

Spis treści

1	Wprowadzenie	2
1.1	Przesłanki podjęcia prac związanych z tworzeniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miłkowice na lata 2017-2024.....	2
1.2	Podstawy prawne tworzenia gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych.....	2
1.3	Metodologia procesu opracowania dokumentu SRPS oraz opis jego przebiegu	6
1.3.1	Zgodność strategii z dokumentami programowymi.....	7
2	Charakterystyka sfery społecznej Gminy Miłkowice.....	14
3	Diagnoza sytuacji społecznej.....	30
4	Badania sondażowe problemów społecznych w Gminie Miłkowice	32
5	Analiza SWOT.....	46
6	Prognoza zmian w zakresie objętym strategią.....	48
7	Określenie celów strategicznych projektowanych zmian	52
7.1	Opis programu strategii	52
7.2	Wizja oraz misja strategii	52
7.3	Misja Strategii.....	53
7.4	Określenie celów projektowanych zmian.....	53
8	Określenie kierunków niezbędnych działań	57
9	Określenie sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych.....	71
10	Określenie wskaźników realizacji działań.....	73
11	Zakończenie	89
	Słowniczek pojęć i terminów zastosowanych w opracowaniu	91
	Spis tabel.....	95
	Spis wykresów	95

1. Wprowadzenie

1.1.Przesłanki podjęcia prac związanych z tworzeniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Milkowice 2017-2024.

Bezpośrednim powodem podjęcia budowy nowej strategii jest zbliżający się termin obowiązywania dotychczasowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

1.2.Podstawy prawne tworzenia gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Opracowywanie strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z Ustawy o pomocy społecznej. Przygotowanie tej strategii jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Do treści Ustawy o pomocy społecznej z roku 2004 zapis w tym zakresie został wprowadzony przez art. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. Nr 81, poz. 440), która weszła w życie z dniem 3 maja 2011 r. W aktualnie obowiązującym dokumencie Ustawy.

Zapisy w tej sprawie zawarte są w Ustawie o pomocy społecznej w rozdziale 2 art. 16b. Treść tego zapisu stanowiła punkt wyjścia do opracowania i realizacji uspołecznionej procedury tworzenia ww. dokumentu strategii. Struktura tworzonego dokumentu została podporządkowana zakresowi w ramach Ustawy o pomocy społecznej w brzmieniu:

„Art. 16b.

- 1. Gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych, a samorząd województwa strategię w zakresie polityki społecznej.*
- 2. Strategia, o której mowa w ust. 1, zawiera w szczególności:*
  - 1) diagnozę sytuacji społecznej;*
  - 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;*
  - 3) określenie:*
    - a) celów strategicznych projektowanych zmian,*
    - b) kierunków niezbędnych działań,*
    - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,*
    - d) wskaźników realizacji działań.”*

Oprócz ustawy wskazującej obligatoryjne wymagania dotyczące Strategii, podczas jej budowania uwzględniono obowiązujące w Polsce akty prawne regulujące sprawy związane z pomocą społeczną. Są one następujące:

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polski wszyscy obywatele są równi wobec praw i obowiązków, nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym

i gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Oznacza to również, że pomoc społeczna powinna wspierać osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwiać im życie w odpowiednich warunkach.

Ustawa o Pomocy Społecznej

Według ustawy, zgodnie z konstytucyjną zasadą subsydiarności, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Ustawa o Zatrudnieniu Socjalnym

Ustawa o zatrudnieniu socjalnym stwarza szansę na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Wychodzi również naprzeciw postulatami organizacji pozarządowych, które oczekują od państwa większego zaangażowania w aktywizację i edukację środowisk dotkniętych długotrwałym bezrobociem. Ustawa kładzie nacisk na edukację i aktywizację środowisk marginalizowanych zawodowo i społecznie, a także na wspieranie zatrudnienia dla tych grup. Regulacja ta ma zastosowanie przede wszystkim do osób, które nie posiadają własnych dochodów, a w szczególności osób bezdomnych w procesie wychodzenia z bezdomności, osób uzależnionych od narkotyków w procesie leczenia, osób chorych psychicznie, długotrwale bezrobotnych, byłych więźniów oraz uchodźców.

Ustawa o Działalności Pożytku Publicznego i o Wolontariacie

Ustawa ta jest ważnym aktem prawnym, wprowadzającym kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce. Obszary, które reguluje ustawa to:

prowadzenie działalności pożytku publicznego (działalność odpłatna i nieodpłatna pożytku publicznego), uzyskanie przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz konsekwencje z tym związane (warunki uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego), nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego, wolontariat.

Ustawa o Świadczeniach Rodzinnych

Reguluje ona system poza ubezpieczeniowych świadczeń społecznych, finansowanych w całości ze środków budżetu państwa.

Ustawa o Pomocy Osobom Uprawnionym do Alimentów

Ustawa określa zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, w przypadku bezskuteczności egzekucji, warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zasady finansowania świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

Ustawa o Ochronie Zdrowia Psychicznego

Według ustawy ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, Kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

Ustawa o Wychowaniu w Trzeźwości i Przeciwdziałaniu Alkoholizmowi

Na mocy ustawy kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych uzyskały gminy.

Zadania gminy wynikające z ustawy to:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Milkowice

- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131
- występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Realizacja zadań, przedstawionych powyżej jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, uchwalanego corocznie przez radę gminy.

Ustawa o Przeciwdziałaniu Narkomanii

Na mocy ustawy, gminy są zobligowane do opracowania i realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, który stanowi część gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania narkomanii to:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii; pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Ustawa o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie

Ustawa określa:

- zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zadania gminy w zakresie przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie to między innymi:

- tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie opracowywanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia.

1. 3. Metodologia procesu opracowania dokumentu SRPS oraz opis jego przebiegu

Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miłkowice na lata 2017–2021 opracowano na podstawie: analizy aktów prawnych obowiązujących w dziedzinie polityki społecznej; analizy źródeł wewnętrznych – sprawozdań, informacji, opracowań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miłkowicach; analizy danych Głównego Urzędu Statystycznego dotyczących sytuacji społecznej i demograficznej Gminy Miłkowice; analizy wniosków uczestników przeprowadzonych warsztatów poświęconych diagnozie problemów społecznych w Gminie Miłkowice oraz serii spotkań Zespołu Zadaniowego skoncentrowanych na prognozowaniu zmian oraz formułowaniu celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań w zakresie lokalnej polityki społecznej.

Do opracowania dokumentu wykorzystano metody planowania strategicznego polegające na:

- analizie strategicznej,
- ocenie i definiowaniu problemów społecznych oraz diagnozie sytuacji społecznej Gminie Miłkowice
- analizie otoczenia zewnętrznego i wewnętrznego głównych obszarów problemowych (analiza SWOT),
- określeniu celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań, określeniu wskaźników dla poszczególnych kierunków działań określeniu zasad wdrażania, monitoringu i ewaluacji strategii.

Przyjęta metodyka pracy nad dokumentem pozwoliła zaangażować środowisko lokalne w budowę strategii na najważniejszych etapach, od diagnozy do wdrożenia i realizacji. Należy podkreślić aktywny udział wielu instytucji w jego powstawaniu. Czynne uczestnictwo mieszkańców (konsultacje społeczne), instytucji pomocy społecznej (aktywny udział przedstawicieli w warsztatach) oraz Zespołu Zadaniowego w pracy przy tworzeniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miłkowice na lata 2017 – 2021, pozwala określić jej charakter jako społeczny i partycypacyjny.

1.3.1 Zgodność strategii z dokumentami programowymi

STRATEGIA EUROPA 2020

Celem strategii „Europa 2020” jest osiągnięcie wzrostu gospodarczego, który będzie: inteligentny – dzięki bardziej efektywnym inwestycjom w edukację, badania naukowe i innowacje; zrównoważony oraz sprzyjający włączeniu społecznemu, ze szczególnym naciskiem na tworzenie nowych miejsc pracy i ograniczanie ubóstwa. Strategia koncentruje się na pięciu dalekosiężnych celach w dziedzinie zatrudnienia, badań naukowych, edukacji, ograniczenia ubóstwa oraz w zakresie klimatu i energii. Jednym z czterech podstawowych priorytetów Unii Europejskiej do 2020 roku jest rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu. Głównym celem Unii na lata 2014-2020 w zakresie ubóstwa i wykluczenia społecznego będzie natomiast zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o co najmniej 20 mln.

POLSKA 2030. TRZECIA FALA NOWOCZESNOŚCI. DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU

Celem Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju (dalej DSRK) jest analiza oraz charakterystyka warunków niezbędnych dla rozwoju Polski w kluczowych obszarach na tle UE oraz procesów gospodarczych zachodzących w świecie. Na tej podstawie sformułowane są wnioski oraz ich przełożenie na konkretne decyzje oraz propozycje powiązanych z nimi projektów. W DSRK przedstawiono wizję rozwojową w perspektywie do 2030 r., identyfikuje się wyzwania stojące przed gospodarką i społeczeństwem oraz trzy obszary strategiczne: konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji), równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji) oraz efektywności i sprawności państwa. Celem jest rozwój mierzony poprawą jakości życia Polaków (wzrost PKB na mieszkańca w relacji do najbogatszego państwa UE i zwiększenie spójności społecznej) dzięki stabilnemu, wysokiemu wzrostowi gospodarczemu, co pozwala na modernizację kraju. W DSRK wskazano 11 celów strategicznych, od których zależy skok cywilizacyjny Polski oraz powiązane z nimi projekty do realizacji. Obejmują one m.in. stworzenie sprawnego państwa, jako modelu działania administracji publicznej oraz wzrost społecznego kapitału rozwoju.

STRATEGIA ROZWOJU KAPITAŁU SPOŁECZNEGO 2011-2020

Dokument obejmuje zagadnienia partycypacji społecznej i aktywności obywatelskiej. W ramach tego obszaru mają być realizowane działania zmierzające do poprawy mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne.

W SRKS wskazano, że dla całości przedsięwzięć w ww. obszarze wykorzystane zostaną doświadczenia we wspieraniu działań. W kolejnej perspektywie finansowej ma nastąpić kontynuacja funkcjonowania m.in. takich działań jak:

1. projekty realizowane przez organizacje społeczne w zakresie edukacji obywatelskiej;
2. upowszechnienie i wdrażanie rozwiązań zwiększających kontrolę społeczną nad działaniami administracji publicznej wszystkich szczebli;
3. stałe podnoszenie wiedzy i umiejętności przedstawicieli organizacji pozarządowych (zarządy, pracownicy) w zakresie zarządzania organizacją, a w szczególności zarządzania zasobami ludzkimi i finansami;
4. różne formy zachęcania obywateli do zwiększania swojej aktywności na forum publicznym;
5. rozwijanie i promocję indywidualnej filantropii, wolontariatu, jak i społecznej odpowiedzialności biznesu;
6. wspieranie rozwoju przedsiębiorczości społecznej i innych form przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i zawodowemu, w tym różnorodnych form samopomocy;
7. stworzenie rozwiązań zmierzających do wypracowania i wdrożenia systemu wsparcia dla poradnictwa prawnego i obywatelskiego;
8. ułatwienie działalności organizacji obywatelskich;
9. wsparcie dla ruchów społecznych, grup nieformalnych.

NARODOWA STRATEGIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

1. Dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
2. Rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
3. Modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. W celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
4. Wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

W ramach kilkunastu obszarów życia społecznego wyznaczonych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej sformułowano następujące priorytety:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,

- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego,
- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych,
- ograniczenie bezrobocia długookresowego,
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy – ALMP,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne,
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego,
- wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- dostęp do pracowników socjalnych,
- rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej,
- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną,
- realizacja NSIS przez samorządy terytorialne, dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Ze względu na swój dalekosiężny charakter strategia budowana na poziomie lokalnym musi uwzględniać i brać pod uwagę przesłanki zawarte w dokumentach strategicznych podmiotów, z którymi gmina współpracuje na zasadzie partnerstwa. Jednym z nich jest Samorząd Województwa Dolnośląskiego. Strategia wojewódzka w zakresie polityki społecznej pozwala zaplanować działania województwa w taki sposób, aby przeciwdziałać najistotniejszym zagrożeniom społecznym przy aktywnym udziale samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych. Zagrożenia, takie jak negatywne skutki ubóstwa i zjawisko wykluczenia społecznego, to wyzwania nie tylko dla Dolnego Śląska, ale również dla społeczeństwa współczesnej Europy. Rozwiązywanie problemów społecznych to nie tylko zadanie Samorządu Województwa. To przede wszystkim organizowanie wsparcia i pomocy osobom potrzebującym w miejscu ich zamieszkania, a więc przy udziale jednostek organizacyjnych samorządów lokalnych. Województwo poprzez działalność Regionalnego

Ośrodek Polityki Społecznej pełni rolę wspierającą, aktywizującą, koordynującą i inicjującą nowe rozwiązania, zmierzające tym samym do wyrównywania poziomu życia mieszkańców. Strategia określa główne działania Samorządu Województwa, zgodnie Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego została przyjęta

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU LEGNICKIEGO

Strategia rozwiązywania problemów społecznych w powiecie legnickim na lata 2017 – 2021 przyjmuje 5-letni horyzont czasowy. Jest to okres pozwalający na zrealizowanie zaplanowanych zamierzeń, na dokonanie oceny skuteczności obranych kierunków zmian oraz na ocenę efektywności tworzonych nowych struktur pomocy społecznej na terenie powiatu. Misją Powiatu jest zbudowanie zintegrowanego i efektywnego systemu pomocy społecznej, poprawienie jakości życia swoim mieszkańcom oraz dostęp do wykształcenia i szeroko pojętych usług dla ludności mieszkającej w powiecie legnickim. Poniżej przedstawione zostały problemy społeczne oraz strategiczne kierunki działań:

Powiatowa strategii rozwiązywania problemów społecznych na lata 2017 –2021 składa się z sześciu celów głównych.

1. Wspieranie rodzin i rozwój pieczy zastępczej,
2. Wspieranie i rozwijanie działań na rzecz rodzin i osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej, dotkniętych przemocą,
3. Poprawa jakości życia osób starszych, przewlekle lub ciężko chorych,
4. Wyrównanie szans osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,
5. Zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców powiatu legnickiego,
6. Partnerstwo służb społecznych.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY MIŁKOWICE

Samorządy lokalne działające w warunkach gospodarki rynkowej, cechującej się dużą dynamiką zmian i niepewnością co do ich kierunków, muszą posiadać zdolność do wczesnego rozpoznawania zagrożeń, jak i dostrzegania pojawiających się szans. Silne oddziaływania czynników zewnętrznych, w których istotną rolę odgrywa dynamika i ekspansywność jednostek terytorialnych (gmin miejskich i wiejskich oraz województw) konkurujących w dostępie do ograniczonego rynku inwestorów i kapitału wymuszają konieczność stosowania przez władze samorządowe odpowiednich metod zarządzania. W powyższych warunkach istotnego znaczenia nabiera zarządzanie strategiczne, które umożliwi dostosowanie funkcjonowania jednostek terytorialnych do zmian zachodzących w otoczeniu. Zarządzanie strategiczne oparte jest na opracowywaniu, wdrażaniu i kontroli realizacji planów strategicznych. W obecnych warunkach polskich – na poziomie zarządzania lokalnego

(gminnego) – jedną z podstawowych ról wśród tego typu planów pełnią strategie rozwoju społeczno-gospodarczego. W opracowaniach tych określone są cele rozwoju lokalnego oraz sposoby realizacji tych celów przy wyróżnieniu najbardziej pożądanym dla rozwoju gminy działalności.

Strategia rozwoju gminy Miłkowie formułuje następującą misję : Gmina Miłkowie świadczy swoim wykształconym, przedsiębiorczym mieszkańcom i przebywającym w gospodarstwach agroturystycznych turystom wysokiej jakości usługi publiczne, dochodowe rolnictwo daje utrzymanie mieszkańcom, a młodzież posiada perspektywy swojego rozwoju.

Misja będzie zrealizowana będzie poprzez strategiczne cele rozwoju:

1. Gmina Miłkowie atrakcyjnym miejscem inwestycyjnym.
2. Gmina Miłkowie silną siłą młodzieży.
3. Gmina Miłkowie świadczy kompleksowe usługi publiczne.
4. W gminie Miłkowie funkcjonuje dochodowe rolnictwo.

***Komunikaty Komisji Europejskiej w sprawie polityki UE i wolontariatu:
Uznanie i propagowanie wolontariatu transgranicznego w UE***

Komunikat został wydany w dniu 20 września 2011 r. Komisja podkreśla znaczenia wolontariatu dla tworzenia i rozwijania kapitału ludzkiego i społecznego. Uznaje go za jeden z kluczowych czynników integracji i wzrostu zatrudnienia oraz element poprawy spójności społecznej. Zaznacza, że wolontariusze uczestniczą w kształtowaniu społeczeństwa europejskiego, a część z nich aktywnie współtworzy Europę obywatelską.

Ponadto wolontariat przyczynia się do realizacji Strategii Europa 2020 (w szczególności do osiągnięcia do 2020 r. docelowej stopy zatrudnienia w UE wynoszącej 75 %). Dzieje się tak, gdyż wolontariat umożliwia zdobywanie i podnoszenie kompetencji oraz przystosowywanie się do zmian na rynku pracy. W tym ujęciu wolontariat nie może być traktowany jako substytut pracy odpłatnej KE proponuje następujące działania zmierzające do propagowania wolontariatu:

- 1) Promowanie wolontariatu transgranicznego we współpracy z państwami członkowskimi oraz poprzez unijne programy finansowania przyczyniające się do mobilności i międzykulturowego nabywania wiedzy przez swoich obywateli oraz do wzmacniania ich europejskiej tożsamości;
- 2) Tworzenie zachęt do wspierania i rozwoju wolontariatu;
- 3) Uznawanie kompetencji i umiejętności uzyskanych w ramach wolontariatu jako doświadczeń z uczenia się poza formalnego;
- 4) Wzmacnianie powiązań pomiędzy wolontariatem, a ochroną zdrowia i pomocą społeczną, szczególnie w kontekście starzenia się społeczeństw;

- 5) Dalsze zorientowanie programów finansowania UE na kwestie wolontariatu oraz wprowadzenie ułatwień w kwestii orientacji w poszczególnych programach finansowych dedykowanych wolontariatowi.

Komunikat Komisji Europejskiej „Inicjatywa na rzecz przedsiębiorczości społecznej”

Komunikat wydany został w dniu 25 października 2011 r. Komisja Europejska zwraca uwagę na znaczącą rolę jaką ekonomia społeczna odgrywa w strategii Europa 2020 w aspekcie zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego. W gospodarce społecznej w UE zatrudnionych jest ok. 11 mln osób, co stanowi 6% całkowitego zatrudnienia.

Przedsiębiorstwa społeczne posiadają silne zakorzenienie lokalne, realizują cele społeczne i środowiskowe, wzmacniają spójność społeczną oraz zwiększają konkurencyjność gospodarki poprzez swoją innowacyjność. W związku z tym Komisja Europejska w Komunikacie zaproponowała szereg rozwiązań zmierzających do wzmocnienia roli ekonomii społecznej.

Do takich działań zaliczają się:

1. Poprawa dostępu do finansowania realizowana przez:
  - uznanie przedsiębiorstw społecznych za priorytet inwestycyjny Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS),
  - utworzenie ram dla etycznych funduszy inwestycyjnych,
  - łatwiejszy dostęp do mikro kredytów;
2. Poprawa promocji ekonomii społecznej za pomocą:
  - zwiększenia rozpoznawalności ekonomii społecznej,
  - utworzenia publicznej bazy danych oznakowań i certyfikatów oraz platformy wymiany danych i informacji,
  - zestawienia dobrych praktyk;
3. Poprawa otoczenia prawnego zakładająca:
  - wydanie rozporządzenia ustanawiającego statut fundacji europejskiej,
  - uproszczenie rozporządzenia w sprawie statutu spółdzielni europejskiej,
  - silniejsze wykorzystanie elementu jakości w procedurze zamówień publicznych,
  - uproszczenie stosowania zasad pomocy publicznej w przypadku usług społecznych i lokalnych,
  - zwiększenie znaczenia kryteriów i warunków pracy w zamówieniach publicznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miłkowice

Dokument będący przedmiotem niniejszego opracowania został przygotowany z dążeniem do zachowania spójności z przedstawionymi powyżej opracowaniami programowymi, a realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miłkowice w różnym stopniu będzie przyczyniać się do osiągnięcia celów tych programów.

2. Charakterystyka sfery społecznej Gminy Miłkowice

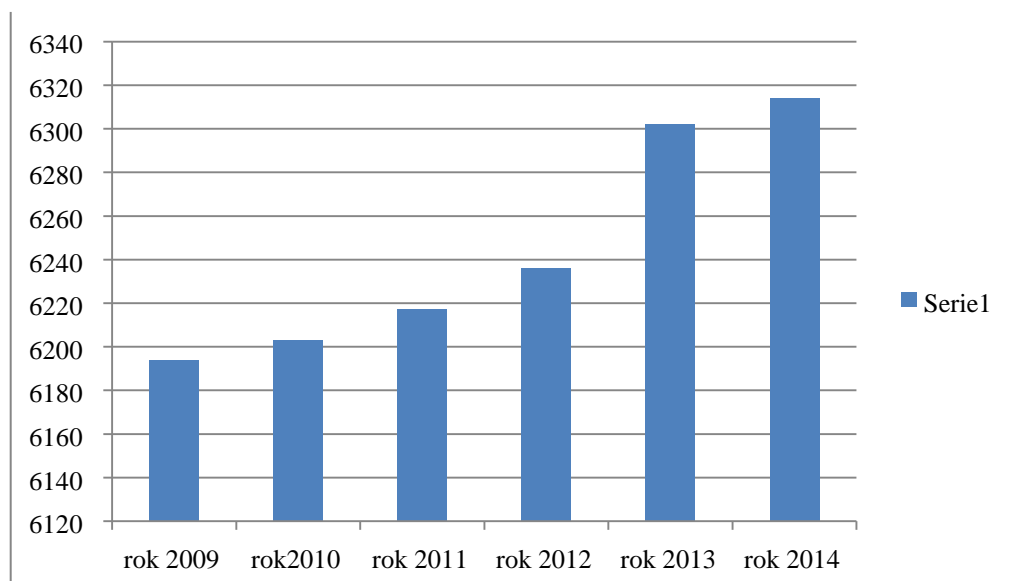
Gmina Miłkowice położona jest na Równinie Legnickiej, w środkowej części województwa dolnośląskiego, w południowo zachodniej części Polski, między Legnicą i Chojnowem. Gmina Miłkowice jest Gminą wiejską, wchodzącą w skład powiatu Legnickiego. Powierzchnia gminy wynosi 86,4 km², składa się na nią 16 miejscowości: Bobrów, Dobrzejów, Głuchowice, Goślinów, Gniewomirowice, Grzymalin, Jakuszów, Jezierzany, Kochlice, Lipce, Miłkowice, Pątnówek, Rzeszotary, Siedliska, Ulesie. Największą wsią w gminie są Miłkowice, w których mieszka prawie dwa tysiące osób.

Miejscowości znajdujące się na terenie gminy datowane są już na XIII wiek i były wówczas własnością rycerzy Księstwa Legnickiego. Na terenie gminy Miłkowice nie zachowało się niestety zbyt wiele zabytków architektonicznych, choć historia tych ziem sięga czasów przedchrześcijańskich. Do nielicznych należą ruiny wczesnośredniowiecznego grodziszcza w Dobrzejowie oraz niespotykane w innych częściach Polski kamienne krzyże pokutne. Przy trasie Miłkowice –Legnica zachowało się ich aż dziesięć. Gmina może pochwalić się także kilkoma pałacami, m.in. w Jakuszowie, Lipcach i Pątnówku. Śladami po innych podobnych budowlach są parki przypałacowe w Jakuszowie i Kochlicach. Na uwagę zasługuje również – ze względu na architekturę – dworzec kolejowy w Miłkowicach. Największą jednak ciekawostką gminy jest kolumna łez znajdująca się w Ulesiu. Monument został wystawiony na pamiątkę rozstania, przez księcia legnicko-brzeskiego Jerzego III w 1664 roku, z córką wyjeżdżającą do męża, do Niemiec. W tej samej miejscowości na uwagę zasługuje gotycki kościół z 1500 roku, początkowo pod wezwaniem Św. Mikołaja, a obecnie Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny. Na szczególną uwagę zasługuje szesnastowieczna kamienna chrzcielnica oraz młodsza o ponad sto lat ambona i ołtarz, jak również osiemnastowieczne organy barokowe.

Teren gminy jest nizinny, a dobra jakość gleby w jej południowej części oraz sprzyjające warunki klimatyczne przesądziły, iż aż 70 % użytków rolnych to grunty orne, co decyduje o rolniczym charakterze gminy. Gmina Miłkowice posiada bardzo korzystną lokalizację w pobliżu sieci dróg krajowych S3, 94 oraz przebiegająca przez gminę magistralę kolejową Wrocław - Węgliniec, Kraków - Drezno. Trwająca rozbudowa budownictwa jednorodzinnego i związany z tym napływ mieszkańców oraz walory turystyczne sprzyjające rozwojowi agroturystyki pozytywnie wpłynę na rozwój strefy ekonomicznej gminy.

Wykres 2.1. Rozwój liczby ludności Gminy Miłkowie w latach 2009-2014 (dane w osobach)

Źródło dane Urzędu Gminy Miłkowie

Obserwując zmieniającą się liczbę ludności Gminy Miłkowie na przestrzeni lat 2009-2014 można stwierdzić, że od roku 2009 do 2012 następował równomierny wzrost liczby mieszkańców. Natomiast w 2013 roku nastąpił największy wzrost w stosunku do roku ubiegłego, co można powiązać z dynamicznym rozwojem budownictwa jednorodzinnego i osiedleniem się mieszkańców z terenów miejskich.

Tabela 2.1 Liczba ludności Gminy Miłkowie w latach 2009-2014 (z podziałem na miejscowości) Źródło dane Urzędu Gminy Miłkowie

Miejscowość	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Zmiana
Bobrów	90	90	90	93	93	95	5
Dobrzejów	177	183	185	191	186	189	12
Głuchowice	124	133	132	131	133	127	3
Gniewomirowice	352	354	362	383	413	442	90
Goślinów	91	90	93	93	97	98	7
Grzymalin	583	580	581	588	591	600	17
Jakuszów	318	315	316	310	319	309	-9
Jezierzany	134	140	141	150	150	147	13
Kochlice	250	263	271	270	278	283	33

Lipce	144	141	136	141	149	153	9
Miłkowie	1938	1919	1902	1879	1881	1871	-67
Pątnówek	138	149	150	151	156	162	24
Rzeszotary	779	776	777	777	784	780	1
Siedliska	495	496	503	501	505	504	9
Studnica	40	40	42	39	38	38	-2
Ulesie	541	534	536	539	529	516	-25
RAZEM	6 194	6 203	6 217	6 236	6 302	6 314	120

Największy wzrost liczby mieszkańców od 2009 roku do 2014 nastąpił w miejscowościach Gniewomirowice (+90), Kochlice (+33), Pątnówek (+24). Natomiast najwięcej mieszkańców ubyło w miejscowościach Miłkowie (- 67) oraz Ulesie (-25).

Tabela 2.2 Wykaz osób zameldowanych w Gminie na pobyt stały w latach 2009-2014 (dane w osobach)

Źródło dane Urzędu Gminy w Miłkowie

Liczba osób zameldowanych na pobyt stały	
XII 2009	6194
kobiety	3149
mężczyźni	3045
XII 2010	6203
kobiety	3158
mężczyźni	3045
XII 2011	6217
kobiety	3174
mężczyźni	3043
XII 2012	6236
kobiety	3204
mężczyźni	3032
XII 2013	6302
kobiety	3240
mężczyźni	3062

XII 2014	6314
kobiety	3237
mężczyźni	3077

Jak to już wcześniej wspomniano, obserwuje się tendencje rosnącą wśród liczby osób zamieszkujących w Gminie Miłkowice. Uwzględniając zróżnicowanie liczby osób zameldowanych na pobyt stały, z podziałem na płeć, obserwuje się zbliżoną liczbę zameldowanych kobiet oraz mężczyzn.

Tabela 2.3 Migracje wewnętrzne i zagraniczne na pobyt stały w latach 2010-2014

(Źródło GUS)

Migracje wewnętrzne i zagraniczne na pobyt stały					
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	29	31	25	84	47

W latach 2010- 2014 obserwuje się zmianę migracji wewnętrznych i zewnętrznych na pobyt stały. W roku 2011 liczba migracji wzrosła jedynie o 2 w porównaniu do roku ubiegłego, natomiast w roku 2012 liczba migracji zmalała w stosunku do roku 2011. Na przestrzeni powyższych lat, największą liczbę migracji zanotowano w roku 2013.

Tabela 2.4 Struktura Ludności Gminy Miłkowice z podziałem na wiek oraz płeć w roku 2014 (dane w osobach) Źródło GUS

Struktura ludności Gminy z podziałem na wiek oraz płeć w roku 2014	
ogółem	6314
mężczyźni	3237
kobiety	3077
W wieku przedprodukcyjnym – poniżej 18 lat	
ogółem	1202
mężczyźni	632

kobiety	570
W wieku produkcyjnym: 18 - 59 kobiety, 18 - 64 lata mężczyźni	
ogółem	4167
mężczyźni	2243
kobiety	1924
W wieku poprodukcyjnym	
ogółem	1124
mężczyźni	934
kobiety	790

Tabela przedstawia strukturę ludności Gminy Miłkowie w roku 2014.

Osoby w wieku przedprodukcyjnym (poniżej 18 roku życia) stanowiły w 2014 roku 19,03 % ogółu ludności, w wieku produkcyjnym 65,99 % ogółu ludności, natomiast w wieku poprodukcyjnym 17,80 % ogółu ludności.

Analizując strukturę ludności z podziałem na płeć, w wieku przedprodukcyjnym obserwuje się nieznaczną różnicę w liczbie kobiet i mężczyzn. W wieku produkcyjnym różnica między liczbą kobiet a mężczyzn wynosi 319 (nadwyżka mężczyzn), natomiast w wieku poprodukcyjnym 456 osób (nadwyżka kobiet).

Tabela 2.5 Analiza porównawcza – rok 2009-2014

Struktura ludności Gminy z podziałem na wiek oraz płeć w roku 2009		Struktura ludności Gminy z podziałem na wiek oraz płeć w roku 2014	
ogółem	6194	ogółem	6314
mężczyźni	3149	mężczyźni	3237
kobiety	3045	kobiety	3077
W wieku przedprodukcyjnym – poniżej 18 lat		W wieku przedprodukcyjnym – poniżej 18 lat	
ogółem	1 166	ogółem	1202
mężczyźni	578	mężczyźni	632
kobiety	588	kobiety	570
W wieku produkcyjnym: 18 - 59 kobiety, 18 - 64 lata mężczyźni		W wieku produkcyjnym: 18 - 59 kobiety, 18 - 64 lata mężczyźni	
ogółem	4040	ogółem	4167

mężczyźni	2150	mężczyźni	2243
kobiety	1890	kobiety	1924
W wieku poprodukcyjnym		W wieku poprodukcyjnym	
ogółem	928	ogółem	1124
mężczyźni	259	mężczyźni	934
kobiety	669	kobiety	790

Tabele przedstawiają strukturę ludności Gminy Miłkowice z podziałem na wiek oraz płeć w roku 2009 i 2014. Stanowią analizę porównawczą.

Osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły w 2009 roku 18,82 % ogółu ludności, w wieku produkcyjnym 65,22 % ogółu ludności oraz w wieku poprodukcyjnym 14,98 % ogółu ludności. Osoby w wieku przedprodukcyjnym (poniżej 18 roku życia) stanowiły w 2014 roku 19,03 % ogółu ludności, w wieku produkcyjnym 65,99 % ogółu ludności, natomiast osoby w wieku poprodukcyjnym 17,80 % ogółu ludności.

Z przedmiotowej analizy wynika, że ogół ludności w wieku przedprodukcyjnym zwiększył się na przestrzeni lat przy jednoczesnym wzroście liczby ludności Gminy. Ogół ludności w wieku produkcyjnym jest wartością bardzo zbliżoną w latach 2009 oraz 2014. Obserwuje się natomiast zwiększenie ogółu ludności w wieku poprodukcyjnym w tych latach, co wskazuje na proces starzenia się społeczeństwa.

Tabela 2.6 Porównanie zasobów mieszkaniowych na terenie Gminy Miłkowice 2009 i 2014 roku Źródło GUS

Wyszczególnienie	2009 r.	2014 r.	Zmiana
Budynki mieszkalne w gminie (ogółem szt.)	1,239	1,486	247
Wyszczególnienie	2012	2013	Zmiana
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²	85,8	86,4	0,6

Z powyższego zestawienia wynika, iż w latach 2009-2014 liczba budynków mieszkalnych w gminie wzrosła o ponad 247. W latach 2012-2013 poprawiła się także o 0,6 m² przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na osobę.

Na terenie gminy funkcjonuje dobrze zorganizowana sieć szkół i oddziałów przedszkolnych.

Szkolno – Gimnazjalny Zespół Szkół w Miłkowicach.

Placówka powstała w 2001 roku. W budynku mieści się 10 sal lekcyjnych (4 posiadają zaplecza), biblioteka, sala gimnastyczna wraz z siłownią, jadalnia wraz z aneksem kuchennym. W czasie kilkunastu lat istnienia, szkoła wzbogaciła się o wyposażenie sal lekcyjnych w pomoce dydaktyczne i sprzęt sportowy. Duże możliwości dla szkoły stworzyło wybudowanie w bliskim sąsiedztwie boiska Orlik, na którym organizowane są zajęcia sportowe dla młodzieży. Szkoła oferuje swoim uczniom :

- Szeroką, zróżnicowaną i dostosowaną do oczekiwań uczniów ofertę edukacyjną,
- Zajęcia prowadzone przez wyselekcjonowaną, najlepszą kadrę pedagogiczną,
- Możliwość rozwijania indywidualnych talentów i zainteresowań przez uczniów,
- Łatwą dostępność do zajęć dodatkowych,
- Bezpieczeństwo w czasie pobytu w szkole,
- Atrakcyjną bazę dydaktyczną i nowoczesne wyposażenie,
- Indywidualne wsparcie psychologiczno- pedagogiczne dla ucznia i jego rodziców,
- Prowadzenie zajęć metoda projektu i eksperymentu,
- Systematyczne, diagnozowanie wiedzy i umiejętności (postępów) ucznia i niezwłoczne reagowanie na stwierdzone potrzeby,
- Różnorodne formy aktywnego spędzania wolnego czasu,
- Realizacja wielu projektów takich jak „Szkoła z klasą”, „Szkoła marzeń” itp.

Szkolno–Gimnazjalny Zespół Szkół w Miłkowicach podjął działania zmierzające do przyłączenia placówki do Dolnośląskiej Sieci Szkół Wspierającej Uzdolnienia Dzieci i Młodzieży. Uczestnictwo takie dałoby zespołowi wymierne korzyści. Każda szkoła w sieci ma takie same prawa i obowiązki, podejmuje działania innowacyjne, ma szansę współpracować z innymi szkołami, udostępniać pomysły, dzielić się doświadczeniem. Oprócz tego program wspierania uzdolnień angażuje w szerokim zakresie podmioty lokalnej społeczności, które tym samym mają szansę rozwijać zainteresowania i talenty młodych ludzi.

Szkoła Podstawowa w Rzeszotarach

Powstanie szkoły datuje się na 1941 rok, a od 1991 patronem szkoły została Maria Konopnicka. Uczniowie szkoły mają do dyspozycji dobrze wyposażoną salę gimnastyczną oraz pracownię komputerową. Szkoła bierze udział w projekcie finansowanym ze środków Unii Europejskiej „Szkoła Marzeń” oraz prowadzi szereg kół zainteresowań wychodzących naprzeciw potrzebom uczniów takie jak:

- Koło polonistyczne,
- Zajęcia udzielania I Pomocy Przedmedycznej,
- Koło informatyczne,
- Zajęcia wyrównawcze,
- Zajęcia logopedyczne,
- SKS,
- Koło matematyczne,
- Koło teatralno-medialne,
- Koło plastyczne,
- Koło plastyczne,
- Koło warcabowo-szachowe, Koło taneczne.

Edukacja przedszkolna.

Tabela 2.7 Punkty i oddziały przedszkolne w Gminie – wg arkuszy na rok 2013/2014

Źródło – dane Urzędu Gminy

Lp.	Nazwa szkoły	Punkt/oddz. zam.	Liczba dzieci
1.	Szkolno – Gimnazjalny Zespół Szkół w Miłkowicach	oddział	60
2.	Szkoła Podstawowa w Rzeszotarach	oddział	24
3.	Punkt Przedszkolny Bajkowe Przedszkole w Siedliskach	punkt	19
4.	Punkt Przedszkolny Bajkowe Przedszkole w Siedliskach II	punkt	25
5.	Punkt Przedszkolny Bajkowe Przedszkole w Rzeszotarach	punkt	20
6.	Niepubliczne Przedszkole „Słoneczko”	oddział	31
Razem:			179

Do placówek przedszkolnych uczęszczają wychowankowie w wieku od trzeciego do szóstego roku życia, a w specjalnych przypadkach od 2 1/2 roku. Dzieci 5-letnie i 6-letnie są objęte

obligatoryjnym wychowaniem przedszkolnym. Oddziały wychowania przedszkolnego, do których chodzą dzieci 5 i 6-letnie nazywane są zerówkami. Oprócz przedszkoli działają również oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, punkty przedszkolne i zespoły wychowania przedszkolnego. Dwie ostatnie postacie wychowania przedszkolnego przeznaczone są dla małych grup dzieci i organizowane są w miejscach oddalonych od przedszkoli i szkół podstawowych.

Tabela 2.8 Porównanie liczby uczniów w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę w latach szkolnych 2008/2009 i 2013/2014

Źródło dane Urzędu Gminy w Miłkowie

Nazwa szkoły/ wyszczególnienie	Rok szk.	SP Miłkowie	SP Rzeszotary	Razem
	Liczba uczniów ogółem w szkole - kl. I-VI	2008/2009	251	70
2013/2014		231	68	299
Zmiana		-20	-2	-22
Liczba dzieci w oddziałach „0”	2008/2009	42	7	49
	2013/2014	60	24	84
Zmiana		18	17	35

Biorąc pod uwagę ogólną liczbę dzieci uczęszczających do szkół (tj. uczniów klas I – VI oraz dzieci z oddziałów „0”) można stwierdzić, iż liczba uczniów w klasach I-VI spada, a rośnie liczba dzieci w oddziałach „0”.

Zarówno w ramach edukacji przedszkolnej, jak i szkolnej Gmina Miłkowie realizuje bogatą ofertę zajęć edukacyjnych. Są to zajęcia wyrównawcze i rozwijające prowadzone nie tylko w trakcie godzin lekcyjnych, ale także jako zajęcia dodatkowe. Gminne placówki edukacyjne biorą bardzo aktywnie udział we wszelkiego rodzaju konkursach i projektach finansowanych lub współfinansowanych ze środków zewnętrznych, w tym ze środków Unii Europejskiej w ramach różnorodnych programów.

Działalność kulturalna w gminie opiera się na strukturze Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu – jednostki organizacyjnej gminy Miłkowie. GOKiS realizuje zadania w dziedzinie wychowania, edukacji, upowszechniania w kulturze m. in. przez:

- Warsztaty z języka obcego – j. angielski i j. niemieckiego,
- Zajęcia artystyczne ceramiczne, świetlicowe,
- Zajęcia fotograficzne,

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miłkowice

- Szkółka piłkarska – Akademia AS,
- Ognisk muzyczne - nauka gry na instrumentach,
- Warsztaty modelarskie,
- Zajęcia taneczne - taniec Disco,
- Zajęcia taekwondo,
- Zajęcia kulinarne,
- Zajęcia fitness, zumba, Zajęcia Parkoura.

Duże imprezy stałe organizowane przez ośrodek kultury:

- Kartofflisko,
- Dożynki,
- Piknik Siatkarski,
- Dzień Dziecka,
- Gala Kresowa,
- Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, Jarmark Wielkanocny.

Grupy artystyczne działające przy ośrodku kultury:

- Orkiestra Dęta Gminy Miłkowice, Zespół wokalny Trzy Pokolenia , Grupa Taneczna.

W skład GOKiS wchodzi:

- Biblioteka Publiczna w Miłkowicach,
- BP Filia w Rzeszotarach,
- BP Filia w Ulesiu,
- Edukacyjne Centrum Informacji, □ Wiejskie Świetlice Środowiskowe.

Tabela 2.9 Biblioteki na terenie Gminy Miłkowice

Źródło dane Urzędu Gminy w Miłkowicach

nazwa	ilość czytelników w 2009r.	ilość czytelników w 2014 r.	ilość wypożyczeń w 2009 r.	Ilość wypożyczeń w 2014 r.	zakupy książek w 2009 r.	zakupy książek w 2014 r.
Biblioteka Publiczna w Miłkowicach	502	369	11053	3340 (biblioteka przez 3 m-ce była nieczynna z powodu remontu budynku)	303	134
filia biblioteki w Rzeszotarach	251	290	5897	5092	222	120
filia biblioteki w Ulesiu	198	168	9054	8114	189	74

W ostatnich latach w wielu świetlicach na terenie Gminy Miłkowice przeprowadzone zostały różnego rodzaju remonty, a niektóre z obiektów zostały nowo wybudowane od podstaw (np. świetlica w miejscowości Jakuszów) oraz doposażone.

W Gminie Miłkowice buduje się i modernizuje wiele obiektów sportowych oraz rekreacyjnych. Dzięki temu dobrze rozwija się tu zarówno kultura fizyczna dzieci i młodzieży, jak i amatorski ruch sportowy oraz działalność rekreacyjna mieszkańców.

Różnorodność i wielofunkcyjność wykonanych urządzeń sportowych, umożliwia prowadzenie ciekawych i urozmaiconych zajęć wychowania fizycznego także w godzinach popołudniowych – w czasie wolnym od zajęć lekcyjnych. Wybudowane i zmodernizowane obiekty sportowe wykorzystywane są nie tylko do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego dzieci uczęszczających na zajęcia szkolne. Obiekty te dostępne są także w celu realizacji zainteresowań sportowych dla wszystkich chętnych mieszkańców Gminy Miłkowice.

W zakresie terenów rekreacyjnych dla najmłodszych mieszkańców Gminy jest 8 placów zabaw, z których 6 jest stosunkowo nowych i powstało na przełomie lat 2010-2013.

Rada Gminy Miłkowice każdego roku uchwała roczny „Program współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie”.

Współpraca Gminy Miłkowice z organizacjami pozarządowymi odbywa się w następujących formach:

- **zlecenia** organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie – coroczne przyznawanie dotacji klubom sportowym na realizację zadania publicznego,
- **wspierania** organizacji pozarządowych, starających się o środki z innych źródeł niż budżet Gminy Miłkowice,
- **użyczenie** bądź udostępnianie w celu realizacji zadań publicznych na preferowanych warunkach organizacjom pozarządowym nieruchomości w tym pomieszczeń w budynkach stanowiących własność Gminy Miłkowice, gruntów, a także udostępnianie ruchomości w tym użyczenia sprzętu i wyposażenia,
- **umożliwiania** umieszczania przez organizacje pozarządowe na stronie Gminy Miłkowice informacji dotyczących realizowanych przez te organizacje zadań,
- **zamieszczania** na stronie internetowej Gminy Miłkowice informacji skierowanych do organizacji pozarządowych,
- **przygotowania i monitorowania** porozumień zawieranych przez Gminę Miłkowice z organizacjami pozarządowymi na realizację zadań publicznych,
- **promocji organizacji pozarządowych** działających na terenie Gminy Miłkowice, aktywności obywatelskiej na terenie gminy, idei wolontariatu oraz wykorzystania potencjału wolontariuszy,
- **współorganizacji przedsięwzięć/pomocy przy organizacji przedsięwzięć** kulturowych, oświatowych, społecznych, rekreacyjno-sportowych i innych,
- **obejmowania patronatem** przez władze Gminy Miłkowice projektów i inicjatyw realizowanych przez organizacje pozarządowe,
- **organizowania/współorganizowania** szkoleń, konferencji, seminariów, spotkań informacyjnych, punktów konsultacyjnych.

Gmina Miłkowice nieustannie dąży do stworzenia dzieciom, młodzieży i osobom dorosłym

z terenów wiejskich warunków i możliwości do rozwijania zainteresowań sportowych. Dzieci i młodzież korzystają z bogatej oferty zajęć sportowych realizowanych w ramach programów szkolnych oraz zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych. Co rocznie powstaje bogaty plan różnorodnych imprez sportowo–rekreacyjnych, rozgrywek, festynów angażujących mieszkańców gminy ze wszystkich grup wiekowych.

Tabela 2.10 Baza obiektów sportowo-rekreacyjnych i turystycznych na terenie Gminy Miłkowie

Źródło dane Urzędu Gminy w Miłkowicach

Lp.	Rodzaj obiektu*	Lokalizacja	Podmiot zarządzający	Dostępność dla mieszkańców [t/n]	Dostępność dla turystów [t/n]	Rok powstania	Czy obiekt wymaga modernizacji? [t/n]	Czy obiekt był modernizowany w latach 2007-2013? [t/n]	Finansowanie - wyłącznie środki własne [t/n]	Współfinansowanie ze środków UE [t/n]	Współfinansowanie z innych źródeł [t/n]	Czy gmina planuje inwestycje zw. z tym obiektem? [t/n]
	Obiekty rekreacyjne											
1	Boiska	Miłkowie	LKS Czarni Miłkowie	T	T	brak danych	T	N	T	N	N	T
		Miłkowie - ORLIK	Szkolno Gimnazjalny Zespół Szkół w Miłkowicach	T	N	2009	N	N	N	N	T	N
		Kochlice, ul. Sportowa	Klub Sportowy Iskra Kochlice	T	T	1946	T	T	T	N	N	T
		Siedliska	LZS Dąb - Stowarzyszenie Siedliska"	T	T	2003	N	T	T	N	N	T
		Goślinów	Gmina Miłkowie	T	T	brak danych	T	N	T	N	N	T
		Gniewomir owice	Gmina Miłkowie	T	T	brak danych	T	N	T	N	N	T
		Głuchowice	Gmina Miłkowie	T	T	2010	T	N	T	N	N	T
		Jezierzany	Gmina Miłkowie	T	T	brak danych	T	N	T	N	N	T
		Grzymalin	Gmina Miłkowie	T	T	brak danych	T	N	T	N	N	T

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miłkowie

		Rzeszotary, ul Szkolna	Klub Sportowy Victoria Rzeszotary	T	T	brak danych	T	N	T	N	N	T
2	sale sportowe	Miłkowie (gimnazjum)	Szkolno Gimnazjalny Zespół Szkół w Miłkowicach	T	N	2001	T	T	T	N	N	T
		Miłkowie (sz.podst.)	Szkolno Gimnazjalny Zespół	T	N	lata 50-te	T	N	T	N	N	T

			Szkół w Miłkowicach									
		Rzeszotary	Szkoła Podstawowa w Rzeszotarach	T	N	lata 50-te	T	N	T	N	N	T
3	Place zabaw przyszkolne	Miłkowie	Szkolno Gimnazjalny Zespół Szkół w Miłkowicach	T	N	brak danych	T	N	T	N	N	T
		Rzeszotary	Szkoła Podstawowa w Rzeszotarach	T	N	2004	T	N	T	N	N	T
4	Place zabaw pozostałe	Głuchowice	Gmina Miłkowie	T	T	2010	N	N	T	N	N	N
		Kochlice	Gmina Miłkowie	T	T	2013	N	N	T	N	N	N
		Gniewomir owice	Gmina Miłkowie	T	T	2010	N	N	T	N	N	N
		Grzymalin	Gmina Miłkowie	T	T	2010	N	N	T	N	N	N
		Siedliska	Gmina Miłkowie	T	T	2010	N	N	T	N	N	N
		Miłkowie (przy GOKiS)	Gmina Miłkowie	T	T	2013	N	N	N	N	T	N
7	kąpieliska	Jezierzany	Gmina Miłkowie od 2013 r.	T	T	brak danych	T	N	T	N	N	T
11	Inne Altany grillowe / Wiaty biesiadne	Ulesie	Gmina Miłkowie	T	T	2014	N	N	N	T	N	N
		Rzeszotary	Gmina Miłkowie	T	T	2014	N	N	N	T	N	N
		Pątnówek	Gmina Miłkowie	T	T	2014	N	N	N	N	T	N
		Siedliska	Gmina Miłkowie	T	T	2014	N	N	T	N	N	N

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miłkowie

	Obiekty turystyczne												
12	Szlak dookoła Legnicy odcinek 2	Głuchowice, Grzymalin, Miłkowie, Jakuszów, Jezierzany	PTTK	T	T	brak danych	T	N	N	N	T	N	
	Szlak dookoła Legnicy odcinek 3	Jezierzany, Ulesie, Lipce	PTTK	T	T	brak danych	T	N	N	N	T	N	

	Szlak Polskiej Miedzi	Rzeszotary, Kochlice, Głuchowice	PTTK	T	T	brak danych	T	N	N	N	T	N	
	Szlak II Armii Wojska Polskiego	Studnica	PTTK	T	T	brak danych	T	N	N	N	T	N	
13	Wiaty (bieszczadzkie)	Siedliska	Gmina Miłkowie	T	T	2014	N	N	T	N	N	N	
18	Miejsca noclegowe: "Noclegi u Romana"	Rzeszotary, ul. Młyńska 20	Roman Wiśniowiecki	T	T	brak danych							
	Miejsca noclegowe: "Pensjonat pod kasztanami"	Kochlice, ul. Miła 29	Sławomira Łaba	T	T								
	Miejsca noclegowe: "Agroturystyka U Zosi"	Kochlice, ul. Lubińska 29	brak danych	T	T								
	Miejsca noclegowe: "Motel Kochlice"	Kochlice, ul. Lubińska 21	brak danych	T	T								
	Miejsca noclegowe: "Pałac Alberta"	Pątnówek 38	brak danych	T	T								

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miłkowice

19	Łowiska, jeśli gmina jest właścicielem	brak										
20	Łowiska, których właścicielem nie jest gmina: Jezioro "Tatarak"	Jakuszów	Okręg PZW Legnica	T	T	naturalny zbiornik polodowcowy	brak danych					
21	Inne...	Ulesie	Gmina	T	T	2014	N	N	N	T	N	N
	jakie?: Altany grillowe		Miłkowice									
		Rzeszotary	Gmina Miłkowice	T	T	2014	N	N	N	T	N	N
		Pątnówek	Gmina Miłkowice	T	T	2014	N	N	N	N	T	N

Na terenie Gminy Miłkowice działa ośrodek zdrowia mieszczący się w nowo wybudowanym, nowoczesnym budynku dostosowanym do tego rodzaju prowadzonej działalności.

Podstawową działalnością GOZ są świadczenia medyczne dla mieszkańców Gminy Miłkowice, tj.:

- Podstawowa opieka zdrowotna,
- Pielęgniarstwo środowiskowo/rodzinne,
- Położna środowiskowo/rodzinna,
- Opieka lekarska i pielęgniarka w środowisku nauczania i wychowania.

Do dyspozycji pacjentów dostępny jest gabinet zabiegowy, punkt pobrań materiałów do badań laboratoryjnych, poradnia dziecięca z punktem szczepień, gabinet dentystyczny. Gabinet lekarski podstawowej opieki zdrowotnej czynny jest w godzinach przedpołudniowych i popołudniowych, co pozwala na uzyskanie pomocy przez pacjentów w różnym czasie.

Za pośrednictwem Ośrodka Zdrowia realizowanych jest corocznie kilka programów z zakresu profilaktyki zdrowotnej, np.: chorób układu krążenia, badania piersi, słuchu, wzroku.

3. Diagnoza sytuacji społecznej.

Tabela 3.1 Zestawienie danych świadczeniobiorców objętych pomocą w latach 2009-2014

Źródło dane Urzędu Gminy w Miłkowie

Rok	Liczba mieszkańców Gminy	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej GOPS	Formy wsparcia									
			zasiłek stały		zasiłek okresowy		zasiłek celowy		zasiłek rodzinny		fundusz alimentacyjny	
			zł	liczna osób	zł	liczna osób	zł	liczna osób	zł	liczna osób	zł	liczna osób
2009	6194	321	158 012	41	287 987	158	209 792	290	1 094 293	283	205 117	42
2010	6203	326	143 051	38	368 000	190	177 940	263	1 186 441	286	252 737	46
2011	6217	293	122 256	33	378 000	187	202 086	260	1 060 865	250	292 343	49
2012	6236	296	149 020	39	473 842	217	183 226	226	1 082 524	251	348 414	51
2013	6302	281	222 766	49	703 458	249	73 023	227	1 034 901	234	337 560	50
2014	6314	277	228 832	56	664 132	270	77 294	189	1 035 547	268	339 250	51

Jak wynika z powyższych danych, systematycznie rośnie liczba mieszkańców, natomiast spada liczba rodzin korzystających z finansowego wsparcia pomocy społecznej. Wzrasta jednak liczba rodzin wymagających prowadzenia pracy socjalnej, wszechstronnej terapii, oraz fachowej pomocy w załatwianiu różnorodnych spraw. Podopieczni, szczególnie ci którzy nie radzą sobie na rynku pracy z uwagi na różne dysfunkcje, niepełnosprawność i zagrożenie wykluczeniem społecznym, wymagają od służb socjalnych działań długofalowych.

Na terenie Gminy Miłkowie działa cztery jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej tj. OSP Miłkowie, OSP Grzymalin, Osp Ulesie oraz OSP Rzeszotary, które funkcjonują w oparciu o przepisy ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 roku. Prawo o stowarzyszeniach określa ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej, a ich szczegółowe zadania oraz organizację określa własny statut.

OSP jest organizacją społeczną, przeznaczoną w szczególności do walki z pożarami, klęskami żywiołowymi i innymi miejscowymi zagrożeniami.

Do głównych celów i zadań OSP należą:

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miłkowice

- prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z Państwową Strażą Pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami,
- udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń,
- informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi,
- upowszechnianie, w szczególności wśród członków, kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenia działalności kulturalnej i oświatowej,
- wykonywanie działań wynikających z przepisów ochrony przeciwpożarowej,
- działania na rzecz ochrony środowiska,
- wspomaganie rozwoju społeczności lokalnych na własnym terenie, □ wykonywanie innych zadań określonych w statucie OSP, □ występ na zawodach sportowo-pożarniczych.

Rada Gminy Miłkowice każdego roku uchwała roczny „Program współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie”.

Głównym celem programu jest zapewnienie poprawy jakości życia oraz pełniejszego zaspokojenia potrzeb społecznych mieszkańców, poprzez efektywne wykonywanie zadań publicznych Gminy Miłkowice wynikających z przepisów prawa, włączając w ich realizację organizację pozarządową oraz stwarzanie im możliwości i warunków do uczestniczenia w życiu publicznym.

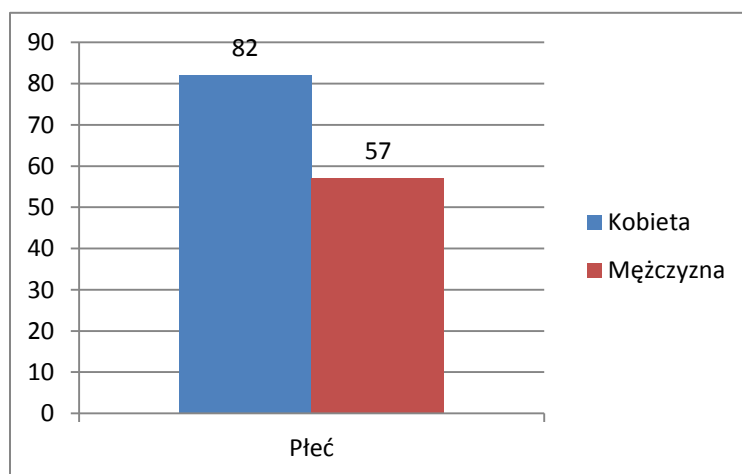
4. Badania sondażowe w Gminie Milkowice

W celu wzbogacenia udziału społeczeństwa lokalnego oraz uwzględniania jego głosu w procesie tworzenia strategii oprócz partycypacyjnych form ustalania zapisów programowych (otwarte warsztaty, konsultacje itp.) przeprowadzono ankietowe badanie opinii publicznej w zakresie zagadnień związanych z problemami społecznymi. Badania te miały charakter sondażu, syntetyczne wnioski z nich wynikające były analizowane i uwzględniane w procesie formułowania zapisów Strategii podczas sesji Zespołu Zadaniowego.

Ankieta miała charakter anonimowy w celu umożliwienia swobody wypowiedzi, a pozyskane wypowiedzi zostały zarchiwizowane i wraz z dokumentacją warsztatów i spotkań roboczych stanowią dokumentację procesu prac nad dokumentem strategii. Podczas przygotowywania formularzy ankiet kierowano się kompromisem pomiędzy potrzebą uzyskania możliwie pełnej informacji oraz świadomością, że udział w sondażu jest dobrowolny, a zbyt liczne i bardziej skomplikowane pytania zaowocują rezygnacją z udziału w ankiecie. W związku z powyższym obszerność oraz szczegółowość pytań została tak przygotowana, aby nie zniechęcać i uzyskać komplet wypowiedzi.

W celu przejrzystego zaprezentowania wyników sondażu, ułatwienia obserwacji ujawniających się trendów oraz wnioskowania większość uzyskanych informacji została przedstawiona w formie wizualnej (w postaci wykresów). Syntetyczne zestawienie wyników sondażu przedstawia się następująco:

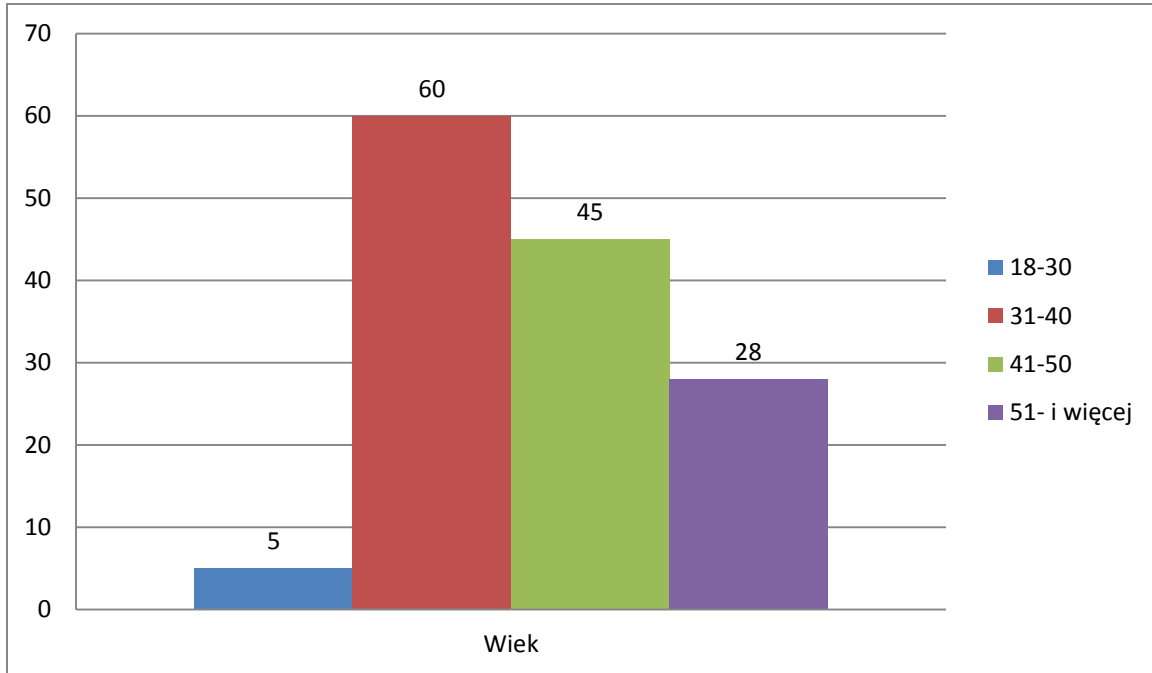
Wykres Nr 4.1. Liczba respondentów wg płci

Źródło: Badania ankietowe własne.

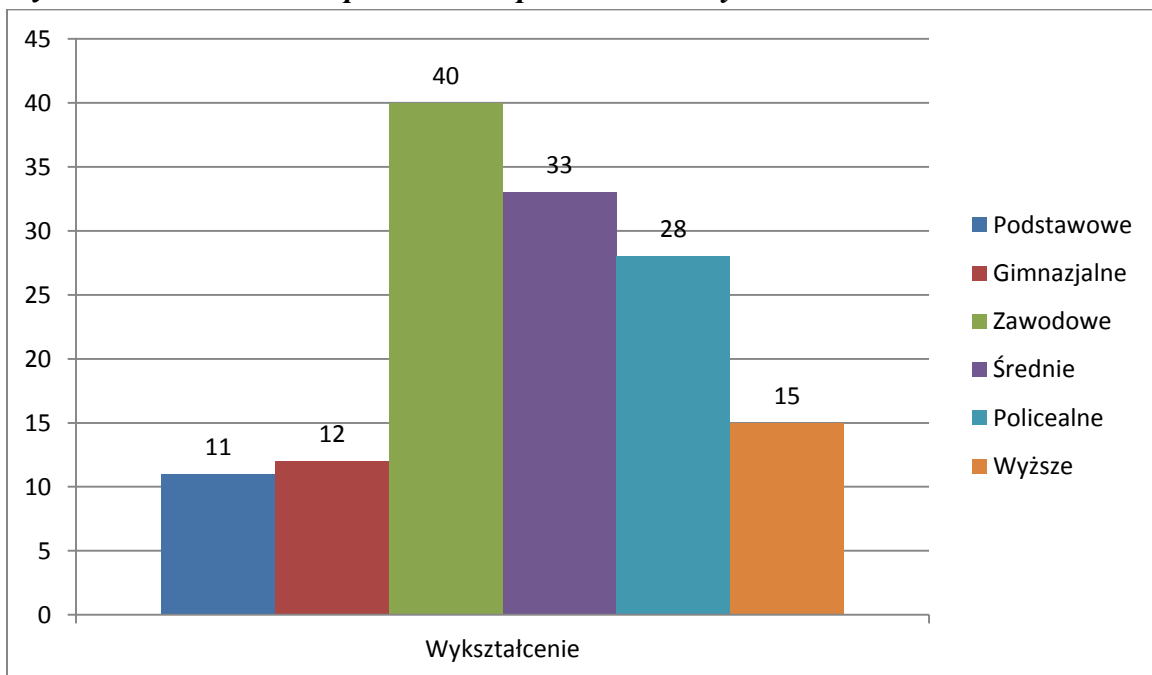

Wykres Nr 4.2. Liczba respondentów z podziałem na wiek.

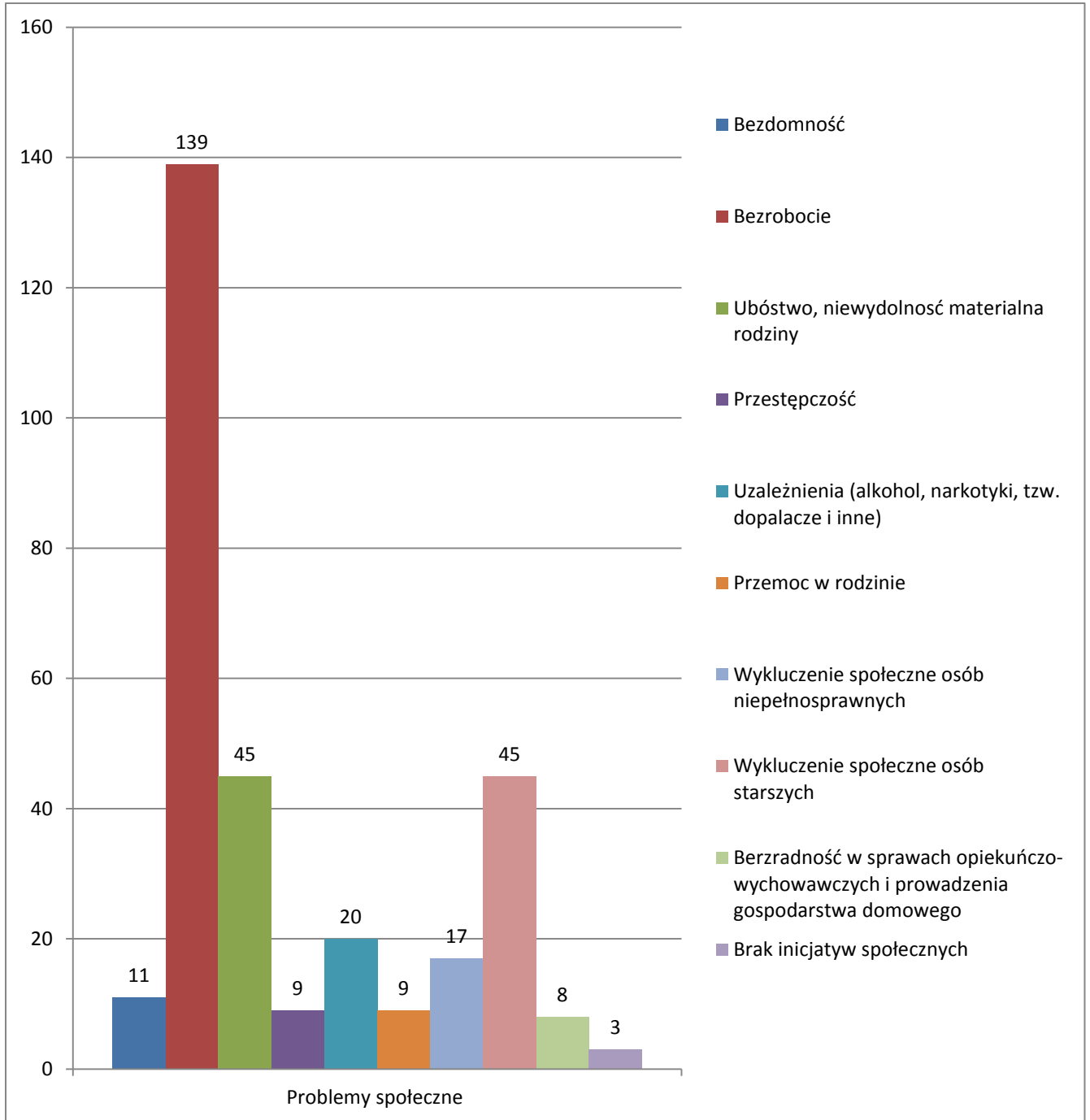
Źródło: Badania ankietowe własne.

Wykres Nr 4.3. Liczba respondentów z podziałem na wykształcenie.

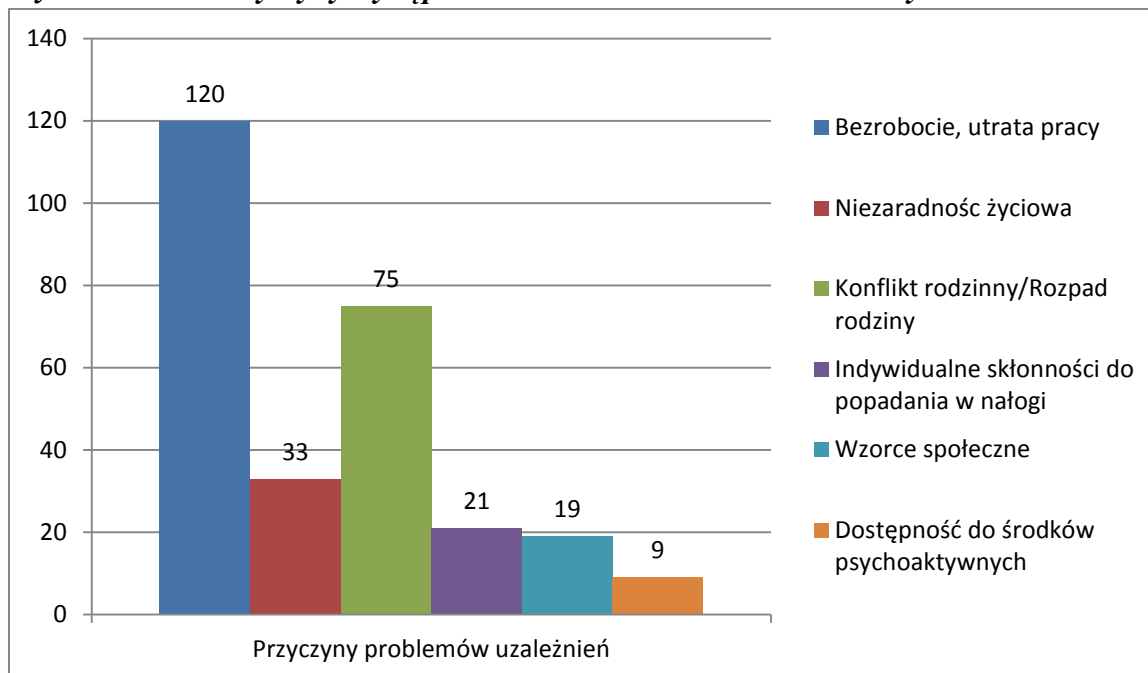
Źródło: Badania ankietowe własne.

Wykres Nr 4.4. Problemy społeczne w Gminie Milkowice wymagające pilnego rozwiązania.

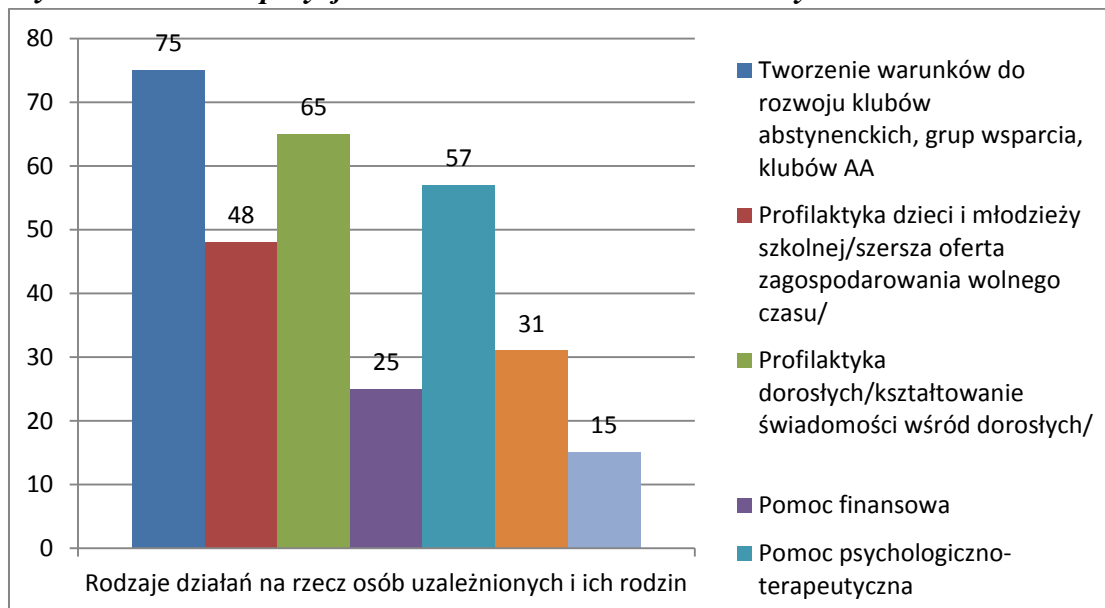
Źródło: Badania ankietowe własne.

Wykres Nr 4.5. Przyczyny występowania uzależnień na terenie Gminy Milkowice.

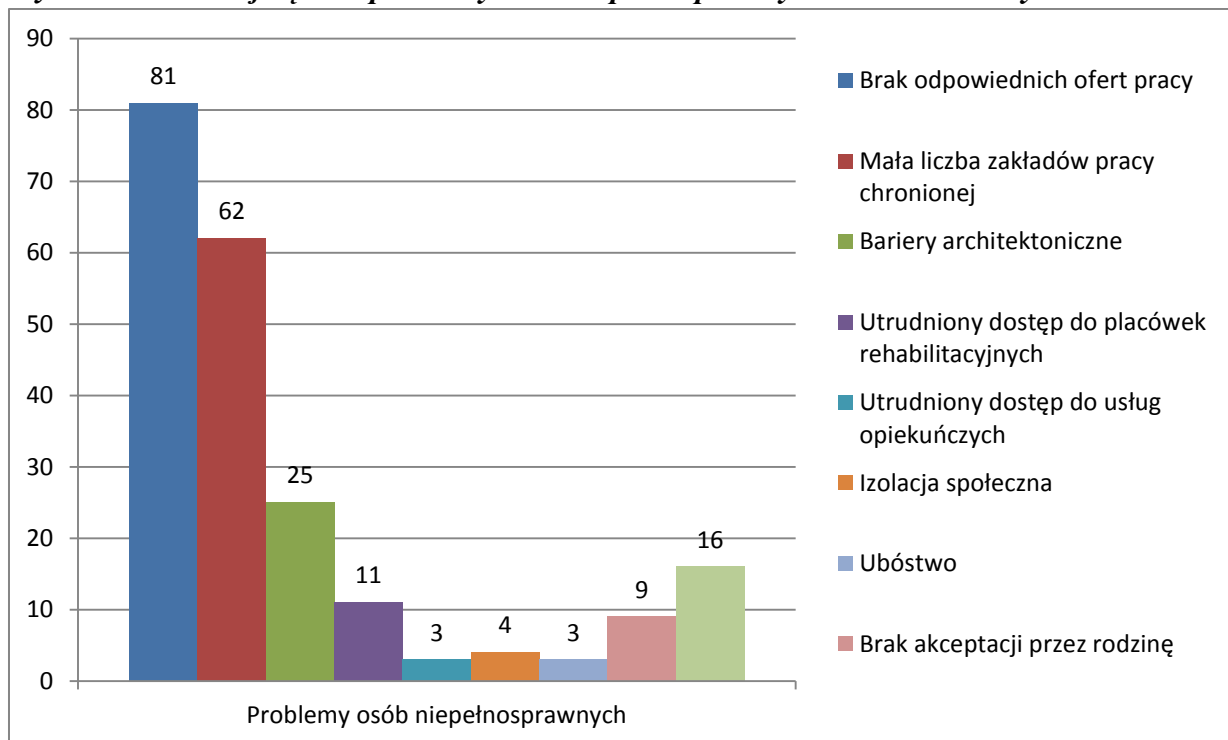
Źródło: Badania ankietowe własne.

Wykres Nr 4.6. Propozycje działań na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin.

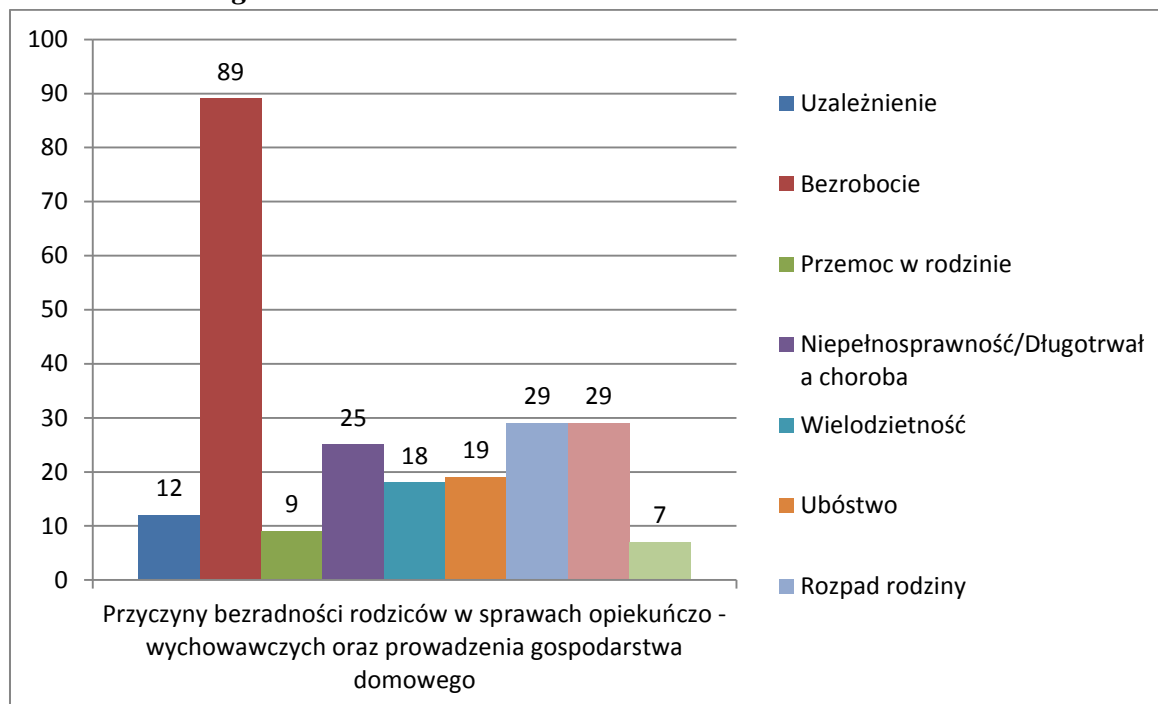
Źródło: Badania ankietowe własne.

Wykres Nr 4.7. Najczęstsze problemy osób niepełnosprawnych z terenu Gminy Milkowice.

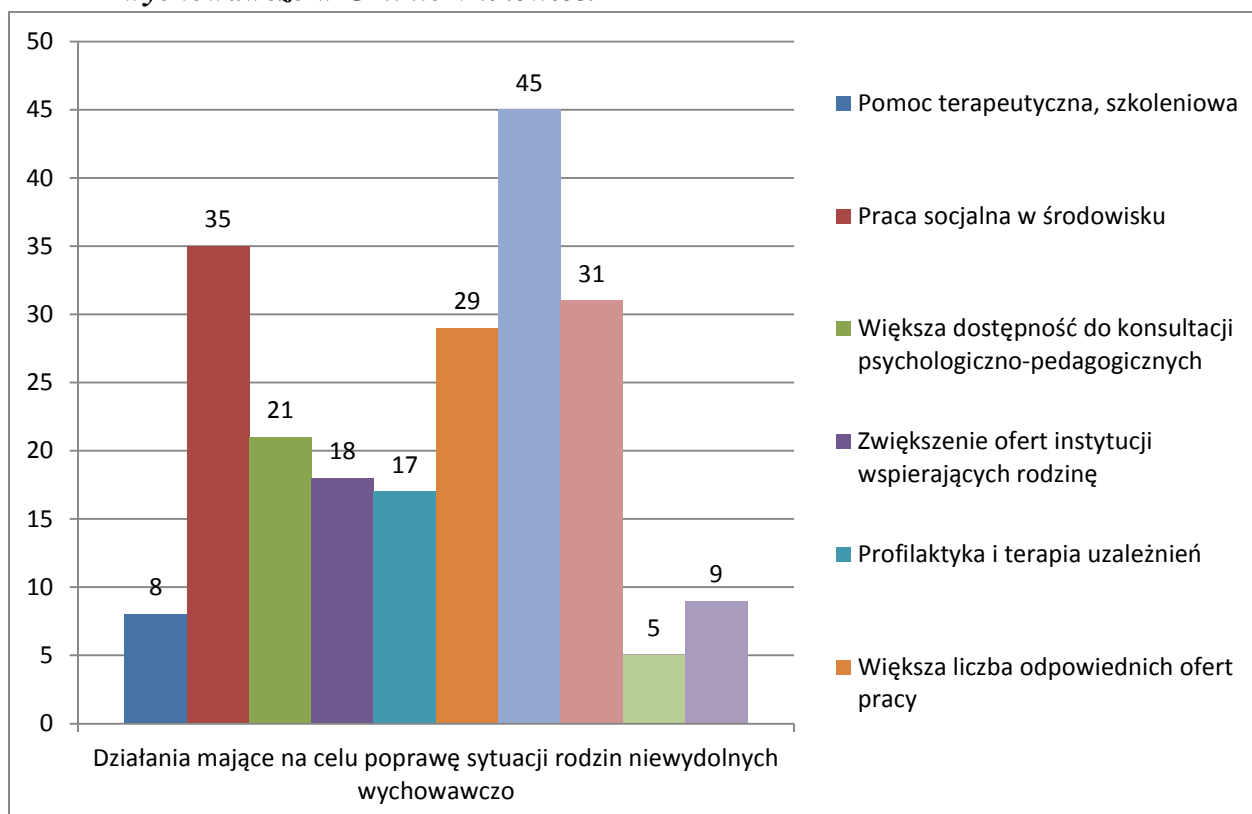
Źródło: Badania ankietowe własne.

Wykres Nr 4.8. Przyczyny bezradności rodziców z terenu Gminy Milkowice w sprawach opiekuńczo - wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego.

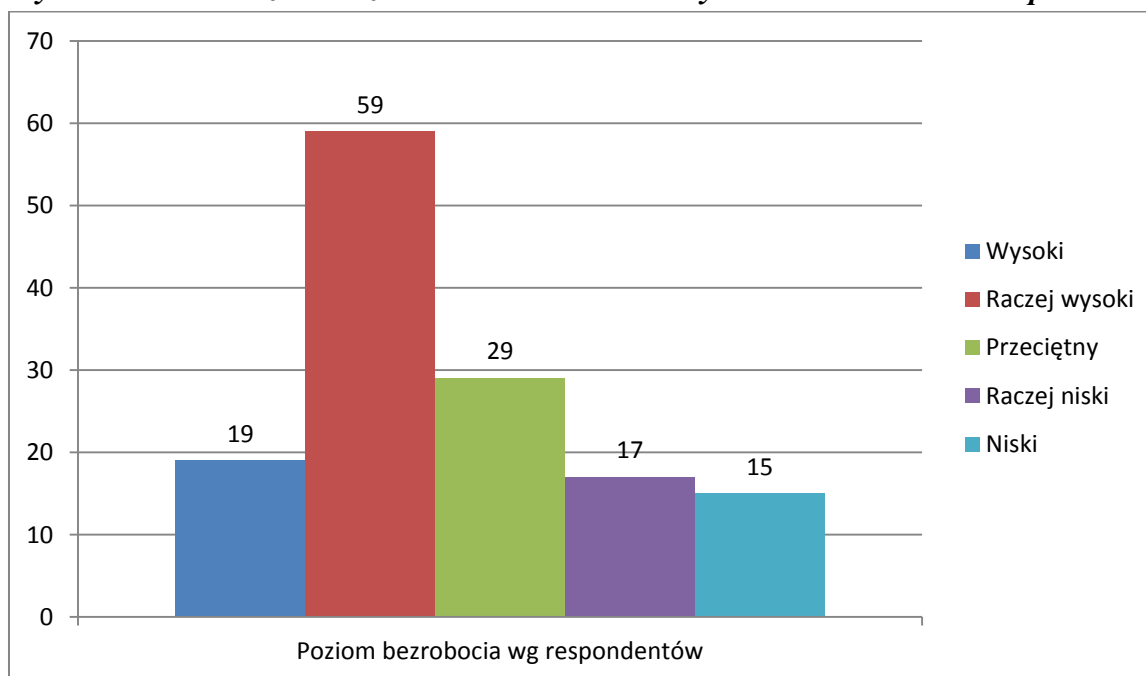
Źródło: Badania ankietowe własne.

Wykres Nr 4.9. Działania mające na celu poprawę sytuacji rodzin niewydolnych wychowawczo w Gminie Miłkowie.

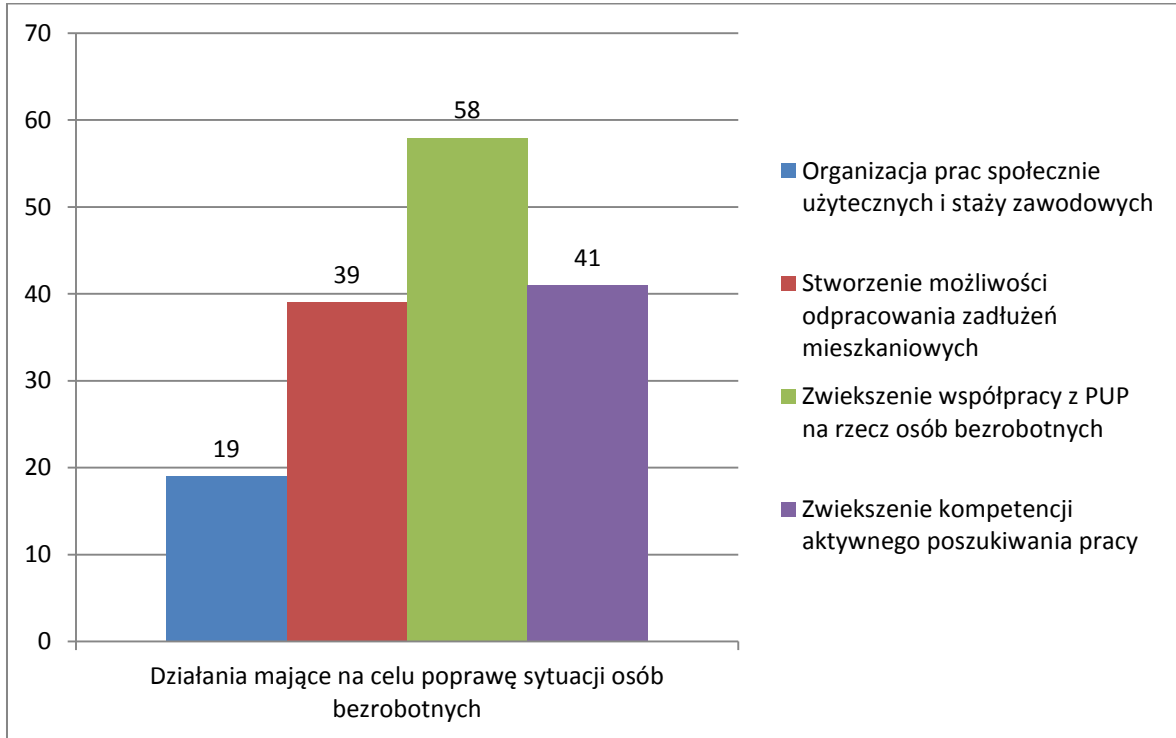
Źródło: Badania ankietowe własne.

Wykres Nr 4.10. Poziom bezrobocie na terenie Gminy Miłkowie w ocenie respondentów.

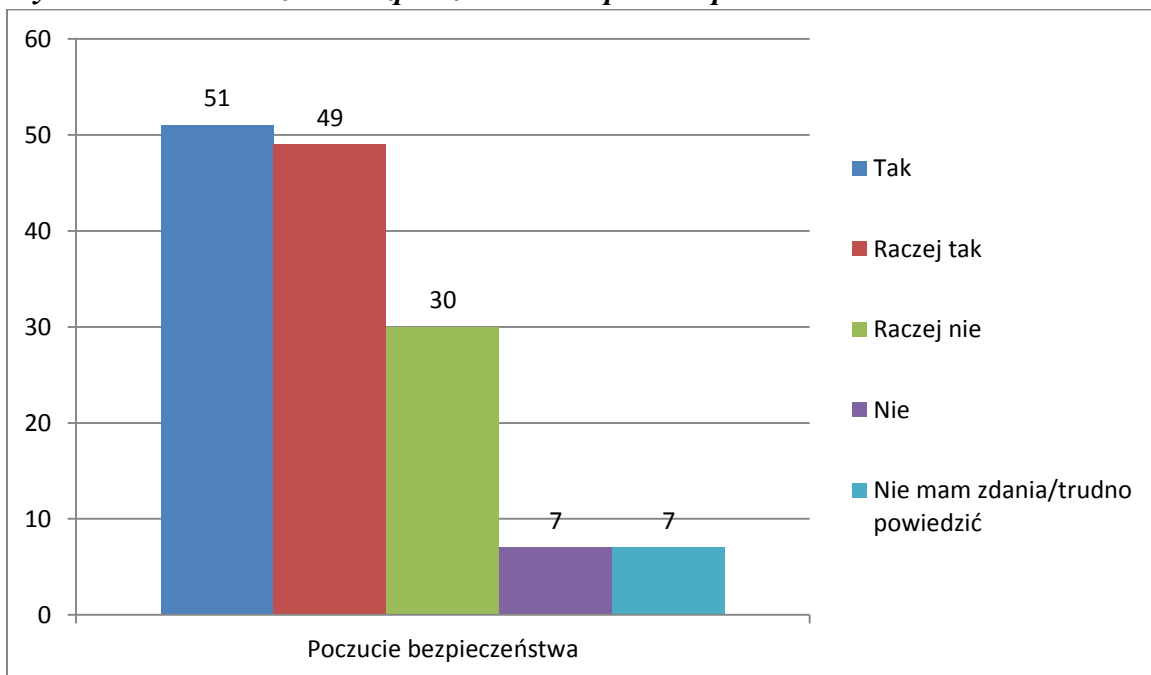
Źródło: Badania ankietowe własne.

Wykres Nr 4.11. Działania mające na celu poprawę sytuacji osób bezrobotnych w Gminie Miłkowie.

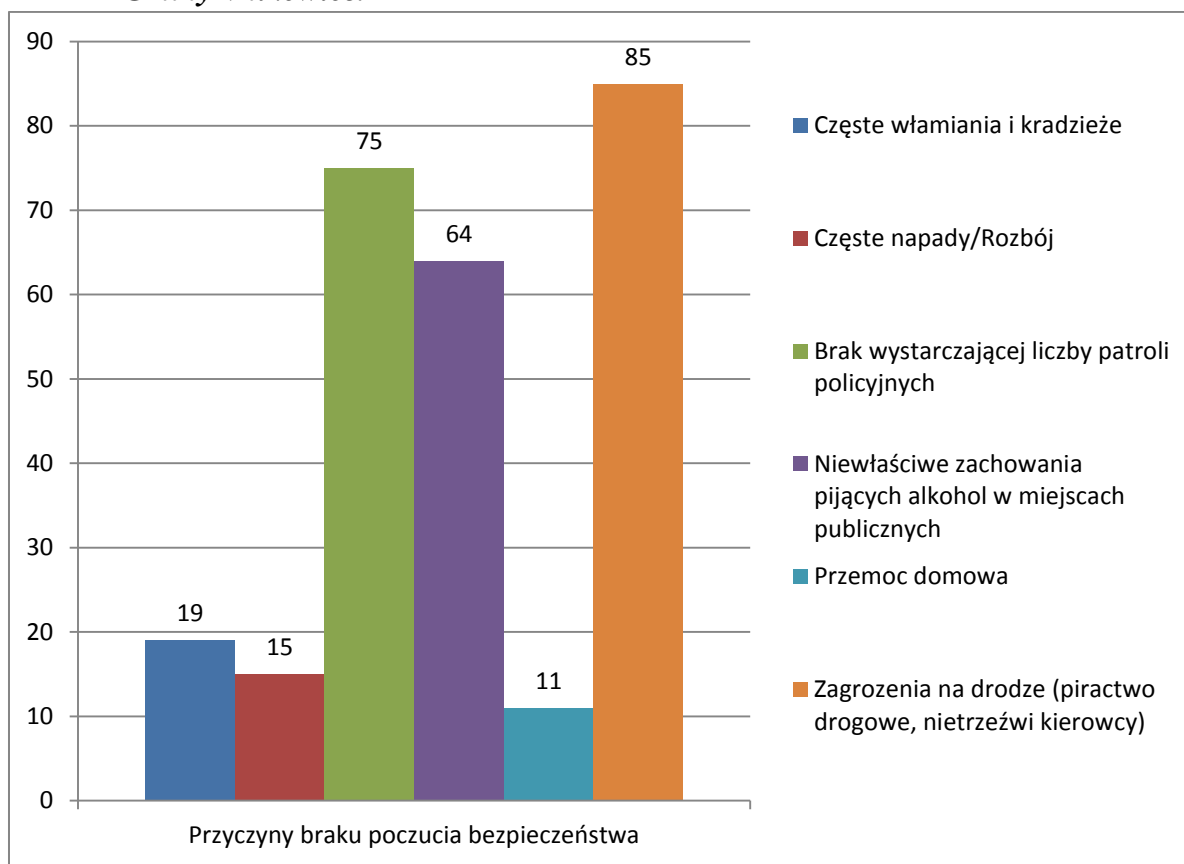
Źródło: Badania ankietowe własne.

Wykres Nr 4.12. Poczucie bezpieczeństwa w opinii respondentów.

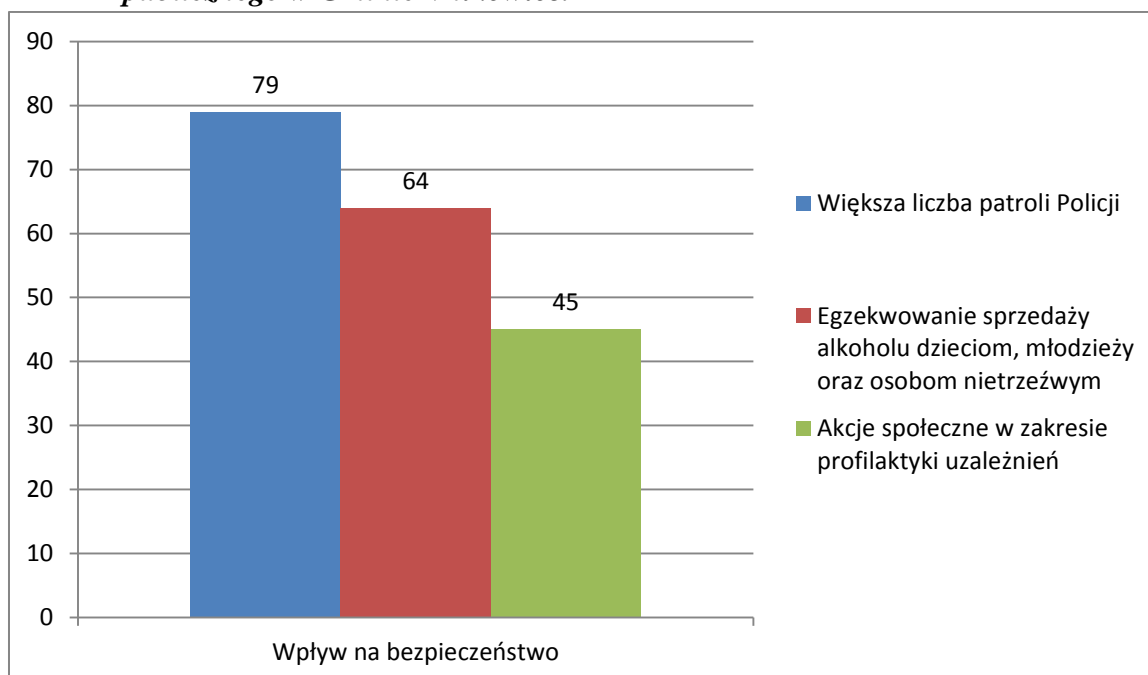
Źródło: Badania ankietowe własne.

Wykres Nr 4.13. Główne przyczyny braku poczucia bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy Milkowice.

Źródło: Badania ankietowe własne.

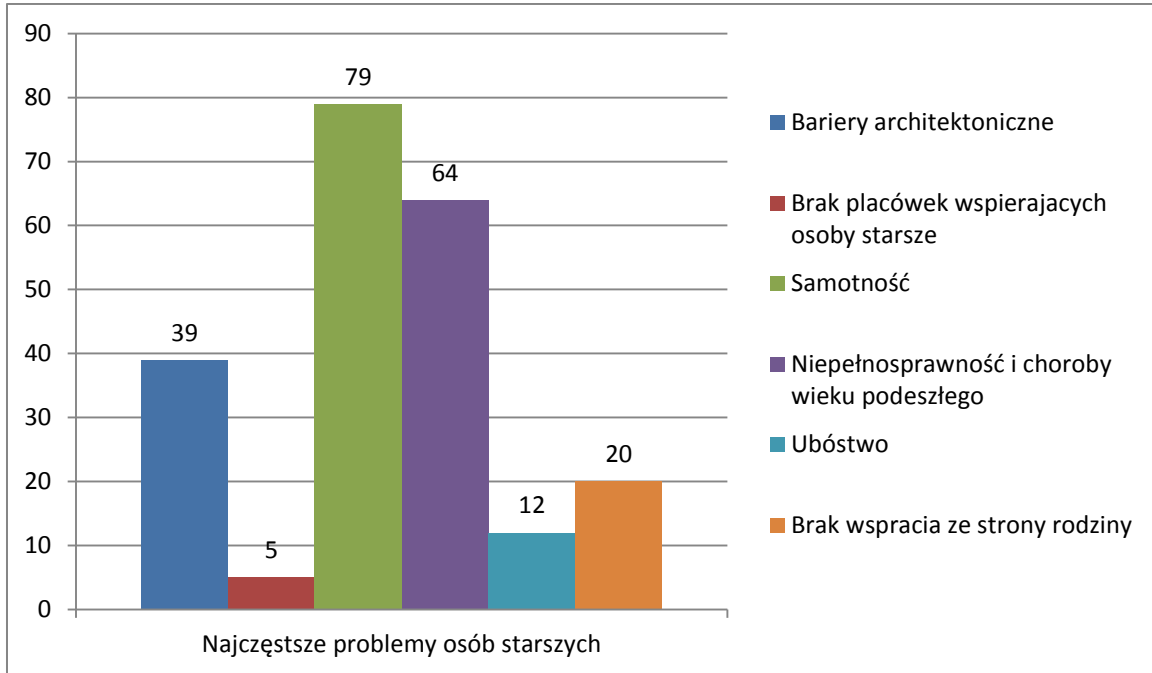
Wykres Nr 4.14. Elementy mające wpływ na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego w Gminie Milkowice.

Źródło: Badania ankietowe własne.

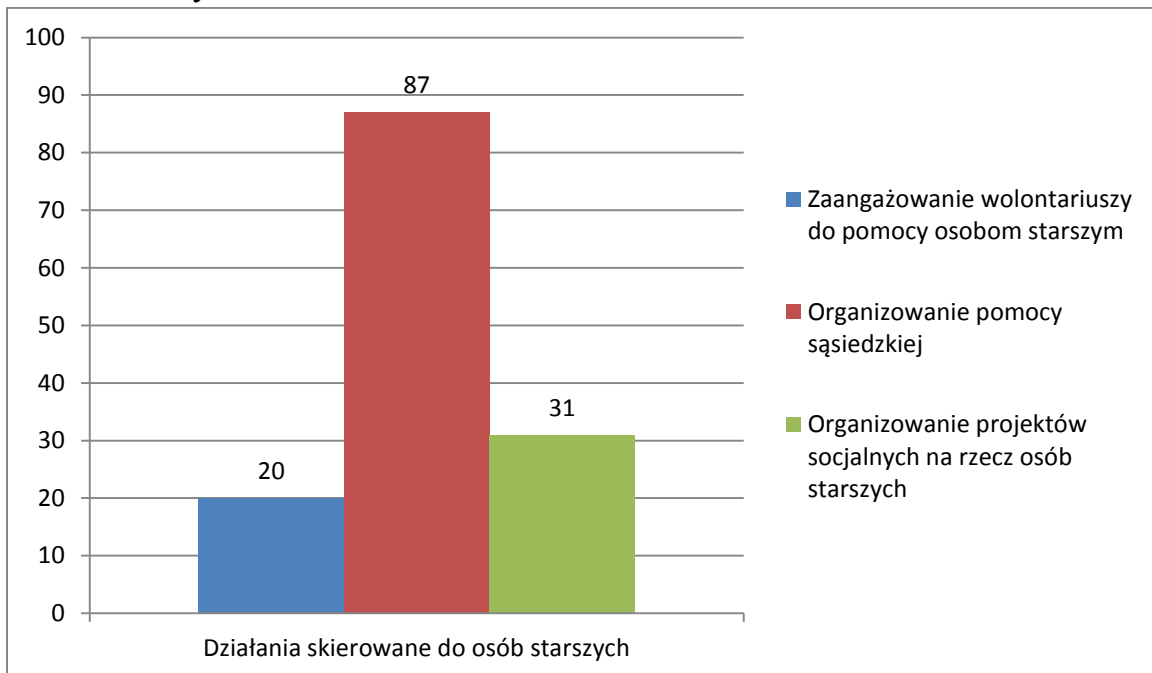

Wykres Nr 4.15. Najczęstsze problemy osób starszych z terenu Gminy Milkowice.

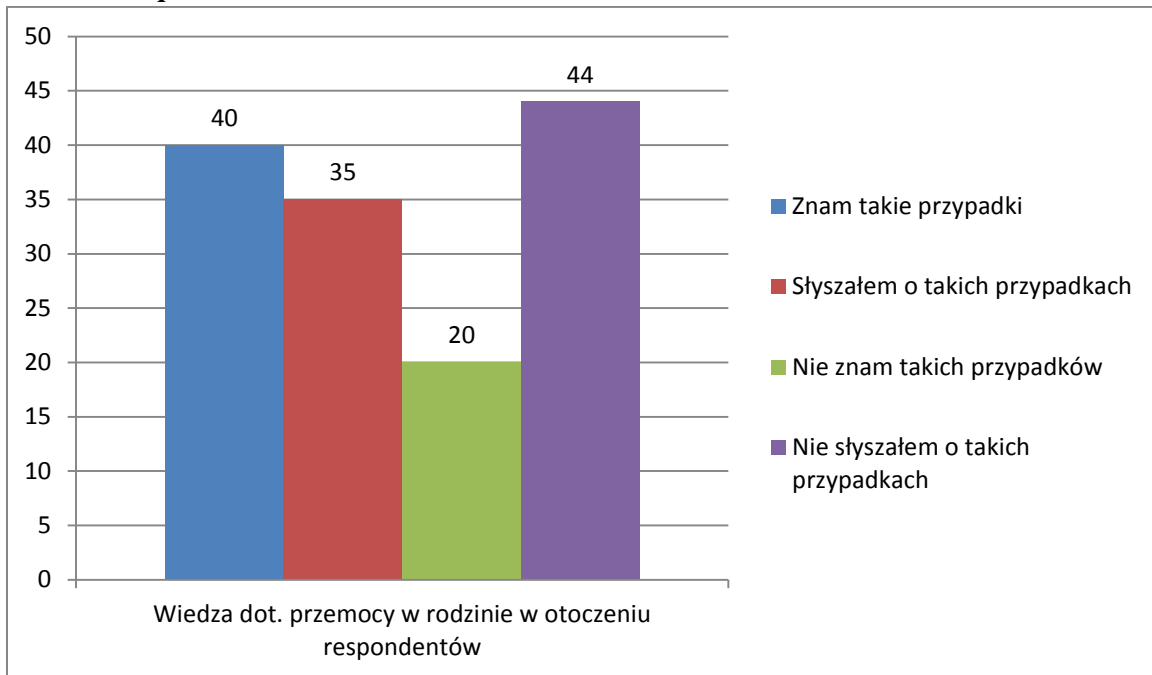
Źródło: Badania ankietowe własne.

Wykres Nr 4.16. Działania mające wpływ na poprawę sytuacji osób starszych na terenie Gminy Milkowice.

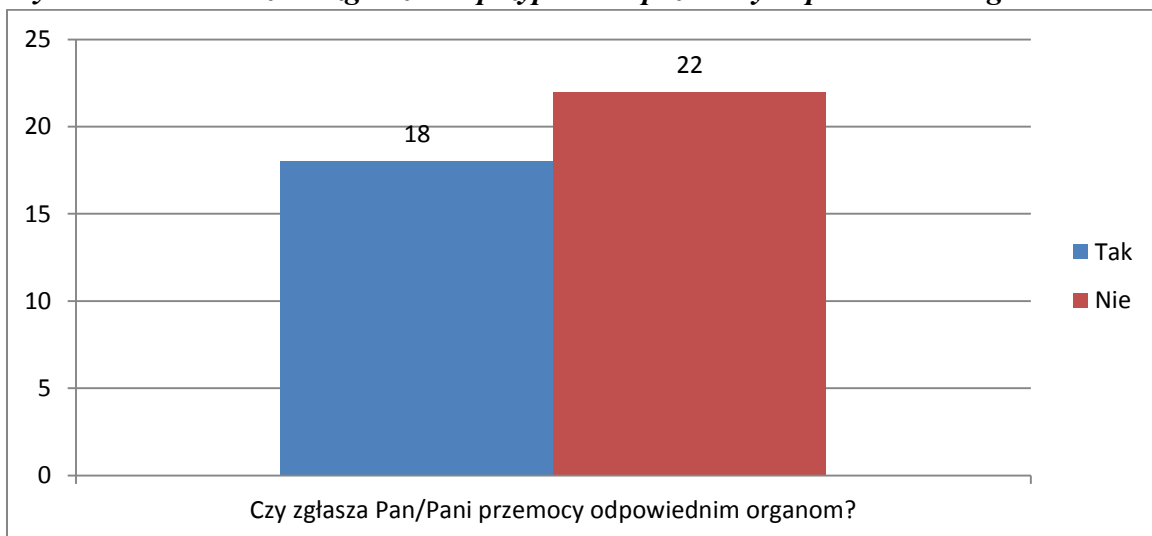
Źródło: Badania ankietowe własne.

Wykres Nr 4.17. Poziom wiedzy na temat przemocy w rodzinie w najbliższym otoczeniu respondentów.

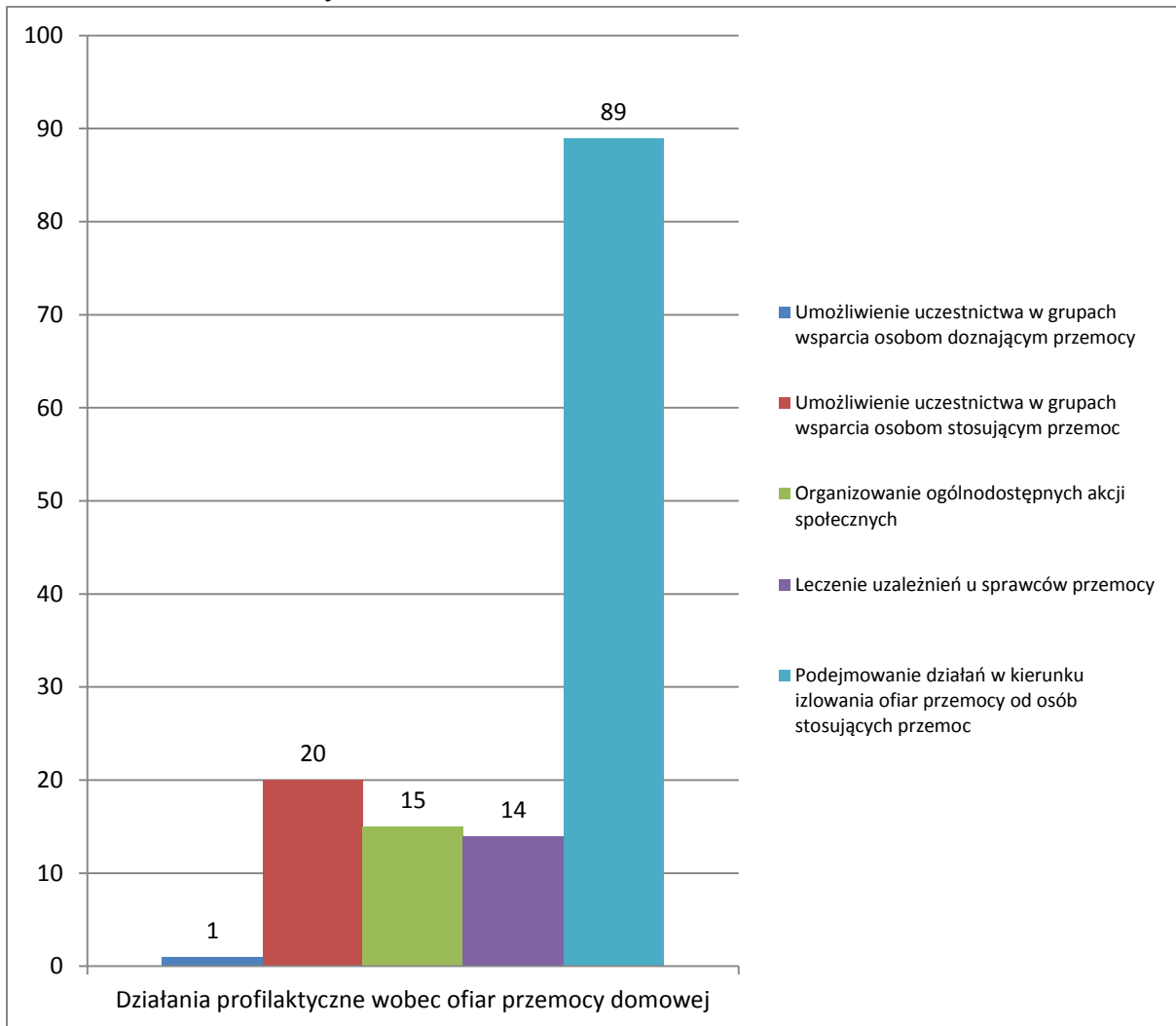
Źródło: Badania ankietowe własne.

Wykres Nr 4.18. Poziom zgłaszania przypadków przemocy odpowiednim organom.

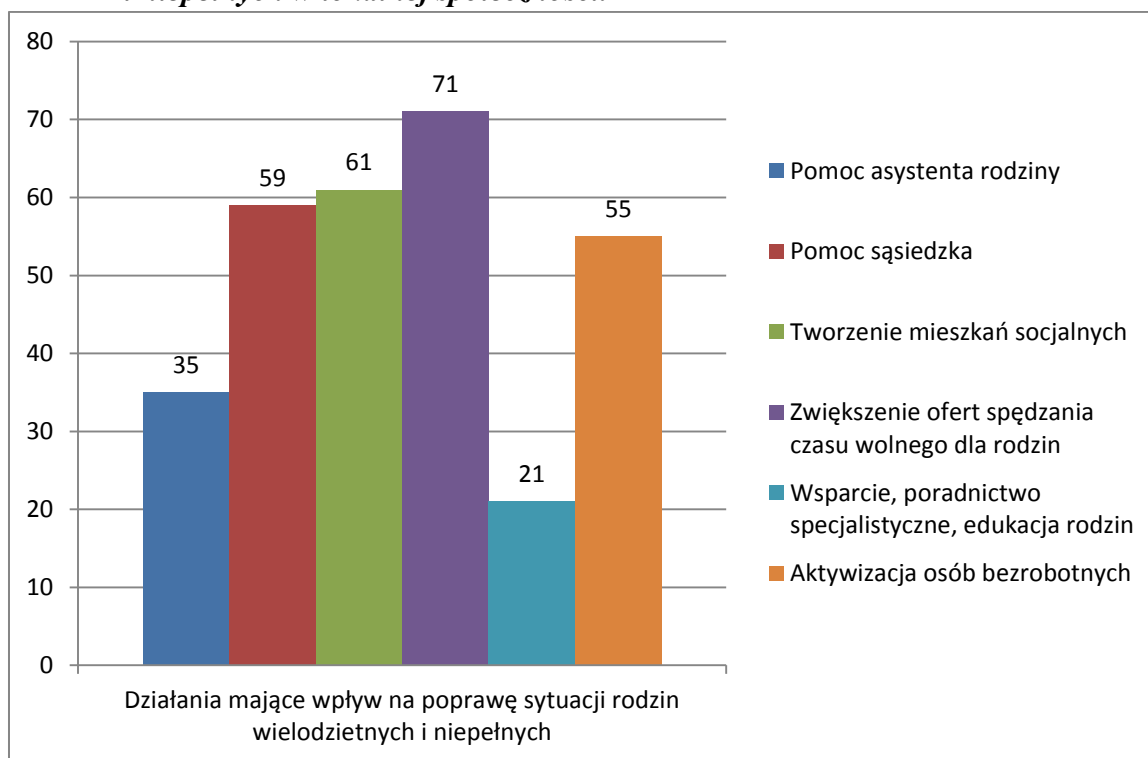
Źródło: Badania ankietowe własne.

Wykres Nr 4.19. Najskuteczniejsze działania profilaktyczne wobec ofiar przemocy domowej na terenie Gminy Milkowice.

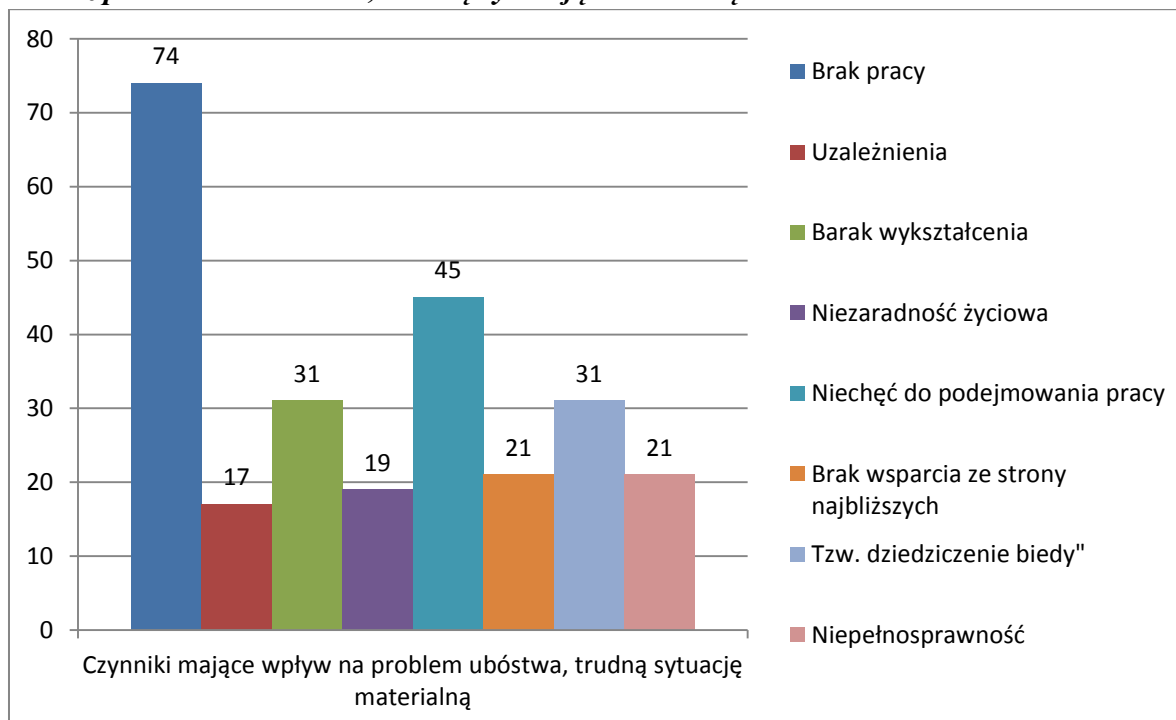
Źródło: Badania ankietowe własne.

Wykres Nr 4.20. Działania mające wpływ na poprawę sytuacji rodzin wielodzietnych i niepełnych w lokalnej społeczności.

Źródło: Badania ankietowe własne.

Wykres Nr 4.21. Główne czynniki decydujące o tym, że niektórzy ludzie nie potrafią poradzić sobie z problemem ubóstwa, trudną sytuacją materialną.

Źródło: Badania ankietowe własne.

Wnioski i rekomendacje:

Analiza wyników sondażu pozwala sformułować następujące wnioski, które powinny być uwzględnione podczas określania priorytetów, formułowania celów oraz doboru działań stanowiących opis metodologii realizacji SRPS.

- Najważniejszym problemem społecznym, którego występowanie rzutuje negatywnie na pozostałe problemy Gminy Miłkowice są społeczne skutki występowania zjawiska bezrobocia,
- Niezwykle istotnym problemem są ograniczenia wynikające z różnych form niepełnosprawności,
- Ze względu na skalę, a szczególnie ze względu na odczuwalność przez rodziny problemem, który powinien być uznany za jeden z priorytetów są uzależnienia,
- Nasilającym się problemem, na którym powinna być skupiona szczególna uwaga podczas realizacji działań sferze opieki społecznej są konsekwencje starzenia się społeczeństwa i potrzeba podejmowania działań wspierających osoby starsze,
- Obszarami, którym powinna być poświęcona zwiększona uwaga przy prowadzeniu lokalnej polityki społecznej są ubóstwo, przemoc, a także zagadnienia dotyczące spraw rodziny oraz dzieci i młodzieży.

5 . Analiza SWOT.

SWOT jest metodą analizy strategicznej, która uwzględnia zarówno badanie wnętrza organizacji, jak i badanie jej otoczenia zewnętrznego. Polega na identyfikacji kluczowych atutów i słabości oraz na skonfrontowaniu ich z aktualnymi i przyszłymi szansami oraz zagrożeniami. SWOT jest najczęściej traktowana nie tylko jako jedna z metod analizy statystycznej, ale także jako koncepcja formułowania strategii.

<p>Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> •Pozytywny czynnik ludzki (większość mieszkańców jest w wieku produkcyjnym) •Świadomość problemów społecznych •Zaangażowana kadra pomocy społecznej •Dobra znajomość środowiska dzieci i młodzieży poprzez współpracę z nauczycielami i rodzicami •Działalność Komisji Rozwiązywania Problemach Alkoholowych •Dobra opieka zdrowotna (ośrodek zdrowia, gabinet stomatologiczny) •Dobra współpraca z organizacjami pozarządowymi i kościelnymi i Stowarzyszeniem Rodzin Katolickich Diecezji Legnickiej 	<p>Słabe strony :</p> <ul style="list-style-type: none"> •Brak nowych inicjatyw •Ograniczone środki finansowe •Brak organizacji pozarządowych na terenie gminy •Brak dostatecznej ilości klubów i miejsc spotkań dla młodzieży •Brak miejsc do spotkań dla starszych •Brak miejsc do spotkania dla osób uzależnionych od alkoholu •Duża dostępność do alkoholu niewiadomego pochodzenia •Rozluźnienie więzi rodzinnych - zły wzór płynący od rodziny •Odczuwalny przez mieszkańców niższy standard życia na wsi •Bezrobocie - brak nowych miejsc pracy, •Narastające patologie społeczne, wynikające z ubożenia mieszkańców •Brak mieszkań socjalnych •Brak punktu konsultacyjnego – psycholog, •Luki edukacyjne rodziców, •Brak systemowego finansowania mieszkalnictwa chronionego,
<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> •Współpraca z organizacjami pozarządowymi, kościołem i innymi związkami wyznaniowymi •Możliwości tworzenia programów na rzecz ludzi potrzebujących pomocy •Chęci i realne możliwości pozyskania środków zewnętrznych •Szkolenia kadry Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej •Położenie geograficzne •Wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych 	<p>Zagrożenia :</p> <ul style="list-style-type: none"> •szczerpłość środków finansowych, by sprostać potrzebom w zakresie uzyskiwania pomocy w dziedzinie uzależnień, •mała skuteczność procedury sądowej zmierzającej do orzeczenia przymusowego leczenia z uwagi na niską egzekwowalność przez sąd wydanych postanowień zobowiązujących do leczenia odwykowego, •istnienie zjawiska zmęczenia, bezsilności i bezradności społecznej. •biurokratyzacja udzielania pomocy społecznej, uwarunkowana przepisami prawa, •wzrost bezrobocia długotrwałego oraz pogłębianie się zjawiska wykluczenia społecznego,

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Milkowice

<ul style="list-style-type: none"> •Nawiązywanie szerokiej współpracy z instytucjami na terenie kraju działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych •Zdrowe środowisko naturalne •Poprawa infrastruktury •Wzrost świadomości społecznej w kwestii m.in. przemocy domowej, uzależnień i wychowania dzieci •Traktowanie uzależnienia jako problemu społecznego •Współpraca fachowców różnych dziedzin na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom,	<ul style="list-style-type: none"> •brak wystarczającego powiązania programów dla długotrwale bezrobotnych z programami rozwoju zasobów ludzkich, przekwalifikowań i reorganizacją, •istnienie zjawiska osłabienia funkcji rodziny, •istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia. •samotność ludzi starszych pozbawionych oparcia w rodzinie, •brak koordynacji działań podmiotów na rzecz osób starszych, •migracja ludzi młodych na inne tereny oraz niekorzystne zjawiska demograficzne, •niewystarczające upowszechnianie w mediach problematyki niepełnosprawności w celu kształtowania pozytywnych postaw, •narastająca agresja wśród nieletnich,
--	---

6. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią

Analiza szerokiego spektrum programów rozwoju, których wdrażanie będzie w perspektywie co najmniej najbliższych 6 lat oddziaływać na sytuację w Gminie Miłkowie pozwalają prognozować, że w tym okresie, pomoc społeczna stanowić będzie bardzo ważny element w polityce państwa, a więc także samorządu lokalnego. Będzie to między innymi efektem wprowadzania w życie europejskiego programu wyrażonego zapisami dokumentu strategicznego „Europa 2020”, który wiele uwagi poświęca poprawie sytuacji w sferze społecznej. Gmina Miłkowie podobnie jak inne samorządy w Polsce stanie wkrótce przed rozwiązywaniem nowych problemów wynikających zarówno z uwarunkowań lokalnych jak i wpływu zewnętrznej sytuacji społeczno-gospodarczej. Wśród czynników zewnętrznych mających istotny wpływ na sytuację społeczną w Mieście warto podkreślić te, które wynikają z niekorzystnych perspektyw demograficznych, zmian systemu wartości, rozbicia podstawowych wartości rodzinnych, migracji zewnętrznej i wewnętrznej młodzieży, napływu imigrantów i wielu nieznanych lub nierozpoznanych jeszcze zagrożeń. Zmiany zachodzące we współczesnej rodzinie wymagać będą nowego aparatu pojęciowego, jak też umiejętności rozwiązywania problemów i ich wczesnego rozpoznawania.

Mając na względzie problemy globalne lokalna polityka społeczna w Gminie Miłkowie musi uwzględniać pojawiający się problem starzenia się społeczeństwa, zmiany systemu wartości, zmiany w strukturze rodziny, czy też powiększające się obszary zagrożeń funkcjonowania jednostki i rodziny.

Mając na względzie powyższe uwagi, można przyjąć, że pomoc społeczna będzie podlegać dużym przemianom zarówno w układzie instytucjonalnym, jak i zadaniowym. Rozwój sytuacji społecznej na terenie Gminy Miłkowie będzie ściśle związany z rozwojem ekonomiczno – społecznym społeczności lokalnej. Uwzględniając przeprowadzoną diagnozę sytuacji społecznej w Gminie oraz skalę i znaczenie społeczne ujawniających się problemów dokonano wyodrębnienia pięciu obszarów merytorycznych, które wymagają planowania i wdrażania działań z zakresu pomocy społecznej. Obszary te uwzględniają zagrożenia i problemy wynikające z sytuacji zewnętrznej, ale przede wszystkim biorą pod uwagę uwarunkowania lokalne. Dla Gminy Miłkowie obszary szczególnych potrzeb w obszarze pomocy społecznej na okres 2017-2021 koncentrują się w obszarach merytorycznych, które w hasłowym zapisie można wyrazić jako: bezrobocie, niepełnosprawność, rodzina, starość, wykluczenie społeczne, uzależnienia i przemoc.

Mając na względzie spodziewane dynamiczne zmiany samego systemu pomocy społecznej wyodrębniono dodatkowy obszar priorytetowy, który odnosi się do potrzeby doskonalenia oraz zarządzania zmianą samego systemu. Obszar ten określono jako „aktywna polityka społeczna” i jest on skoncentrowany na doskonaleniu kadr, wprowadzaniu innowacji, rozwijaniu różnych form partnerstwa, a zwłaszcza szerszemu wykorzystaniu potencjału oraz entuzjazmu podmiotów pozarządowych.

Uwzględniając dostępne opracowania analityczne, wnioski z sesji warsztatowych oraz przeprowadzoną diagnozę lokalnej sytuacji w sferze społecznej sformułowano prognozę przewidywanego rozwoju sytuacji w sferze społecznej. W układzie ww. obszarów priorytetowych przedstawia się ona następująco:

Dla obszaru problemowego „bezrobocie” prognozuje się:

- narastające potrzeby niesienia pomocy osobom długotrwale pozostającym bez pracy
- występowanie poczucia bezradności wśród osób, które utraciły pracę
- zbyt małą świadomość możliwości wynikających z ekonomii społecznej
- niewystarczającą efektywność tradycyjnych metod, narzędzi oraz instrumentów integracji bezrobotnych
- zbyt małą liczbę realizowanych projektów ukierunkowanych na aktywizację zawodową osób bezrobotnych
- uzyskiwanie wysokiej skuteczności w rozwijaniu postaw przedsiębiorczych, poprzez wsparcie oraz utrzymywanie się zapotrzebowania na ten rodzaj wsparcia.

Dla obszaru „niepełnosprawność” prognozuje się:

- Występowanie uciążliwości i ograniczeń, które są następstwem istnienia różnych rodzajów niepełnosprawności
- Występowanie sytuacji niepełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym
- Nadal niewystarczająca jakość życia osób z niepełnosprawnością
- Występowania istotnego odsetka osób bezrobotnych, dla których niepełnosprawność jest dodatkowym ograniczeniem w dostępie do zatrudnienia
- Utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych w stosunku do osób z niepełnosprawnością i ich rodzin
- Utrzymywanie się potrzeb pomocy względem osób z zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodzin
- Występowanie stanu niewystarczającej integracji osób z niepełnosprawnością

Dla obszaru priorytetowego „Rodzina” prognozuje się:

- Nadal niewystarczającą harmonijność funkcjonowania rodzin w środowisku lokalnym
- Niską dzietność rodzin dyktowaną czynnikami ekonomicznymi
- Utrzymywanie się różnorodnych potrzeb w zakresie wsparcia rodzin
- Utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej organizacje pozarządowe w stosunku do rodzin
- Występowanie zjawiska dysfunkcji rodzin

Dla obszaru priorytetowego „Starość i wykluczenie społeczne ” prognozuje się:

- Niewystarczającą świadomość społeczną w zakresie zagrożeń wynikających z demografii
- Wzrastające potrzeby w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych w stosunku do osób starszych
- Niepełną świadomość społeczną w zakresie skali dotkliwości ubóstwa w Gminie Miłkowice
- Występowanie stanu niewystarczającej aktywizacji osób zaliczanych do obszaru wykluczenia społecznego
- Występowanie zjawiska ubóstwa w Gminie Miłkowice oraz słabe warunki życia ludzi żyjących w biedzie

Dla obszaru priorytetowego „Uzależnienia i przemoc ” prognozuje się:

- Utrzymywanie się niedoboru pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych
- Niewystarczającą dostępność pomocy terapeutycznej dla rodzin osób uzależnionych
Rozproszenie i niewystarczający poziom integracji działań pomocowych świadczonych osobom dotkniętym przemocą
- Utrzymywanie się niewystarczającego poziomu profilaktyki w zakresie rozwiązywania problemów przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom.
- Utrzymywanie się zapotrzebowania na usługi edukacyjne dotyczące problemu przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom

Dodatkowo w związku ze spodziewanym dynamicznym rozwojem i restrukturyzacją systemu opieki społecznej oraz nowymi wyzwaniami w obszarze pomocy społecznej wynikającymi z rozwoju cywilizacyjnego prognozuje się m. in.:

- Utrzymywanie się zapotrzebowania na nowe lub unowocześnione usługi świadczone osobom oraz rodzinom
- Występowanie potrzeb wymagających rozwiązań innowacyjnych dla obszaru polityki społecznej
- Utrzymywanie się rozproszenia inicjatyw i działań prowadzonych przez instytucje publiczne i prywatne
- Występowanie zjawiska niezdrowej konkurencji wśród podmiotów realizujących projekty i świadczących usługi z zakresu pomocy społecznej

- Występowanie zjawiska niskiej integracji działań instytucji działających w sferze pomocy społecznej.

Przedstawione powyżej prognozy pozwalają zdefiniować system działań czyli strategię, która powinna być zrealizowana, aby ograniczyć skutki różnorodnych zagrożeń wynikających zarówno z uwarunkowań zewnętrznych, naturalnych zjawisk biologicznych (np. niepełnosprawności), problemów cywilizacyjnych, jak i niedoskonałości lokalnego systemu polityki społecznej. Proponowana strategia będzie obejmować osiągnięcie celów nastawionych na eliminację zagrożeń oraz poprawę sytuacji, która w czasie opracowywania Strategii została zidentyfikowana jako niekorzystna.

7.Określenie celów strategicznych projektowanych zmian

7.1.Opis programu strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wyznacza kierunki rozwoju społecznego Gminy Miłkowice i stanowi odniesienie dla zmian i działań ukierunkowanych na dostrojenie bieżącej i długookresowej działalności poszczególnych podmiotów zaangażowanych w jej realizację do potrzeb realizacji celów strategicznych. Osiągnięcie tych celów będzie dokonane poprzez podejmowanie i realizację programów i projektów społecznych. Strategia wdrażana będzie przede wszystkim przez instytucje publiczne oraz różnorodne podmioty społeczne, których statuty obejmują szeroko rozumiane zadania polityki społecznej. Integrująca funkcja Strategii umożliwi skoncentrowanie się na przedsięwzięciach najistotniejszych z punktu widzenia skutecznej realizacji i oraz przyczynienia się do rozwoju polityki społecznej w Mieście. Zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej koordynacją działań w zakresie realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie zajmował się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkowicach.

Podstawowe źródła finansowania Strategii to: środki budżetu miasta, budżetu państwa oraz środki pochodzące z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i innych programów pomocowych. Szczególna rola w finansowaniu działań przypadnie środkom Europejskiego Funduszu Społecznego, które w Polsce będą rozdysponowywane za pośrednictwem programów operacyjnych zarówno na poziomie regionalnym jak i poziomie centralnym.

Opracowana w procesie uspołecznionym strategia działań związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych dla perspektywy 2017-2021 została skonstruowana na podstawie danych uzyskanych z różnych źródeł informacji (zapisy sesji warsztatowych, opinie wyrażone podczas badań sondażowych oraz opinie specjalistów).

7.2.Wizja strategii

Wizja jest opisowym wyrażeniem aspiracji gminy w zakresie rozwoju społecznego oraz stanowi próbę odpowiedzi na pytanie jak wspólnota lokalna chciałaby widzieć swoje Miasto w perspektywie czasowej objętej zakresem strategii. Wizja jest wyzwaniem i stanowi tło doboru i oceny zasadności przyjętych celów strategicznych, do którego gmina chce się przybliżyć oraz do którego będą prowadzić działania związane z realizacją strategii.

W syntetycznym ujęciu projekcję wizji przyszłości Gminy Miłkowice w perspektywie roku 2021 można sformułować następująco:

Gmina Miłkowice 2024 roku to miejsce w którym dąży się do zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego wszystkim grupom społecznym w oparciu o lokalną politykę społeczną, której celem jest społeczeństwo zintegrowane i wolne od problemów wykluczenia społecznego, a zwłaszcza bezrobocia.

7.3.Misja Strategii

Misja stanowi syntetyczną deklarację określającą najwyższego poziomu cel, najogólniejszą koncepcję działania.

Misją Strategii jest wsparcie samorządu w kształtowaniu optymalnych warunków i wysokiej jakości życia mieszkańców Gminy Miłkowice oraz integrowanie systemu pomocy społecznej poprzez współpracę z różnorodnymi partnerami społecznymi.

7.4.Określenie celów projektowanych zmian

Opis strategii działania na lata 2017-2021 został sformułowany w formie uwzględniającej strukturę hierarchiczną priorytetów oraz celów wraz z opisami planowanego sposobu ich osiągnięcia wyrażanego za pomocą działań.

Nawiązując do wniosków z części diagnostycznej dokumentu strategii wyodrębniono sześć obszarów merytorycznych, które w okresie 2017-2024 powinny być traktowane priorytetowo podczas realizacji lokalnej polityki społecznej. Są one następujące:

- Bezrobocie
- Niepełnosprawność
- Rodzina
- Starość i wykluczenie społeczne
- Uzależnienia i przemoc
- Aktywna polityka społeczna

W ramach wymienionych wyżej priorytetów sformułowano cele strategiczne, które łącznie określają zmianę społeczną, której osiągnięcie będzie oznaczało spełnienie wizji.

Zaproponowano następujące cele strategiczne projektowanych zmian:

- A. Zbudowanie spójnego systemu przeciwdziałania zjawisku bezrobocia**
- B. Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych**
- C. Wzmocnienie pozycji rodziny oraz rozwiązań służących harmonijnemu funkcjonowaniu rodziny w środowisku lokalnym**
- D. Stworzenie warunków służących zaspokajaniu potrzeb osób starszych oraz aktywizacji społecznej osób wykluczonych**
- E. Rozwinięcie systemu zapobiegania i przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy**
- F. Wdrożenie programu aktywnej polityki społecznej**

Dla sprecyzowania etapów osiągnięcia celów strategicznych, określenia oraz wskazania przewidywanych metod przedstawiono cele operacyjne. Są one następujące:

- A.1 Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz zapobieganie sytuacjom kryzysowym wynikającym z długotrwałego pozostawania bez pracy
- A.2. Promocja przedsiębiorczości społecznej
- A.3. Wdrażanie narzędzi i instrumentów aktywnej integracji
- A.4. Opracowanie i realizacja projektów służących aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych
- A.5. Wsparcie finansowe osób bezrobotnych
- B.1 Zminimalizowanie uciążliwości i ograniczeń wynikających z różnych form niepełnosprawności
- B.2 Zapewnienie pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i gospodarczym
- B.3 Zintegrowany system pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinom
- B.4 Dążenie do pełnej integracji oraz wyrównanie szans osób niepełnosprawnych
- C.1 Program wsparcia rodzin
- C.2. Rozwój usług socjalnych i opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej, organizacje pozarządowe i inne podmioty
- C.3. Pomoc w likwidacji przyczyn dysfunkcji rodziny
- D.1 Ukształtowanie pozytywnych postaw w społeczności lokalnej wobec integracji osób starszych
- D.2. Rozwój działań na rzecz ograniczenia ubóstwa i poprawy warunków życia osób i rodzin żyjących w biedzie
- D.3. Tworzenie warunków wychodzenia z bezdomności
- E.1 Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych oraz pomocy dla ich rodzin
- E.2. Zintegrowany system pomocy rodzinom dotkniętym przemocą
- E.3 Program profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów przemocy i przeciwdziałania uzależnieniom.

- F.1 Podniesienie kwalifikacji kadr zajmujących się pomocą osobom i rodzinom
- F.2 Wprowadzenie i wsparcie innowacyjnych rozwiązań w zakresie polityki społecznej
- F.3 Usystematyzowanie współpracy instytucji działających na rzecz aktywnej integracji i pomocy społecznej

8.Określenie kierunków niezbędnych działań

Opis Strategii wyraża się poprzez zadania, które stanowią najniższy, realizacyjny poziom jej opisu. Dla przejrzystości opisy te zostały zredagowane w wypunktowanej formie oraz uporządkowane według obszarów priorytetowych. Podczas przygotowywania tego opisu kierowano się założeniem, że zrealizowanie wszystkich działań doprowadzi do zrealizowania celów operacyjnych, a osiągnięcie wszystkich celów operacyjnych w danym obszarze doprowadzi do osiągnięcia danego celu strategicznego. Zrealizowanie wszystkich celów strategicznych w tej koncepcji oznaczać powinno osiągnięcie pożądanego stanu wyrażonego w wizji przyszłości. Zgłaszane podczas uspołecznionej pracy nad strategią propozycje miały zarówno charakter bardzo szczegółowy odnoszący się do konkretnej grupy społecznej lub problemu, jak i bardziej ogólny odnoszący się do obszaru. Aby uwzględnić możliwie wszystkie zgłoszone pomysły przyjęto kompromisowy sposób opisu projektowanej strategii uwzględniający oba ww. sposoby osiągania celów. W związku z powyższym opisy poszczególnych działań zawierają zarówno czynności wyrażone w formie zamkniętej, jak i w zapisie bardziej ogólnym wyrażonym jako czynność ciągła (np. doskonalenie metod pracy socjalnej). W tym drugim przypadku przyjęto założenie, że niektóre działania i tak muszą być wykonywane ciągle, ponieważ same problemy mają ciągły charakter. Przykładem mogą tu być niektóre problemy związane z niepełnosprawnością, dla których działania polegają na łagodzeniu uciążliwości dzisiejszych i przyszłych pokoleń. Ze swej natury niektóre z tych problemów nie mogą być rozwiązane ani w okresie planowania bieżącej strategii, ani też w trudnym do przewidzenia czasie, a mimo to stanowią poważną potrzebę społeczną i powinny być eliminowane w sposób ciągły. Warto też podkreślić, że ogólny zapis niektórych czynności związanych z realizacją strategii pozwala zakresem strategii objąć czynności oczywiste oraz te, które np. będą przedmiotem przyszłych projektów, które przyczyniają się do poprawy danej sytuacji problemowej, ale dziś trudno je przewidzieć. Sprawa ta ma znaczenie praktyczne, bowiem ze względu na to, że SRPS pełni funkcję koordynującą działania publiczne społeczne i prywatne umożliwi to np. organizacjom pozarządowym wykazywanie spójności podejmowanych inicjatyw z lokalną polityką społeczną w procesie aplikowania o środki. Obszerność zapisu działań została dobrana tak, aby przy maksymalnym przekazie informacji o strategii działania zachować czytelność sformułowań. Mając to na uwadze, dla zachowania przejrzystości oraz ze względów praktycznych poszczególnym działaniom przypisano kody. Pozwoli to m.in. przyszłym użytkownikom dokumentu SRPS łatwiej odwoływać się do konkretnych jej zapisów.

Obszar priorytetowy : **BEZROBOCIE**

Cel strategiczny A: **Zbudowanie spójnego systemu przeciwdziałania zjawisku bezrobocia**

Bezrobocie jest niemal jednomyślnie uznawane za jeden z głównych problemów społecznych w Gminie Miłkowice. Potwierdzają to zarówno analizy społeczno-gospodarcze, sondaże opinii społecznej jak również opinie wyrażane podczas warsztatów, spotkań oraz innych form pracy zespołowej nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych. Bezrobocie jest też główną przyczyną ubożenia społeczeństwa. Skutki występowania tego zjawiska wpływają na potęgowanie się innych problemów społecznych.

Realizacja tego priorytetu ma umożliwić zarówno zapobieganie sytuacjom kryzysowym związanym z pozostawaniem bez pracy, skuteczniejsze dopasowanie umiejętności i kwalifikacji osób bezrobotnych do ciągle zmieniającego się rynku pracy, jak również stosowanie różnych form wsparcia finansowego służących rozwijaniu samozatrudnienia, przedsiębiorczości oraz nabywaniu doświadczenia zawodowego.

Cel operacyjny A.1 Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz zapobieganie sytuacjom kryzysowym wynikającym z długotrwałego pozostawania bez pracy

Kierunki działań

- A.1.1. Podnoszenie statusu zawodowego i społecznego poprzez dostosowanie kwalifikacji bezrobotnych do potrzeb rynku pracy
- A.1.2. Współdziałanie w programach realizowanych z Funduszy Europejskich aktywizujących osoby bezrobotne.
- A.1.3. Stała współpraca instytucji wspierających osoby bezrobotne w tym z PUP, OHP w celu aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.
- A.1.4. Prowadzenie doradztwa zawodowego dla młodzieży zagrożonej dziedziczeniem bezrobocia,
- A.1.5. Doskonalenie metod pracy socjalnej z osobą bezrobotną

Cel operacyjny A.2. Rozwój i promocja przedsiębiorczości społecznej

Kierunki działań

- A.2.1. Promowanie i wdrożenie klauzul społecznych w instytucjach
- A.2.2. Wspieranie powstawania kolejnych spółdzielni socjalnych w mieście

- A.2.3. Organizacja otwartych spotkań dla osób zainteresowanych zakładaniem podmiotów Ekonomii Społecznej
- A.2.4. Organizacja konferencji promującej ES, inne działania promocyjne i informacyjne
- A.2.5. Wspieranie działań w zakresie tworzenia i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej.
- A.2.6. Promowanie i wsparcie inicjatyw partnerskich na rzecz ekonomii społecznej.
- A.2.7. Organizowanie lokalnych kampanii społecznych i terytorialnych

Cel operacyjny A.3. Wdrażanie narzędzi i instrumentów aktywnej integracji

Kierunki działań

- A.3.1. Zawieranie i wdrażanie kontraktów socjalnych z osobami długotrwale bezrobotnymi
- A.3.2. Tworzenie wśród osób dotkniętych bezrobociem grup samopomocy mających na celu wsparcie ich w podejmowanych działaniach
- A.3.3. Wspieranie bezrobotnych w nabywaniu umiejętności i kompetencji zawodowych
- A.3.4. Realizacja projektów współfinansowanych ze źródeł zewnętrznych
- A.3.5. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w celu zapewnienia osobom bezrobotnym dostępu do informacji o istniejących możliwościach wsparcia

Cel operacyjny A.4. Opracowanie i realizacja projektów służących aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i poszukujących pracy

Kierunki działań

- A.4.1. Organizację szkoleń przygotowujących merytorycznie osoby bezrobotne do prowadzenia własnej firmy
- A.4.2. Organizacja spotkań informacyjnych dotyczących możliwości aktywizacji zawodowej
- A.4.3. Inicjowanie oraz organizowanie kontaktów bezrobotnych z pracodawcami
- A.4.4. Współpraca z organizacjami pracodawców
- A.4.5. Udzielanie pomocy w znalezieniu pracy bezrobotnym i poszukującym pracy poprzez pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, informację zawodową oraz pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy
- A.4.6. Upowszechnienie informacji o usługach i instrumentach rynku pracy oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy
- A.4.7. Stworzenie mechanizmu długofalowego prognozowania potrzeb rynku pracy na zawody i kwalifikacje

Cel operacyjny A.5. Wsparcie finansowe osób bezrobotnych

Kierunki działań

- A.5.1. Propagowanie idei przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych poprzez projekty obejmujące udzielanie wsparcia finansowego na rozpoczęcie działalności gospodarczej
- A.5.2. Pomoc doradczo - konsultacyjna w zakresie możliwości ubiegania się o środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej
- A.5.3. Promocja zatrudnienia subsydiowanego
- A.5.4. Organizacja staży.
- A.5.5. Podejmowanie projektów ukierunkowanych na refundację kosztów pracodawcy za doposażenie/wyposażenie stanowisk pracy dla osób bezrobotnych.
- A.5.6. Współpraca w zakresie organizacji prac interwencyjnych i robót publicznych.
- A.5.7. Zabezpieczenie pomocy materialnej osobom i rodzinom dotkniętym długotrwałym bezrobociem

Obszar priorytetowy: **NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ**

Cel strategiczny B: Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych

Niepełnosprawność jest jednym z najważniejszych problemów społecznych, a jego rozwiązywanie wiąże się z koniecznością realizacji licznych działań służących łagodzeniu jego konsekwencji. Część z tych działań jak np. eliminacja barier może mieć charakter zamknięty, bowiem można doprowadzić do np. stanu przynajmniej zadawalającej dostępności obiektów publicznych. Jednak część z tych działań musi mieć charakter ciągły, bowiem zawsze pojawiają się nowe pokolenia osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności i pomoc musi mieć charakter permanentny. Osoby z niepełnosprawnością są szczególną grupą społeczną wśród środowisk narażonych na marginalizację i wykluczenie społeczne, bowiem najczęściej nie są one w stanie własnymi siłami przezwyciężać pojawiających się trudności. Niepełnosprawność własna, bądź osoby z najbliższego otoczenia, spowodowana chorobą, kalectwem lub naturalnym procesem starzenia się, powoduje różnorodne ograniczenia, a niekiedy uniemożliwia samodzielną egzystencję. Wymaga to tworzenia warunków do wszechstronnego wsparcia, pomocy, a często też zapewnienia opieki. Niezwykle istotne w tym procesie jest więc tworzenie programów i podejmowanie działań wyrównujących ich szanse życiowe, poprzez przeniesienie aktywności osób niepełnosprawnych z obszaru pozyskiwania zasiłków na obszar aktywności własnej nakierowanej na przygotowanie się do podjęcia pracy. Pozytywną konsekwencją takiego podejścia jest przerwanie kręgu bierności i marginalizacji. Strategia działań w tym obszarze priorytetowym oprócz oczywistych działań wynikających z obowiązujących ustaw zakłada realizację inicjatyw rozwijających

i wspomagających system pomocy o projekty sprzyjające zapewnieniu godziwego miejsca dla osób z niepełnosprawnością wśród społeczności lokalnej.

Cel operacyjny B.1 Zminimalizowanie uciążliwości i ograniczeń wynikających z różnych rodzajów niepełnosprawności

Kierunki działań

- B.1.1. Eliminowanie barier komunikacyjnych poprzez m.in.: ułatwienie przemieszczenia się osób niepełnosprawnych na terenie miasta, jak i pomiędzy miastami ościennymi,
- B.1.2. Dostosowywanie komunikacji miejskiej do potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności
- B.1.3. Dostosowywanie przystanków komunikacji miejskiej do potrzeb ludzi z niepełnosprawnością
- B.1.4. Eliminowanie barier funkcjonalnych w budynkach użyteczności publicznej
- B.1.5. Wspieranie rehabilitacji osób niepełnosprawnych poprzez sport, turystykę i rekreację
- B.1.6. Promowanie wśród przedsiębiorców stosowania rozwiązań technicznych ułatwiających dostęp osobom z niepełnosprawnością

Cel operacyjny B.2 Zapewnienie pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i gospodarczym

Kierunki działań

- B.2.1. Wspieranie Zakładów Aktywności Zawodowej
- B.2.2. Organizowanie grup samopomocy dla niepełnosprawnych powracających na rynek pracy
- B.2.3. Tworzenie mieszkań chronionych dla osoby z niepełnosprawnością
- B.2.4. Umożliwienie uczestnictwa osoby z niepełnosprawnością w projektach i programach aktywizujących
- B.2.5. Wdrażanie programów profilaktycznych w kierunku przeciwdziałania powstawaniu niepełnosprawności
- B.2.6. Edukacja społeczna
- B.2.7. Zorganizowanie systemu przekwalifikowania celem reaktywizacji niepełnosprawnych na rynku pracy
- B.2.8. Promowanie zatrudniania dla osób z niepełnosprawnością, szczególnie grup mających największe trudności ze znalezieniem pracy (m.in. osoby z chorobą psychiczną, całościowe zaburzenia rozwojowe lub epilepsja, niewidome, z upośledzeniem umysłowym)
- B.2.9. Stworzenie dla pracodawców korzystnych warunków dla zatrudniania osób z niepełnosprawnością
- B.2.10. Utworzenie dziennego ośrodka wsparcia i opieki dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności

Cel operacyjny B.3 Zintegrowany system pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinom

Kierunki działań

- B.3.1. Podnoszenie jakości usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- B.3.2. Poszerzenie i doskonalenie oferty warsztatów terapii zajęciowej
- B.3.3. Wspieranie organizacji pozarządowych w realizacji działań na rzecz aktywizacji osób z zaburzeniami psychicznymi
- B.3.4. Rozwój placówek dziennego pobytu dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
- B.3.5. Podnoszenie kwalifikacji kadry pomocy społecznej do pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi
- B.3.6. Wspieranie rehabilitacji osób z zaburzeniami psychicznymi
- B.3.7. Organizowanie grup samopomocy i grup wsparcia
- B.3.8. Rozwój poradnictwa dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin

Cel operacyjny B.4 Dążenie do pełnej integracji oraz wyrównanie szans osób niepełnosprawnych

Kierunki działań

- B.4.1. Utworzenie Centrum Aktywizacji Społecznej (CAS)
- B.4.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu dyskryminacji i segregacji osób z niepełnosprawnością – przeciwdziałanie uprzedzeniom i stereotypom
- B.4.3. Włączanie osób z niepełnosprawnością do udziału w organizowanych spotkaniach integracyjnych i okolicznościowych
- B.4.4. Upowszechnianie informacji o prawach, uprawnieniach, dostępnych formach pomocy adresowanych do środowiska osób z niepełnosprawnością
- B.4.5. Opracowanie i realizacja programów wspierania z niepełnosprawnością figurujących w rejestrze PUP
- B.4.6. Aktywizacja środowiska osoby z niepełnosprawnością na rzecz integracji zawodowej i społecznej
- B.4.7. Dostosowanie przestrzeni publicznej oraz likwidacja barier funkcjonalnych dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności
- B.4.8. Utworzenie dziennego ośrodka wsparcia i opieki dla osoby z niepełnosprawnością
- B.4.9. Wspieranie rodzin w opiece nad osobą z niepełnosprawnością poprzez świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością
- B.4.10. Rozwój systemu usług opiekuńczych i wspierających osoby z niepełnosprawnością - w tym asystenta
- B.4.11. Zapewnianie pełnego dostępu osób z niepełnosprawnością do dóbr technologii

Obszar priorytetowy: **RODZINA**

Cel strategiczny C: Wzmocnienie pozycji rodziny oraz rozwiązań służących harmonijnemu funkcjonowaniu rodziny w środowisku lokalnym

Życie społeczne opiera się na rodzinie, która jest miejscem pierwszej edukacji dzieci. Przemiany współczesnej rodziny są procesami nieodwracalnymi. Wśród nich jest sporo zmian pozytywnych, ale też i wiele zagrożeń, których konsekwencje często ponoszą dzieci. Konieczne jest zatem wspieranie rodzin poprzez budowanie lokalnej tożsamości społecznej w ramach parafii, osiedli i wspólnot mieszkaniowych oraz tworzenie sieci miejsc wspierania rodzin. Ujawnione w analizie stanu sytuacji społecznej Gminy Miłkowie problemy demograficzne, które są projekcją podobnej sytuacji w kraju i w regionie wskazują konieczność podejmowania działań na rzecz wzrostu liczby mieszkańców, co w prostym przełożeniu przekłada się na potrzebę promocji i wsparcia rodziny wielodzietnej. Oprócz problemów wielkości rodzin niezwykle ważna jest ich jakość warunkująca osiągnięcie oczekiwanych celów społecznych. Jedną z kluczowych form poprawy tej jakości jest dążenie do eliminacji patologii oraz dysfunkcji rodzin. Potrzeba ta wskazuje konieczność podjęcia działań m.in. w zakresie wsparcia procesu przysposobienia dziecka i przygotowania go do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców. Za najbardziej skuteczną formę pomocy w tym obszarze obecnie jest uznawana piecza zastępcza. Zarysowane powyżej wyzwania oraz potrzeby społeczne zostały uznane jako podstawa przy określaniu kierunków działań oraz celów operacyjnych w odniesieniu do priorytetu: RODZINA

Cel operacyjny C.1 Program wsparcia rodzin

Kierunki działań

- C.1.1. Wdrożenie i monitorowanie programów na rzecz rodzin wielodzietnych
- C.1.2. Edukacja społeczna na rzecz budowania pozytywnego wizerunku rodziny, w tym rodziny wielodzietnej
- C.1.3. Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną
- C.1.4. Rozwój poradnictwa rodzinnego
- C.1.5. Promowanie życia rodzinnego

Cel operacyjny C.2 Zbudowanie zintegrowanego systemu pieczy zastępczej

Kierunki działań

- C.1.1. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej oraz tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych
- C.1.2. Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej.
- C.1.3. Promocja rodzicielstwa zastępczego
- C.1.4. System wsparcia dla wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo wychowawcze i rodziny zastępcze.
- C.1.5. Współpraca instytucjonalna - system współpracy i przepływu informacji pomiędzy instytucjami i organizacjami świadczącymi pomoc dziecku i rodzinie.
- C.1.6. Realizacja programów usamodzielnienia wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo - wychowawcze i rodziny zastępcze we współpracy z wychowankiem
- C.1.7. Objęcie opieką i wsparciem psychologiczno-pedagogicznym, terapeutycznym, socjalnym i prawnym wychowanków w procesie usamodzielnienia,
- C.1.8. Udzielanie pomocy dla usamodzielniających się wychowanków zgodnie z obowiązującymi przepisami
- C.1.9. Poszerzenie oferty mieszkań chronionych - mieszkania dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą ,
- C.1.10. Umożliwienie uczestnictwa wychowankom w projektach i programach aktywizujących i integrujących, w tym dofinansowanych ze środków UE.

Cel operacyjny C.3. Rozwój usług socjalnych i opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej, organizacje pozarządowe i inne podmioty

Kierunki działań

- C.3.1. Współpraca ze szkołami w zakresie diagnozowania potrzeb dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych marginalizacją
- C.3.2. Prowadzenie poradnictwa (prawnego, psychologicznego) dla rodziców wymagających pomocy w zakresie wypełniania funkcji wychowawczej
- C.3.3. Pomoc dzieciom z rodzin zagrożonych pozbawieniem lub ograniczeniem władzy rodzicielskiej poprzez wprowadzenie pracy asystenta rodziny
- C.3.4. Tworzenie warunków dla działania rodzin wspierających

Cel operacyjny C.4. Pomoc w likwidacji przyczyn dysfunkcji rodziny

- C.4.1. Poprawa zewnętrznych warunków funkcjonowania rodzin.
- C.4.2. Praca socjalna ukierunkowana na minimalizowanie dysfunkcji w rodzinach
- C.4.3. Odpowiedzialne wsparcie rodzin dysfunkcyjnych
- C.4.4. Tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (świetlice środowiskowe)
- C.4.5. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych poprzez nieodpłatne zajęcia wyrównawcze i pozalekcyjne
- C.4.6. Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży

C.4.7. Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin ubogich i dysfunkcyjnych poprzez sport, turystykę i rekreację

Obszar priorytetowy : **STAROŚĆ, UBÓSTWO, WYKLUCZENIE SPOŁECZNE**

Cel strategiczny D: Stworzenie warunków służących zaspokajaniu potrzeb osób starszych oraz aktywizacja społeczna osób wykluczonych

Integracja społeczna osób jest podstawowym działaniem w procesie kształtowania społeczeństwa obywatelskiego. Oprócz środowiska osób z niepełnosprawnością działania te powinny być rozwinięte w stosunku do środowiska osób starszych oraz innych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Analizy demograficzne dla Gminy Miłkowice wskazują, że problemy związane ze starością w perspektywie 2024 roku będą się nasilać. Konieczne jest zatem uprzedzające podjęcie działań, które pozwolą niwelować społeczne skutki tych procesów, ale przede wszystkim zapewnić osobom starszym warunki do ich godnego życia w społeczeństwie. Jako kluczowe w tym zakresie postrzega się rozwinięcie systemu edukacji społecznej w obszarze funkcjonowania oraz potrzeb osób starszych w celu zapewnienia akceptacji oraz pozytywnego nastawienia lokalnej społeczności wobec zaangażowania wspierającego te środowiska. Nieodzownym jest zaangażowanie środowiska medycznego w proces kształtowania i rozwijania umiejętności niesienia pomocy osobom starszym. Integracja międzypokoleniowa ma na celu rozwijanie i wzmacnianie podmiotowości osób starszych w środowisku lokalnym poprzez łączenie aktywności seniorów i ludzi młodych w celu pełnego wykorzystania ich potencjałów. Wskazane jest zatem podjęcie działań zachęcających społeczność miasta do integracji międzypokoleniowej, włączanie osób starszych w życie społeczne poprzez realizację inicjatyw, projektów i programów wspierających ideę wolontariatu międzypokoleniowego oraz promowanie postaw współodpowiedzialności międzypokoleniowej. Działania na rzecz osób starszych nie mogą przesłaniać innych grup społecznych, które w różnym stopniu pozostają lub są zagrożone stanem wykluczenia społecznego. Osoby żyjące w ubóstwie, bezdomne oraz inne, które ze względu na nieporadność lub różne sytuacje życiowe znalazły się na marginesie i wymagają wsparcia. Podstawową formą wsparcia dla tej grupy będzie monitorowanie, aktywizowanie

oraz pomoc środowiskowa w zakresie zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i wychodzenia z bezdomności.

Cel operacyjny D.1 Ukształtowanie pozytywnych postaw w społeczności lokalnej wobec integracji osób starszych

Kierunki działań

- D.1.1. Edukacja społeczna na rzecz budowania pozytywnego wizerunku osób starszych
- D.1.2. Prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie umiejętności niesienia pomocy osobom starszym
- D.1.3. Dalszy rozwój Uniwersytetu Trzeciego Wieku z funkcją kształtowania zainteresowań kulturalnych mieszkańców miasta
- D.1.4. Tworzenie i wdrażanie programów na rzecz aktywizacji ludzi starszych i integracji ze środowiskiem
- D.1.5. Współpraca z instytucjami, organizacjami i kościołem w zakresie pomocy osobom starszym
- D.1.6. Tworzenie warunków do funkcjonowania Osiedlowych Klubów Seniora i grup wsparcia
- D.1.7. Wspieranie rozwoju wolontariatu na rzecz pomocy osobom starszym
- D.1.8. Promocja i wspieranie wolontariatu osób starszych
- D.1.9. Wsparcie materialne i środowiskowe dla osób starszych znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej
- D.1.10. Rozszerzenie oferty usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osoby starszej i chorej
- D.1.11. Utworzenie osiedlowych domów dziennego pobytu seniorów
- D.1.12. Umożliwienie osobom starszym uczestnictwa w imprezach i spotkaniach integracyjnych oraz rozwój innych form integracji międzypokoleniowej
- D.1.13. Utworzenie punktów informacyjnych przy osiedlowych domach dziennego pobytu dla osób starszych
- D.1.14. Rozwój usług socjalnych i opiekuńczych dla osób starszych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej, organizacje pozarządowe i inne podmioty
- D.1.15. Rozwijanie alternatywnych wobec ośrodków pomocy społecznej usług opiekuńczych przez organizacje pozarządowe (zapewniających całodobową pomoc)
- D.1.16. Tworzenie grup samopomocy dla osób starszych mających trudności z samodzielnym funkcjonowaniem
- D.1.17. Wspieranie i wzmacnianie pomocy sąsiedzkiej osób w podeszłym wieku
- D.1.18. Wspieranie różnych form samoorganizacji osób starszych w kierunku zwiększenia ich samodzielności i uczestnictwa w życiu społecznym
- D.1.19. Rozwijanie zorganizowanych form aktywności (sport, turystyka, rekreacja) dla osób starszych, celem wypełnienia czasu wolnego i przeciwdziałania izolacji społecznej

D.1.20. Promowanie udziału organizacji pozarządowych w realizacji programów dla osób starszych

Cel operacyjny D.2. Rozwój działań na rzecz ograniczenia ubóstwa i poprawy warunków życia osób i rodzin żyjących w biedzie

Kierunki działań

- D.2.1. Diagnozowanie potrzeb i możliwości wsparcia osób i rodzin żyjących w niedostatku
- D.2.2. Udzielanie wsparcia materialnego i środowiskowego
- D.2.3. Współpraca z instytucjami i organizacjami charytatywnymi i kościelnymi w zakresie pomocy rzeczowej osobom najuboższym
- D.2.4. Tworzenie i realizacja programów na rzecz pomocy osobom i rodzinom żyjącym w ubóstwie
- D.2.5. Aktywizowanie środowiska lokalnego w zakresie inicjowania i promowania społecznych form wspierania osób i rodzin ubogich
- D.2.6. Określenie i monitorowanie obszarów niedożywienia
- D.2.7. Wspieranie inicjatyw oddolnych mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu

Cel operacyjny D.3. Tworzenie warunków wychodzenia z bezdomności

Kierunki działań

- D.3.1. Systematyczne monitorowanie zjawiska bezdomności na terenie Gminy Miłkowice
- D.3.2. Rozwój budownictwa socjalnego
- D.3.3. Rozszerzenie pracy socjalnej na rzecz osób bezdomnych bądź zagrożonych bezdomnością
- D.3.4. Zapewnienie osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych
- D.3.5. Podejmowanie działań zmierzających do zorganizowania miejsc noclegowych w okresie zimy
- D.3.6. Aktywizacja osób bezdomnych poprzez wdrażanie programów celowych

Obszar priorytetowy: **UZALEŻNIENIA I PRZEMOC**

Cel strategiczny E: **Zapobieganie i przeciwdziałanie problemom uzależnień i przemocy**

Problem uzależnień jest ściśle powiązany z takimi problemami społecznymi jak: ubóstwo, bezrobocie, bezdomność, przemoc w rodzinie. Czynniki te wpływają na

dezorganizację rodzin i grup społecznych oraz prowadzą do patologii społecznych. Uzależnienie jest obecnie problemem społecznym, medycznym, kulturowym, prawnym. Zjawisko uzależnienia ma charakter procesu: postępuje, ewaluuje i odznacza się zróżnicowaną dynamiką. Ciągłe wzrasta liczba uzależnionych i obniża się wiek inicjacji. Ważne jest więc podejmowanie działań przyczyniających się do wzrostu świadomości społecznej na temat konsekwencji uzależnień oraz pomoc osobom uzależnionym w uwolnieniu się od nałogu. Wymaga to skoordynowanych działań ukierunkowanych na zwiększanie świadomości społeczeństwa, dostępności do form leczenia i wsparcia, a także na utrzymaniu w abstynencji osób uzależnionych. Zaproponowane poniżej działania są ukierunkowane na kompleksowe podejście do problemu, tak aby uwzględniając lokalne możliwości systematycznie i kierunkowo doprowadzać do poprawy sytuacji osób i rodzin. Cele operacyjne, w ramach których zostały one wyodrębnione obejmują ww. elementy takie jak profilaktyka, edukacja społeczna, różne rodzaje terapii oraz pomoc dla rodzin dotkniętych skutkami uzależnień i przemocy.

Cel operacyjny E.1 Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych oraz ich rodzin

Kierunki działań

- E.1.1. Zapewnienie dostępu do poradnictwa i różnych form pomocy dla osób uzależnionych
- E.1.2. Prowadzenie grup wsparcia dla osób współuzależnionych
- E.1.3. Wdrażanie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży
- E.1.4. Tworzenie i rozwój świetlic socjoterapeutycznych i środowiskowych dla dzieci z rodzin uzależnionych
- E.1.5. Organizowanie wypoczynku letniego i właściwego zagospodarowania wolnego czasu dla dzieci z rodzin uzależnionych

Cel operacyjny E.2. Zintegrowany system pomocy rodzinom dotkniętym przemocą

Kierunki działań

- E.2.1. Zwiększenie dostępności pomocy oraz skuteczności działań interwencyjnych
- E.2.2. Zapewnienie możliwości profesjonalnego wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy
- E.2.3. Doskonalenie warsztatu pracy członków Zespołu Interdyscyplinarnego
- E.2.4. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem
- E.2.5. Pozyskiwanie środków i realizacja programów korekcyjno edukacyjnych dla sprawców przemocy

Cel operacyjny E.3 Wdrożenie programu profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów przemocy i przeciwdziałania uzależnieniom.

Kierunki działań

- E.3.1. Diagnoza skali problemu uzależnień oraz przemocy w Gminie Miłkowie
- E.3.2. Prowadzenie kampanii społecznych na temat szkodliwości używania alkoholu, narkotyków środków odurzających i innych uzależnień
- E.3.3. Realizacja programów profilaktycznych skierowanych głównie dla dzieci i młodzieży w szkołach
- E.3.4. Wspieranie działań dotyczących promocji zdrowego życia m. in. poprzez tworzenie dzieciom i młodzieży warunków do trzeźwego i zdrowego stylu życia
- E.3.5. Monitorowanie problemów uzależnień i przemocy na terenie Gminy Miłkowie, wdrażanie działań mających na celu reintegrację społeczną osób uzależnionych oraz inicjowanie i wdrażanie programów profilaktycznych w środowiskach zwiększonego ryzyka.

Obszar priorytetowy: AKTYWNA POLITYKA SPOŁECZNA:

Cel strategiczny F: Wdrożenie programu aktywnej polityki społecznej

Podmiotem aktywnej polityki społecznej jest człowiek i jego potrzeby, a jej rozwój wymaga ciągłej diagnozy potrzeb oraz działań instytucji samorządowych oraz pozarządowych. Wdrażanie aktywnej polityki społecznej będzie się dokonywać przez inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań oraz podniesienie efektywności i współpracy służb działających w obszarze polityki społecznej. Aktywna polityka to mobilizacja i wspieranie lokalnych inicjatyw, które najbardziej znają środowisko problemów społecznych. To również poszukiwanie nowych form, sposobów działania. Różnorodność problemów społecznych, dynamika zmian w pomocy społecznej wymusza potrzebę podwyższania kompetencji zawodowych odpowiedzialnych służb pomocy społecznej oraz zastosowania równie różnorodnych technik i metod pracy. Ważne miejsce w rozwoju tego obszaru przypada mądrym i efektywnemu wykorzystaniu potencjału społecznej aktywności mieszkańców, wyrażającego się w postaci sektora organizacji pozarządowych. Stymulowanie tego procesu oraz jego utrwalanie wydaje się być jednym z ważniejszych wyzwań w okresie, na który ukierunkowana jest niniejsza strategia tj. w latach 2017-2024.

Cel operacyjny F.1 Podniesienie kwalifikacji kadr zajmujących się pomocą osobom i rodzinom

Działania

- F.1.1. Inicjowanie i organizowanie cyklicznych szkoleń dla kadr pomocy społecznej.
- F.1.2. Organizowanie konferencji, seminariów z udziałem partnerów społecznych.

Cel operacyjny F.2 Wprowadzenie i wsparcie innowacyjnych rozwiązań w zakresie polityki społecznej

Działania

- F.2.1. Inicjowanie i realizacja Programów Aktywności Lokalnej (PAL)
- F.2.2. Organizowanie społeczności lokalnej (OSL)
- F.2.3. Propagowanie i sprzyjanie powstawania Centrów Aktywności Lokalnej (CAL)
- F.2.4. Realizacja programów edukacyjnych i profilaktycznych w szkołach i w systemie pozaszkolnym.
- F.2.5. Inicjowanie i wspieranie programów na rzecz pomocy rodzinie.
- F.2.6. Inicjowanie i wspieranie programów na rzecz wyrównywania szans osób starszych
- F.2.7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w propagowaniu i wspieraniu innowacyjnych projektów z zakresu polityki społecznej
- F.2.8. Pozyskiwanie wolontariuszy i rozwój wolontariatu na rzecz pracy z rodziną

Cel operacyjny F.3 Usystematyzowanie współpracy instytucji działających na rzecz aktywnej integracji i pomocy społecznej

Działania

- F.3.1. Promocja i tworzenie warunków do współpracy z organizacjami pozarządowymi, środowiskami lokalnymi i samorządowymi na rzecz rozwoju społecznego
- F.3.2. Inspirowanie społeczności lokalnych gminy do tworzenia lokalnych systemów wsparcia w oparciu o ideę pomocy sąsiedzkiej
- F.3.3. Diagnoza środowiska lokalnego.
- F.3.4. Tworzenie map zasobów i potrzeb.
- F.3.5. Zawiązywanie partnerstw i rozwój współpracy międzysektorowej.
- F.3.6. Wdrażanie projektów partnerskich na rzecz lokalnej społeczności.
- F.3.7. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych i grup nieformalnych w zakresie oddolnych inicjatyw.
- F.3.8. Promowanie działań Centrum Wsparcia Organizacji Pozarządowych

9 Określenie sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miłkowie będzie odbywała się w oparciu o system obejmujący trzy powiązane ze sobą podmioty zarządzające: Wójt Gminy Miłkowie, Radę Gminy oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS) w Miłkowicach. GOPS jako podmiot o charakterze operacyjnym będzie odpowiedzialny za proces realizacji Strategii obejmujący: jej wdrażanie, monitoring oraz aktualizację. Warunkiem skuteczności i efektywności tego procesu będzie zabezpieczenie przez gminę zasobów umożliwiających budowę i realizację programów zgodnych z przyjętymi kierunkami działań, w tym projektów systemowych oraz konkursowych.

Programy, w zależności od charakteru danego projektu, będą realizowane w różnych okresach: od kilku miesięcy, poprzez roczne aż do kierunkowych – kilkuletnich. Projekty będą realizowane zarówno w ramach własnych zasobów samorządu, jak i przy partnerskim udziale organizacji pozarządowych oraz instytucji i podmiotów zewnętrznych. Kluczowa rola dla realizacji zadań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, oparta będzie na współpracy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, samorządu Gminy Miłkowie, samorządu regionalnego oraz sektora pozarządowego.

Zasadność doboru sposobów realizacji strategii uwarunkowana będzie realizacją zadań w zakresie polityki społecznej. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miłkowie realizowana będzie poprzez ukierunkowanie wszystkich podejmowanych działań na osiągnięcie stanu wyrażonego zapisem wizji przyszłości dla obszaru życia społecznego Gminy Miłkowie.

Uwzględniając funkcję Strategii wyrażoną w zapisie misji tego dokumentu będzie on pełnił rolę koordynującą zarówno projekty podejmowane przez samorząd i jego jednostki, jak również wszystkie inne podmioty (w tym m.in. organizacje pozarządowe, przedsiębiorstwa społeczne), których aktywność może przyczynić się do poprawy jakości życia i osiągnięcia celów strategicznych. W praktycznym ujęciu Strategia będzie pozwalała tym podmiotom wykazywać zgodność podejmowanych projektów z lokalną polityką społeczną zwłaszcza podczas aplikowania o środki z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Uwzględniając powyższe, wdrażanie strategii będzie polegało na podejmowaniu działań prowadzących do osiągnięcia postawionych celów strategicznych i operacyjnych w ramach sześciu priorytetów:

Priorytet I – BEZROBOCIE

Priorytet II – NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Priorytet III – RODZINA

Priorytet IV – STAROŚĆ I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE

Priorytet V - UZALEŻNIENIA I PRZEMOC

Priorytet VI - AKTYWNA POLITYKA SPOŁECZNA

Cele i zadania w ramach ww. priorytetów realizowane będą przy współpracy społeczności lokalnej oraz różnego typu instytucji i organizacji. Dla powodzenia przyjętych założeń niezwykle istotna będzie ścisła współpraca wszystkich zainteresowanych podmiotów, aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza w gminie oraz dostępne środki na finansowanie zadań wynikających ze Strategii.

Wdrażanie Strategii będzie polegało na realizacji sformułowanych w niej celów strategicznych, priorytetów i kierunków działań za pośrednictwem programów operacyjnych, zarówno kontynuowanych, jak i nowych. Ważnym elementem procesu wdrażania Strategii będzie jej upowszechnianie poprzez przekazywanie informacji na temat najważniejszych elementów Strategii, organizowanie spotkań z lokalnymi środowiskami i organizacjami. Spotkania będą miały na celu jak najszersze aktywizowanie organizacji i środowisk do współdziałania w realizacji Strategii.

Strategia jest dokumentem otwartym. Oznacza to, że z założenia będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami gminy i wymogami prawa. Podstawę do ewentualnych zmian stanowić będą wnioski i rekomendacje wynikające z aktywnego i systematycznego procesu monitoringu. W przypadku zdiagnozowania w ramach tego procesu potrzeby dokonania zmian zostaną one sformułowane w ramach procesu aktualizacji. Formalne wprowadzenie tych zmian do treści dokumentu będzie dokonywane poprzez przyjęcie zaktualizowanego dokumentu strategii uchwałą Rady Gminy Miłkowice z zachowaniem wymaganych procedur.

Określenie ram finansowych

Finansowanie realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miłkowice na lata 2017-2024 odbywać się będzie ze środków własnych i zewnętrznych. Pozyskiwanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych jest koniecznością ze względu na ograniczone możliwości w zakresie środków, jakie Miasto może przeznaczyć na finansowanie polityki społecznej. Różnorodne fundusze wspierające zarówno krajowe jak i zagraniczne, publiczne i prywatne, a także środki finansowe oraz rzeczowe gromadzone i rozprowadzone przez różne fundacje w istotny sposób pozwalają rozszerzyć możliwości realizacji działań, a tym samym jej zakres oraz jakość oczekiwanych rezultatów.

Podstawową formą realizacji działań z wykorzystaniem funduszy zewnętrznych, będą inicjatywy wyrażające się poprzez projekty zarówno systemowe jak i konkursowe. Priorytetowe znaczenie będą miały projekty realizowane w oparciu o montaż finansowy z różnych źródeł.

10 Określenie wskaźników realizacji działań

Obszar priorytetowy : **BEZROBOCIE**

Cel operacyjny A.1 Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz zapobieganie sytuacjom kryzysowym wynikającym z długotrwałego pozostawania bez pracy

Kierunki działań	Wskaźnik
A.1.1. Podnoszenie statusu zawodowego i społecznego poprzez dostosowanie kwalifikacji bezrobotnych do potrzeb rynku pracy	Liczba osób bezrobotnych z dostosowanymi kwalifikacjami
A.1.2. Współdziałanie w programach realizowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego aktywizujących osoby bezrobotne.	Liczba zainicjowanych projektów na rzecz bezrobotnych finansowanych w ramach środków EFS
A.1.3. Stała współpraca instytucji wspierających osoby bezrobotne w tym z PUP, OHP w celu aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.	Liczba wspólnych inicjatyw z PUP, OHP w zakresie aktywizacji zawodowej
A.1.4. Prowadzenie doradztwa zawodowego dla młodzieży zagrożonej dziedziczeniem bezrobocia,	Liczba udzielonego doradztwa dla młodzieży zagrożonej dziedziczeniem bezrobocia
A.1.5. Doskonalenie metod pracy socjalnej z osobą bezrobotną	Liczba udoskonalonych form pracy socjalnej

Cel operacyjny A.2. Rozwój i promocja przedsiębiorczości społecznej

Kierunki działań	Wskaźnik
A.2.1. Promowanie i wdrożenie klauzul społecznych w instytucjach	Liczba podmiotów stosujących klauzule społeczne
A.2.2. Tworzenie i wspieranie powstawania spółdzielni socjalnych,	Liczba utworzonych spółdzielni socjalnych
A.2.3. Organizacja otwartych spotkań dla osób zainteresowanych zakładaniem podmiotów ES	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach
A.2.4. Organizacja konferencji promującej ES, inne działania promocyjne i informacyjne	Liczb przeprowadzonych działań promocyjnych
A.2.5. Promowanie i wsparcie inicjatyw partnerskich na rzecz ekonomii społecznej.	Liczba zrealizowanych akcji promocyjnych. Liczba osób objętych działaniami promocyjnymi
A.2.6. Organizowanie lokalnych kampanii społecznych i terytorialnych	Liczba zrealizowanych kampanii

Cel operacyjny A.3. Wdrażanie narzędzi i instrumentów aktywnej integracji

Kierunki działań	Wskaźnik
------------------	----------

A.3.1. Zawieranie i wdrażanie kontraktów socjalnych z osobami długotrwale bezrobotnymi	Liczba zawartych kontraktów socjalnych
A.3.2. Wspieranie bezrobotnych w nabywaniu umiejętności i kompetencji zawodowych	Liczba bezrobotnych objętych programem wsparcia
A.3.3. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w celu zapewnienia osobom bezrobotnym dostępu do informacji o istniejących możliwościach wsparcia	Liczba inicjatyw partnerskich w zakresie zwiększenia dostępu do informacji o istniejących możliwościach wsparcia

Cel operacyjny A.4. Opracowanie i realizacja projektów służących aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych

Kierunki działań	Wskaźnik
A.4.1. Organizację szkoleń przygotowujących merytorycznie osoby bezrobotne do prowadzenia własnej firmy	Liczb szkoleń. Liczba osób bezrobotnych objętych szkoleniami
A.4.2. Organizacja spotkań informacyjnych dotyczących możliwości aktywizacji	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjnych dotyczących możliwości aktywizacji
A.4.3. Inicjowanie oraz organizowanie kontaktów bezrobotnych z pracodawcami	Liczba zorganizowanych kontaktów
A.4.4. Współpraca z organizacjami pracodawców	Liczba inicjatyw partnerskich
A.4.5. Udzielanie pomocy w znalezieniu pracy bezrobotnym i poszukującym pracy poprzez pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, informację zawodową oraz pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy	Liczba wyświadczonych usług dla bezrobotnych poszukujących pracy Liczba bezrobotnych , którzy skorzystali z usług wspierających
A.4.6. Upowszechnienie informacji o usługach i instrumentach rynku pracy oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy	Liczba form rozpowszechniania informacji o usługach i instrumentach rynku pracy oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy
A.4.7. Stworzenie mechanizmu długofalowego prognozowania potrzeb rynku pracy na zawody i kwalifikacje	Dokument opracowania prognozy potrzeb rynku pracy na zawody i kwalifikacje

Cel operacyjny A.5. Wsparcie finansowe osób bezrobotnych

Kierunki działań	Wskaźnik
A.5.1. Propagowanie idei przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych poprzez udzielenie wsparcia finansowego osobom zamierzającym rozpocząć działalność gospodarczą	Liczb osób, którym przyznano dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej

A.5.2. Pomoc doradczo - konsultacyjna w zakresie możliwości ubiegania się o środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej	Liczba godzin doradztwa Liczba osób korzystających z doradztwa
A.5.3. Promocja zatrudnienia subsydiowanego	Liczba osób, objętych zatrudnieniem subsydiowanym Wartość wsparcia
A.5.4. Organizacja staży.	Liczba osób objętych programem staży
A.5.5. Podejmowanie projektów ukierunkowanych na refundację kosztów pracodawcy za doposażenie/wyposażenie stanowisk pracy dla osób bezrobotnych.	Liczba projektów Wartość projektów
A.5.6. Współpraca w zakresie organizacji prac interwencyjnych i robót publicznych.	Liczba zrealizowanych inicjatyw współpracy
A.5.7. Zabezpieczenie pomocy materialnej osobom i rodzinom dotkniętym długotrwałym bezrobociem	Wartość udzielonej pomocy materialnej Liczba osób bezrobotnych objętych pomocą

Priorytet: NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Cel operacyjny B.1 Zminimalizowanie uciążliwości i ograniczeń wynikających z różnych form niepełnosprawności

Kierunki działań	Wskaźnik
B.1.1. Eliminowanie barier komunikacyjnych poprzez m.in.: ułatwienie przemieszczenia się osób niepełnosprawnych na terenie miasta, jak i pomiędzy miastami ościennymi,	Liczba zrealizowanych działań na rzecz likwidacji barier
B.1.2. Dostosowywanie komunikacji miejskiej do potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności	Stopień (%) dostosowywania komunikacji miejskiej do potrzeb

	osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności
B.1.3. Dostosowywanie przystanków komunikacji miejskiej do potrzeb ludzi z niepełnosprawnością	Udział % przystanków komunikacji miejskiej do potrzeb ludzi z niepełnosprawnością
B.1.4. Eliminowanie barier funkcjonalnych w budynkach użyteczności publicznej	Udział % liczby barier funkcjonalnych w budynkach użyteczności publicznej
B.1.5. Wspieranie rehabilitacji osób z niepełnosprawnością poprzez sport, turystykę i rekreację	Liczba osób objętych programem rehabilitacji
B.1.6. Promowanie wśród przedsiębiorców stosowania rozwiązań technicznych ułatwiających dostęp osobom z niepełnosprawnością	Liczba podjętych inicjatyw w zakresie rozwiązań technicznych ułatwiających dostęp osobom z niepełnosprawnością

Cel operacyjny B.2 Zapewnienie pełnego uczestnictwa osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym i gospodarczym

Kierunki działań	Wskaźnik
B.2.2. Organizowanie grup samopomocy dla niepełnosprawnych powracających na rynek pracy	Liczba zawiązanych grup i form samopomocy osób z niepełnosprawnością powracających na rynek pracy
B.2.3. Tworzenie mieszkań chronionych dla osoby z niepełnosprawnością	Liczba osób objętych programem mieszkań chronionych
B.2.4. Umożliwienie uczestnictwa osoby z niepełnosprawnością w projektach i programach aktywizujących	Liczba osób z niepełnosprawnością uczestniczących w projektach aktywizujących
B.2.5. Wdrażanie programów profilaktycznych w kierunku przeciwdziałania powstawaniu niepełnosprawności	Liczba programów profilaktycznych w kierunku przeciwdziałania powstawaniu niepełnosprawności
B.2.6. Edukacja społeczna	Liczba zrealizowanych inicjatyw edukacyjnych

B.2.7. Zorganizowanie systemu przekwalifikowania celem reaktywizacji niepełnosprawnych na rynku pracy	Raport podsumowujący pierwszy okres funkcjonowania systemu przekwalifikowania i reaktywizacji niepełnosprawnych na rynku pracy
B.2.8. Promowanie zatrudniania dla osób z niepełnosprawnością, szczególnie grup mających największe trudności ze znalezieniem pracy (m.in. osoby z chorobą psychiczną, całościowe zaburzenia rozwojowe lub epilepsja, niewidome oraz z upośledzeniem umysłowym)	Liczba osób objętych działaniami promocyjnymi
B.2.9. Stworzenie dla pracodawców korzystnych warunków dla zatrudniania osób z niepełnosprawnością	Liczba podjętych inicjatyw w zakresie tworzenia dla pracodawców korzystnych warunków dla zatrudniania osób z niepełnosprawnością
B.2.10. Utworzenie dziennego ośrodka wsparcia i opieki dla osób z niepełnosprawnością	Liczba osób korzystających z dziennego ośrodka wsparcia i opieki dla osób z niepełnosprawnością

Cel operacyjny B.3 Zintegrowany system pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinom

Kierunki działań	Wskaźnik
B.3.1. Podnoszenie jakości usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Liczba osób objętych szkoleniami w zakresie świadczenia usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi
B.3.2. Poszerzenie i doskonalenie oferty warsztatów terapii zajęciowej	Liczba rodzajów szkoleń dla kadry WTZ Liczba usług oferowanych w ramach oferty WTZ
B.3.3. Wspieranie organizacji pozarządowych w realizacji działań na rzecz aktywizacji osób z zaburzeniami psychicznymi	Wartość wsparcia udzielonego NGOs w realizacji działań na rzecz aktywizacji osób z zaburzeniami psychicznymi
B.3.4. Rozwój placówek dziennego pobytu dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	Wartość środków przeznaczonych na prowadzenie placówek dziennego pobytu dla osób z zaburzeniami psychicznymi

B.3.5. Podnoszenie kwalifikacji kadry pomocy społecznej do pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi	Liczba osób kadry pomocy społecznej do pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi objęta programami szkoleń Liczba uzyskanych certyfikatów i zaświadczeń
B.3.6. Wspieranie rehabilitacji osób z zaburzeniami psychicznymi	Wartość wsparcia udzielonego na rehabilitację osób z zaburzeniami psychicznymi
B.3.7. Organizowanie grup samopomocy i grup wsparcia	Liczba zawiązanych grup samopomocy i grup wsparcia Liczba osób zaangażowanych w ramach działalności grup samopomocy i grup wsparcia
B.3.8. Rozwój poradnictwa dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin	Liczba udzielonych porad Liczba rodzajów udzielanych porad

Cel operacyjny B.4 Dążenie do pełnej integracji oraz wyrównanie szans osób z niepełnosprawnością

Kierunki działań	Wskaźnik
B.4.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu dyskryminacji i segregacji osób z niepełnosprawnością – przeciwdziałanie uprzedzeniom i stereotypom	Liczba zrealizowanych inicjatyw w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu dyskryminacji i segregacji osób z niepełnosprawnością
B.4.3. Włączanie osób z niepełnosprawnością do udziału w organizowanych spotkaniach integracyjnych i okolicznościowych	Liczba osób z niepełnosprawnością które uczestniczyły w organizowanych spotkaniach integracyjnych i okolicznościowych
B.4.4. Upowszechnianie informacji o prawach, uprawnieniach, dostępnych formach pomocy adresowanych do środowiska osób z niepełnosprawnością	Liczba podjętych inicjatyw informacyjnych
B.4.5. Opracowanie i realizacja programów wspierania niepełnosprawnych figurujących w rejestrze PUP	Liczba osób z niepełnosprawnością, które skorzystały z programów Liczba programów kierowanych do osób z niepełnosprawnością figurujących w rejestrze PUP

B.4.6. Aktywizacja środowiska osób z niepełnosprawnością na rzecz integracji zawodowej i społecznej	Liczba osób objętych aktywizacją
B.4.7. Dostosowanie przestrzeni publicznej oraz likwidacja barier funkcjonalności dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności	Liczba zrealizowanych działań na rzecz likwidacji barier funkcjonalności dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności Wartość zrealizowanych inicjatyw w zakresie likwidacji barier funkcjonalności dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności
B.4.8. Utworzenie dziennego ośrodka wsparcia i opieki dla osoby z niepełnosprawnością	Dokument potwierdzający utworzenie dziennego ośrodka wsparcia i opieki dla osoby z niepełnosprawnością
B.4.9. Wspieranie rodzin w opiece nad osobą z niepełnosprawnością poprzez świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością	Liczba świadczonych usług specjalistycznych Liczba osób z niepełnosprawnością, które skorzystały ze specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania
B.4.10. Rozwój systemu usług opiekuńczych i wspierających osoby z niepełnosprawnością - w tym asystent osoby z niepełnosprawnością	Liczba osób objętych opieką asystenta osoby z niepełnosprawnością
B.4.11. Zapewnianie pełnego dostępu osób z niepełnosprawnością do dóbr technologii	Liczba inicjatyw związanych z wdrażaniem ułatwień dostępu do dóbr technologii dla osób z niepełnosprawnością

Obszar priorytetowy: **RODZINA**

Cel operacyjny C.1 Program wsparcia rodzin

Kierunki działań	Wskaźnik
C.1.1. Wdrożenie i monitorowanie programów na rzecz rodzin wielodzietnych	Liczba podjętych programów

C.1.2. Edukacja społeczna na rzecz budowania pozytywnego wizerunku rodziny, w tym rodziny wielodzietnej	Liczba zrealizowanych działań edukacyjnych
C.1.3. Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną	Liczba zainicjowanych form integracyjnych
C.1.4. Rozwój poradnictwa rodzinnego	Liczba rodzin, którym udzielono poradnictwa
C.1.5. Promowanie życia rodzinnego	Liczba inicjatyw promocyjnych

Cel operacyjny C.2 Zbudowanie zintegrowanego systemu pieczy zastępczej

Kierunki działań	Wskaźnik
C.2.1. Zapewnienie warunków sprawowania pieczy zastępczej	Liczba zorganizowanych form pieczy zastępczej – ogółem
C.2.2. Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej.	Liczba zorganizowanych form rodzinnych pieczy zastępczej
C.2.3. Promocja rodzicielstwa zastępczego	Liczba zrealizowanych inicjatyw promocyjnych
C.2.4. System wsparcia dla wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo -wychowawcze i rodziny zastępcze.	Liczba wychowanków objętych programem wsparcia
C.2.5. Współpraca instytucjonalna - system współpracy i przepływu informacji pomiędzy instytucjami i organizacjami świadczącymi pomoc dziecku i rodzinie.	Liczba podmiotów uczestniczących w partnerstwie. Liczba podjętych inicjatyw partnerskich
C.2.6. Realizacja programów usamodzielnienia wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo - wychowawcze i rodziny zastępcze we współpracy z wychowankiem	Liczba wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo - wychowawcze i rodziny zastępcze objętych programem usamodzielnienia
C.2.7. Objęcie opieką i wsparciem psychologiczno-pedagogicznym, terapeutycznym, socjalnym i prawnym wychowanków w procesie usamodzielnienia,	Liczba wychowanków objętych opieką i wsparciem psychologiczno-pedagogicznym, terapeutycznym, socjalnym i prawnym
C.2.8. Udzielanie pomocy dla usamodzielniających się wychowanków zgodnie z obowiązującymi przepisami	Zestawienie rodzajów oraz wartość pomocy udzielonej usamodzielniającym się wychowankom
C.2.9. Poszarzenie oferty mieszkań chronionych - mieszkania dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą	Procentowa wartość zwiększenia liczby mieszkań chronionych - mieszkania dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą

C.2.10. Umożliwienie uczestnictwa wychowankom w projektach i programach aktywizujących i integrujących, w tym dofinansowanych ze środków UE.	Liczba wychowanków będących beneficjentami ostatecznymi projektów aktywizujących i integrujących, w tym dofinansowanych ze środków UE.
--	--

Cel operacyjny C.3. Rozwój usług socjalnych i opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej, organizacje pozarządowe i inne podmioty

Kierunki działań	Wskaźnik
C.3.1. Współpraca ze szkołami w zakresie diagnozowania potrzeb dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych marginalizacją	Liczba zrealizowanych diagnoz
C.3.2. Prowadzenie poradnictwa (prawnego, psychologicznego) dla rodziców wymagających pomocy w zakresie wypełniania funkcji wychowawczej	Liczba zrealizowanych usług doradczych
C.3.3. Pomoc dzieciom z rodzin zagrożonych pozbawieniem lub ograniczeniem władzy rodzicielskiej poprzez wprowadzenie pracy asystenta rodziny	Liczba dzieci objętych pomocą asystenta rodziny
C.3.4. Tworzenie warunków dla działania rodzin wspierających	Liczba skutecznych inicjatyw w zakresie tworzenia warunków dla działania rodzin wspierających

Cel operacyjny C.4. Pomoc w likwidacji przyczyn dysfunkcji rodziny

Kierunki działań	Wskaźnik
C.4.1. Poprawa zewnętrznych warunków funkcjonowania rodzin.	Liczba zrealizowanych projektów
C.4.2. Praca socjalna ukierunkowana na minimalizowanie dysfunkcji w rodzinach	Liczba rodzin objętych pracą socjalną
C.4.3. Odpowiedzialne wsparcie rodzin dysfunkcyjnych	Liczba rodzin dysfunkcyjnych, którym udzielono wsparcia
C.4.4. Tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (świetlice środowiskowe)	Liczba utworzonych placówek wsparcia dziennego
C.4.5. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych poprzez nieodpłatne zajęcia wyrównawcze i pozalekcyjne	Liczba dzieci objętych zajęciami wyrównawczymi
C.4.6. Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	Liczba dzieci objętych działaniami

C.4.7. Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin ubogich i dysfunkcyjnych poprzez sport, turystykę i rekreację	Liczba dzieci, dla których zapewniono wypoczynek
--	--

Obszar priorytetowy : **STAROŚĆ, UBÓSTWO, WYKLUCZENIE SPOŁECZNE**

Cel operacyjny D.1 Ukształtowanie pozytywnych postaw w społeczności lokalnej wobec integracji osób starszych

Kierunki działań	Wskaźnik
D.1.1. Edukacja społeczna na rzecz budowania pozytywnego wizerunku osób starszych	Liczba zrealizowanych projektów promocyjnych i edukacyjnych
D.1.2. Dalszy rozwój Uniwersytetu Trzeciego Wieku z funkcją kształtowania zainteresowań kulturalnych mieszkańców miasta	Liczba zrealizowanych inicjatyw UTW w zakresie kształtowania zainteresowań kulturalnych
D.1.3. Tworzenie i wdrażanie programów na rzecz aktywizacji ludzi starszych i integracji ze środowiskiem	Liczba zrealizowanych programów
D.1.4. Współpraca z instytucjami, organizacjami i kościołem w zakresie pomocy osobom starszym	Liczba inicjatyw współpracy
D.1.6. Wspieranie rozwoju wolontariatu na rzecz pomocy osobom starszym	Liczba zaangażowanych wolontariuszy
D.1.7. Promocja i wspieranie wolontariatu osób starszych	Liczba osób starszych zaangażowanych w wolontariat
D.1.8. Wsparcie materialne i środowiskowe dla osób starszych znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej	Liczba i wielkość wyświadczanego wsparcia
D.1.9. Rozszerzenie oferty usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osoby starszej i chorej	Liczba ofert opiekuńczych
D.1.10. Utworzenie osiedlowych domów dziennego pobytu seniorów	Liczba utworzonych domów osiedlowych
D.1.11. Umożliwienie osobom starszym uczestnictwa imprezach i spotkaniach integracyjnych	Liczba imprez w których wsparto osoby starsze
D.1.12. Utworzenie Punktów informacyjnych przy osiedlowych domach dziennego pobytu dla osób starszych	Liczba utworzonych punktów informacyjnych
D.1.13. Rozwój usług socjalnych i opiekuńczych dla osób starszych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej, organizacje pozarządowe i inne podmioty	Liczba świadczonych usług socjalnych i opiekuńczych
D.1.14. Rozwijanie alternatywnych wobec ośrodków pomocy społecznej usług opiekuńczych przez	Liczba alternatywnych form usług opiekuńczych

organizacje pozarządowe (zapewniających całodobową pomoc)	
D.1.15. Tworzenie grup samopomocy dla osób starszych mających trudności z samodzielnym funkcjonowaniem	Liczba utworzonych grup samopomocy
D.1.16. Wspieranie i wzmacnianie pomocy sąsiedzkiej osób w podeszłym wieku	Liczba zrealizowanych inicjatyw promocyjnych na rzecz pomocy sąsiedzkiej
D.1.17. Wspieranie różnych form samoorganizacji osób starszych w kierunku zwiększenia ich samodzielności i uczestnictwa w życiu społecznym	Liczba wspartych form samoorganizacji ludzi starszych
D.1.18. Rozwijanie zorganizowanych form aktywności (sport, turystyka, rekreacja) dla osób starszych, celem wypełnienia czasu wolnego i przeciwdziałania izolacji społecznej	Liczba zrealizowanych inicjatyw w zakresie rozwijania aktywności
D.1.19. Promowanie udziału organizacji pozarządowych w realizacji programów dla osób starszych	Liczba zrealizowanych inicjatyw promocyjnych

Cel operacyjny D.2. Rozwój działań na rzecz ograniczenia ubóstwa i poprawy warunków życia osób i rodzin żyjących w biedzie

Kierunki działań	Wskaźnik
D.2.1. Diagnozowanie potrzeb i możliwości wsparcia osób i rodzin żyjących w niedostatku	Liczba opracowanych diagnoz
D.2.3. Udzielanie wsparcia materialnego i środowiskowego	Wartość udzielonego wsparcia
D.2.4. Współpraca z instytucjami i organizacjami charytatywnymi i kościelnymi w zakresie pomocy rzeczowej osobom najuboższym	Liczba podjętych inicjatyw partnerskich
D.2.5. Tworzenie i realizacja programów na rzecz pomocy osobom i rodzinom żyjącym w ubóstwie	Liczba opracowanych i zrealizowanych programów
D.2.6. Aktywizowanie środowiska lokalnego w zakresie inicjowania i promowania społecznych form wspierania osób i rodzin ubogich	Liczba podjętych projektów w zakresie aktywnych form wspierania osób i rodzin ubogich
D.2.7. Określenie i monitorowanie obszarów niedożywienia	Dokument opracowania mapy niedożywienia
D.2.8. Wspieranie inicjatyw oddolnych mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu	Liczba wspartych projektów oddolnych

Cel operacyjny D.3. Tworzenie warunków wychodzenia z bezdomności

Kierunki działań	Wskaźnik
------------------	----------

D.3.1. Rozwój budownictwa socjalnego	Liczba osób objętych programem budownictwa socjalnego
D.3.2. Rozszerzenie pracy socjalnej na rzecz osób bezdomnych bądź zagrożonych bezdomnością	Liczba form pracy socjalnej realizowanych osób bezdomnych bądź zagrożonych bezdomnością
D.3.3. Zapewnienie osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych	Liczba osób bezdomnych, którym udzielono wsparcia
D.3.4. Podejmowanie działań zmierzających do zorganizowania miejsc noclegowych w okresie zimy	Liczba podjętych inicjatyw w zakresie zorganizowania miejsc noclegowych w okresie zimy
D.3.5. Aktywizacja osób bezdomnych	Liczba podjętych programów

Obszar priorytetowy: **UZALEŻNIENIA I PRZEMOC**

Cel operacyjny E.1 Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych oraz pomocy dla ich rodzin

Kierunki działań	Wskaźnik
E.1.1. Zapewnienie dostępu do poradnictwa i różnych form pomocy dla osób uzależnionych	Liczba osób uzależnionych którym świadczone usługi
E.1.2. Prowadzenie grup wsparcia dla osób współuzależnionych	Liczba grup wsparcia osób uzależnionych
E.1.3. Wdrażanie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży	Liczba zainicjowanych programów
E.1.4. Tworzenie i rozwój świetlic socjoterapeutycznych i środowiskowych dla dzieci z rodzin uzależnionych	Liczba utworzonych świetlic socjoterapeutycznych i środowiskowych dla dzieci z rodzin uzależnionych
E.1.5. Organizowanie wypoczynku letniego i właściwego zagospodarowania wolnego czasu dla dzieci z rodzin uzależnionych	Liczba dzieci z rodzin uzależnionych objętych wypoczynkiem

Cel operacyjny E.2. Zintegrowany system pomocy rodzinom dotkniętym przemocą

Kierunki działań	Wskaźnik
E.2.1. Zwiększenie dostępności pomocy oraz skuteczności działań interwencyjnych	Liczba zrealizowanych skutecznych działań interwencyjnych
E.2.2. Zapewnienie możliwości profesjonalnego wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy	Liczba zrealizowanych działań wspierających ofiary i sprawców przemocy
E.2.3. Doskonalenie warsztatu pracy członków Zespołu Interdyscyplinarnego	Liczb podjętych działań doskonalących

E.2.4. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem (plakaty, ulotki, spotkania obywatelskie)	Liczba zrealizowanych działań w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem przemocy
E.2.5. Pozyskiwanie środków i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy	Liczba i wartość zrealizowanych projektów dotyczących programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy
E.2.6. Uruchomienie systemu monitoringu przemocy w mieście	Raport z funkcjonowania systemu monitoringu

Cel operacyjny E.3 Wdrożenie programu profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów przemocy i przeciwdziałania uzależnieniom.

Kierunki działań	Wskaźnik
E.3.1. Diagnoza skali problemu uzależnień oraz przemocy w Gminie Miłkowie	Opracowany dokument diagnostyczny w zakresie skali uzależnień w Gminie Miłkowie
E.3.2. Prowadzenie kampanii społecznych na temat szkodliwości używania alkoholu, narkotyków, środków odurzających oraz innych uzależnień	Liczba zrealizowanych działań edukacyjnych
E.3.3. Realizacja programów profilaktycznych skierowanych głównie dla dzieci i młodzieży w szkołach	Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych dotyczących problemów przemocy i przeciwdziałania uzależnieniom skierowanych do dzieci i młodzieży w szkołach
E.3.4. Wspieranie działań dotyczących promocji zdrowego życia m. in. poprzez tworzenie dzieciom i młodzieży warunków do trzeźwego i zdrowego stylu życia	Liczb osób uczestniczących w inicjatywach promujących zdrowy styl życia

Obszar priorytetowy: AKTYWNA POLITYKA SPOŁECZNA:

Cel operacyjny F.1 Podniesienie kwalifikacji kadr zajmujących się pomocą osobom i rodzinom

Kierunki działań	Wskaźnik
F.1.1. Inicjowanie i organizowanie cyklicznych szkoleń dla kadr pomocy społecznej.	Liczba osób objętych szkoleniami Liczba zainicjowanych szkoleń

F.1.2. Organizowanie konferencji, seminariów z udziałem partnerów społecznych.	Liczba imprez zrealizowanych z udziałem partnerów społecznych.
--	--

Cel operacyjny F.2 Wprowadzenie i wsparcie innowacyjnych rozwiązań w zakresie polityki społecznej

Kierunki działań	Wskaźnik
F.2.1. Inicjowanie i realizacja Programów Aktywności Lokalnej	Liczba podjętych inicjatyw typu PAL
F.2.2. Organizowanie społeczności lokalnej (OSL)	Liczba zrealizowanych inicjatyw
F.2.3. Realizacja programów edukacyjnych i profilaktycznych w szkołach i w systemie pozaszkolnym.	Liczba dzieci objętych programami edukacyjno-profilaktycznymi
F.2.4. Inicjowanie i wspieranie programów na rzecz pomocy rodzinie.	Liczba zainicjowanych programów na rzecz pomocy rodzinie
F.2.5. Inicjowanie i wspieranie programów na rzecz wyrównywania szans osób starszych	Liczba osób objętych programami na rzecz wyrównywania szans osób starszych
F.2.6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w propagowaniu i wspieraniu innowacyjnych projektów z zakresu polityki społecznej	Liczb podjętych inicjatyw partnerskich
F.2.7. Pozyskiwanie wolontariuszy i rozwój wolontariatu na rzecz do pracy z rodziną	Liczba z rekrutowanych wolontariuszy do pracy z rodziną

Cel operacyjny F.3 Usystematyzowanie współpracy instytucji działających na rzecz aktywnej integracji i pomocy społecznej

Kierunki działań	Wskaźnik
F.3.1. Promocja i tworzenie warunków do współpracy z organizacjami pozarządowymi, środowiskami lokalnymi i samorządowymi na rzecz rozwoju społecznego	Liczba podjętych inicjatyw z organizacjami pozarządowymi, środowiskami lokalnymi i samorządowymi na rzecz rozwoju społecznego
F.3.2. Inspirowanie społeczności gminy do tworzenia systemów wsparcia w oparciu o ideę pomocnicy sąsiedzkiej	Liczba zainicjowanych systemów wsparcia w oparciu o ideę pomocnicy sąsiedzkiej
F.3.3. Diagnoza środowiska lokalnego.	Dokument opracowania diagnozy
F.3.4. Tworzenie map zasobów i potrzeb.	Dokument opracowania mapy zasobów i potrzeb
F.3.5. Zawiązywanie partnerstw i rozwój współpracy międzysektorowej.	Liczba zawiązanych inicjatyw współpracy międzysektorowej
F.3.6. Wdrażanie projektów partnerskich na rzecz lokalnej społeczności.	Liczba i wartość zainicjowanych projektów partnerskich na rzecz lokalnej społeczności.

F.3.7. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych i grup nieformalnych w zakresie oddolnych inicjatyw.	Wartość wsparcia udzielonego organizacjom pozarządowym i grupom nieformalnym w zakresie oddolnych inicjatyw.
---	--

11.Zakończenie

Monitoring polega na bieżącej analizie postępów w osiągnięciu założeń strategicznych, składającej się z kilku etapów, takich jak: zbieranie danych i informacji, analiza danych i informacji, przygotowanie raportów, ocena wyników oraz ich porównanie z przyjętymi normami. W przypadku pozytywnej oceny nie podejmuje się działań naprawczych, a monitoring kontynuowany jest w przyjętych cyklach. Natomiast w przypadku negatywnej oceny wyników monitorowania Strategii następuje identyfikacja odchyleń, analiza przyczyn odchyleń, planowane są korekty, które są wdrażane w końcowym etapie

monitoringu. Monitoring będzie prowadzony raz w roku na poziomach: organizacyjnym, merytorycznym i finansowym.

Obok prowadzonego na bieżąco monitoringu proces realizacji Strategii będzie podlegał ewaluacji, przeprowadzonej dwukrotnie w okresie realizacji zapisów niniejszego dokumentu. Głównym celem ewaluacji będzie badanie i ocena procesu wdrażania Strategii z punktu widzenia przyjętych kryteriów, w celu jego usprawnienia.

Podstawowym celem wymienionych działań będzie dostarczenie praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji. W przypadku stwierdzenia konieczności dokonania zmian w dokumencie, GOPS przygotowuje propozycję zapisów i konsultacji z przedstawicielami instytucji, jednostek organizacyjnych oraz sektora pozarządowego celem wdrożenia aktualizacji strategii. Strategia jest także otwarta na społeczną dyskusję oraz wszelkie konstruktywne uwagi i wnioski. Aktualizacji dokumentu można będzie dokonać także w wyniku monitoringu zjawisk społecznych oraz jako reakcję na zaistniałe potrzeby i aktualną sytuację mieszkańców powiatu. Bierze się tu pod uwagę, że ma ona długoterminowy charakter planowania strategicznego w zakresie problematyki społecznej, co wymaga stałej obserwacji zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych i ich uwzględnienia w strategii.

W procesie wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miłkowie zadania związane z monitorowaniem, ewaluacją oraz przygotowaniem wniosków o dokonanie aktualizacji będzie zajmował się Zespół Sterujący. Pierwszy skład Zespołu Sterującego będą stanowili członkowie Zespołu Zadaniowego, który tworzył zapisy Strategii. Propozycja takiej organizacji procesu wynika ze względów praktycznych – można bowiem przyjąć, że osoby, które uczestniczyły bezpośrednio w procesie tworzenia zapisów dokumentu najlepiej zorientowane w jej strukturze, a tym samym są w stanie sprawnie dokonywać niezbędnych zmian wynikających ze zmieniających się okoliczności. Należy podkreślić, że skład osobowy Zespołu nie jest ograniczony do konkretnych osób i zakłada się możliwość wymiany poszczególnych członków. Niemniej jednak Zespół Sterujący jako całość będzie pozostawał strukturą zaangażowaną w proces realizacji strategii w pełnym okresie jej wdrażania.

Słowniczek pojęć i terminów zastosowanych w opracowaniu

GOPS - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłkowicach

PUP - Powiatowy Urząd Pracy w Legnicy

NGO - Organizacje pozarządowe

Interwencja kryzysowa - zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejścia reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej.

Jednostki organizacyjne pomocy społecznej - regionalne ośrodki polityki społecznej, gminny ośrodek pomocy rodzinie, ośrodki pomocy społecznej, domy pomocy społecznej, placówki

specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, placówki opiekuńczo wychowawcze, ośrodki adopcyjno-opiekuńcze, ośrodki wsparcia i ośrodki interwencji kryzysowej.

Kontrakt socjalny - pisemna umowa zawarta z osobą ubiegającą się o pomoc, określająca uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji osoby lub rodziny.

Niepełnosprawność:

a) **lekkiego stopnia** dotyczy osoby o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne,

b) **umiarkowanego stopnia** dotyczy osoby z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolnej do pracy albo zdolnej do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych,

c) **znacznego stopnia** dotyczy osoby z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolnej do pracy albo zdolnej do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym - osoby bezrobotne pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy, alkoholicy i narkomani poddający się procesowi leczenia, bezdomni, osoby opuszczające zakłady karne, uchodźcy z problemami z integracją ze społeczeństwem, młodzież wychowująca się w placówkach opiekuńczo wychowawczych i rodzinach zastępczych, osoby w wieku 15-24 lat sprawiające trudności wychowawcze.

Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy - bezrobotni do 25 roku życia, bezrobotni długotrwale lub kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka, bezrobotni powyżej 50 roku życia, bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego, bezrobotni samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia, bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia i bezrobotni niepełnosprawni.

Praca socjalna - wsparcie we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi

Polityka społeczna - działalność państwa i innych organizacji w dziedzinie kształtowania warunków życia i pracy ludności oraz stosunków społecznych, mająca na celu m. in. zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego, zaspokojenia potrzeb wyższego rzędu i zapewnienie ładu społecznego.

Pomoc społeczna - instytucja polityki społecznej państwa, mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadach partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Rehabilitacja - (zgodnie z nomenklaturą stosowaną przez ONZ, honorowaną przez Polskę w karcie praw osób niepełnosprawnych): proces, którego celem jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym osiągnięcie i utrzymanie optymalnego poziomu funkcjonowania fizycznego, narządów zmysłów, intelektualnego, psychicznego i/lub społecznego, m.in. poprzez dostarczanie urządzeń umożliwiających im większą niezależność.

Reintegracja społeczna i zawodowa - to działania mające na celu odbudowanie i podtrzymanie u osoby umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej oraz pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu.

Rodzina w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej - osoby spokrewnione i niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące.

Stopa bezrobocia - stosunek liczby bezrobotnych do liczby osób aktywnych zawodowo (do osób aktywnych zawodowo zaliczają się bezrobotni i pracujący).

Instrumenty rynku pracy - to działania finansowane i realizowane przez powiatowy urząd pracy, wspierające usługi świadczone na rynku pracy takie jak np.: finansowanie kosztów przejazdu do pracodawcy, finansowanie kosztów zakwaterowania w miejscu pracy, dofinansowanie wyposażenia miejsca pracy, refundowanie kosztów poniesionych z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne itp. Do instrumentów rynku pracy zalicza się także prace interwencyjne i roboty publiczne oraz prace społecznie użyteczne.

Środowiskowe formy wsparcia – to otwarte formy organizacyjne, w tym jednostki organizacyjne pomocy społecznej, niestacjonarne, które działają w najbliższym otoczeniu osoby której świadczą pomoc, pomagając utrzymaniu się tej osoby w jej naturalnych warunkach życiowych i przeciwdziałając jej instytucjonalizacji.

Usługi rynku pracy - pośrednictwo pracy, usługi sieci EURES, poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, itp.

Wskaźnik ubóstwa - liczba osób w społeczności lokalnej korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w relacji do liczby mieszkańców.

Wskaźnik interwencji socjalnej – relacja liczby członków rodzin osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na terenie gminy, do ogólnej liczby mieszkańców tej gminy.

Wykluczenie społeczne - to sytuacja uniemożliwiająca lub znacznie utrudniająca jednostce lub grupie zgodne z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób.

Zasilek celowy - świadczenie fakultatywne przyznawane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby życiowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

Zasilek okresowy - przysługuje osobom i rodzinom bez dochodów, lub o dochodach niższych niż ustawowe kryterium oraz zasobach pieniężnych niewystarczających na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych, zwłaszcza ze względu na: długotrwałą chorobą, niepełnosprawność, bezrobocie, brak możliwości nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Przyznawany na okres niezbędny do przezwyciężenia problemów stanowiących przyczynę przyznania zasiłku.

Zasilek stały - świadczenie obowiązkowe (obowiązkowe) przysługujące na podstawie ustawy o pomocy społecznej osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, spełniającym kryterium dochodowe. Zasiłek ten jest uzupełnieniem dochodu świadczeniobiorcy. Stanowi różnicę między kryterium dochodowym z ustawy o pomocy społecznej a dochodem na osobę w rodzinie lub dochodem osoby samotnie gospodarującej.